

309988

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4.

జనవరి 1917 సం॥ ఆక్టోబరు నెల 23 వ తేది మంగళవారము

No. 170

నంపుటము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ సప్తమి ౭.

(సంచిక ౧౭౦)

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126

(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు దుచి కనువగునది, సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనగలది. అల్కాహాలుగాని, రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని దినువులు చిలుకరించినచో, మనోహరమగు సువాసన నిన్నులవరించును.

ఈ క్రింది వసూలుముల సీసాలలో నుండును.

చిన్న నైజా (ఆర (డాం)	సీసా 1-కి రు	0-8-0
మధ్యరకము నైజా 1-డాం	"	0-12-0
వేరొక నైజా 2 "	"	1-4-0
వెద్ద నైజా 4 " లేక 1/2 డ్రాస్సు	"	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పత్తిల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమపులలోను దొరకును. దీనికి ఆ నేకమగు నకలు సెంటు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపై నకు, కాడ్డపై నకు ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహారుయొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవారికి వ్రాసినచో అచాకిమ్యముగల సువాసనకాడ్డ ఉచితముగ పంపుదురు.

సోల్ ఏజంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్మా మసీదు బొంబాయి.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్మాన సంపూర్ణముల, సభాధ్యక్షుల యువసన్మానములు,

వారి చిత్ర సటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

నెల రూ. 1-8-0.

పోస్టేజి వేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

7, తంబుకెట్టి వీధి, జాజ్జిటపుకొ, మద్రాస్.

మంచిసమయము! వేసవేలు ఖర్చుపడినది!! వెనుక దొరకవు!!!

2 పంచలు కొనుహరికి అత్తలారాటమున కొర్యని కోడండ్రి ప్రలాపము అను గ్రంథముకంటే ఇనాము.

మేలైన జపాణ్ పట్టుపంచలు.

ఆ నేకపంచలు ఖర్చుపడినందున ప్రస్తుతియు ధరలు తగ్గించియున్నాము.

వాచకులారా! శృంగారమున్ను నాగరికతయున్న గల మేలైన ఆసలో పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనంద ముకొనకు తెప్పించి విక్రయించుచున్నాము. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ, అరుపచ్చ, గోజా, మేఘ వర్షం,

ఇత్యాది రంగులు గలవి, శ్లాఘనీయమైనవి, తగ్గరపడుదు.

5 ప్లమునదివిన్ని 2 ప్లమున వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2.0-0

ఆరూ మట్టుజాలను చొకము 2 మూగలు ... 1.6-0

8 చొకములు తెప్పించుకొనిన సోన్ టెన్ పేనా ఇనాము.

అన్నిటికి పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

(535) చిరునామ:- రాజులక్ష్మి కంపెనీ,

8, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

అత్యద్భుతమైన జోష్యము

మీ జనకాలమును తేదీగిని లేక మీ వయస్సును నత్తుత్రిమునుగాని లేక మీరు జాబును వ్రాయునేళను గాని తెలియజేయుదు. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకు గాను మీ కొకరూపాయిని మాకు సంపవలెను. మా జోష్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి మంథకోణములో వైఖోప్రవక్తలుగనున్న టి. కే. కె. రామయ్యరు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిల్లు వ్రాయుచున్నారు:- మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమునకు ఇమయంతము నిన్నును లేకుండగ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది.

దీ కలింగ లిస్ట్రోలాజికలు బ్యూరో

902

చోడవరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు - వాస్తవ కాడ్డలు - గాని దే ప్రత్యములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా? (502)

బి. హెన్రీరప్ప అండు సర్దు. విశాఖపట్టణము.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1 కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల శార

దోలును. వాయువు

పోల్ల పొగొల్పును.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియుంటనుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూదేశమందు

కలహారుచేసబడు మందుగలదు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

అమృతాంజనం డబ్బీ. 100, శ్రీరంగోళ్లు, బాంబాయి,

6, రంజనాపట్టి వీధి, చంద్రాపు.

ఎయిడెడుస్కాల్ నాటకములు.

నాల్గవ తరగతి కథలనాటకము	0-4-0
మూడవ తరగతి కథలనాటకము	0-8-0
రెండవ తరగతి కథలనాటకము	0-2-6
ఒకటవ తరగతి కథలనాటకము	0-2-0
హంసయాన (నవల)	0-2-0
పద్మిని	0-2-0
వీరాబాయి	0-2-0
కృష్ణకుమారి	0-2-6

నోటు: ప్రతి నాటకమునకు చివరి అభినయపాటలు కలవు. రూపాయికి రెండు అణాలు కమిషను.

వేంకటరమణ అండుకో, 907 కొమరిపాలెం, గోదావరి జిల్లా.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మానవదొరకును. కొనునారు సూర్యమాంతును గమనింపుడు. కరస్పాడెచ్చ మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయబలయును:-

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, (535) 21, హమ్మం వీధి, బాంబాయి

ఆంగ్లో ఇండియనులు.

సి. ఆర్. దాసుగారు

గత ఆదివారమునాడు మీచాటబాగునందు సి ఆర్ దాసుగారు ఆంగ్లో ఇండియనుల హక్కులను స్వాతంత్ర్యములను కలపించుటకు గొప్ప ఒసంగ గంభీరవాదమును గూర్చి వివరములను గాత్రము ఆచారములను పత్రికకు వ్రాయుచున్నారు:-

నిర్బంధావారమునాడు గూర్చి మొన్నటి ఆదివారమునాడు మీచాటబాగునాడు సి. ఆర్. దాసుగారు సంగిన యువస్వామి ఆంగ్లో ఇండియనుల సహజమునది. భారతీయ హక్కుల స్వాతంత్ర్యమును కలపించిన ఆంగ్లో ఇండియనులు కోపాద్రీపితముననులై నిరభయ గ్రహించుచున్నారు. దాసుగారి ఉపన్యాసము కొంతవరకు ఆంగ్లో ఇండియనుల యెడ ఫలాన్యుఖము గాంచింది. కొంతవరకు ఆంగ్లో ఇండియనుల గంభీరవాదములు మాత్రమే మించినవి. తమ లాభములన్నియు వర్తమానపు నిరంకుశాధికారవ్యవహారములలో నున్నవని ఆంగ్లో ఇండియనులు తలచుట దుర్భాసము. వీరిసౌకర్యములన్నియు ప్రజావాక్యకర్తలను వీరి ఎటువంటి వలయును. వర్తమానము విడిచిగా కొంతవరకు ఆధికారమును చలాయించుచున్న నిరంకుశాధికారము వారు చిరకాలముండజాలని ధీమాచేయుచును ఎటువంటి బుద్ధిమంతులందరు వీరిని గ్రహించవలయు. క్రైస్తులను మొక్కయు బ్రెటిషు సామ్రాజ్యముమొక్కయు అభివృద్ధినిగోరు బ్రెటిషు రాజనీతిజ్ఞులందరును ఇండియా ప్రభుత్వమువారి పరిపాలనావిధానమును మరల పూర్తిగా పునర్నిర్మాణముగాంచి అభివేషములతోపాటు హిందూజాతమును గూడ సమానరాజ్యముగను స్వాతంత్ర్య రాష్ట్రముగ నుండునట్లు చేయవలెను. ఇండియా ఎంతమాత్రము సామంతరాజ్యముగ నుండకూడదు. అతివ్యవస్థాకాంత్రవిధానమును అమలులో నుంచవలెను. అధ్యయన 10, 20 ఏండ్లలోపుగ నైన మైమాన్యులను ప్రవేశపెట్టవలయును.

ప్రస్తుత ప్రాతందిక రాజకీయపు స్థితిగతులను బాగుగ పరికించిన వారి కెల్లరకు ఇయ్యది సుస్పష్టము. ఈ ఘోర సంగ్రామానంతరమున యూరపునందున్న రాష్ట్రములన్నియు దుర్బలముగ నుండును. జనశత్రువు లుండును. ఆర్థిక విషయమునను, వైదిక విషయమునను చాలా విషమస్థితియందుండును. వర్తమాన ఘోరసంగ్రామ సందోభముచే ధ్వంసమైన రాష్ట్రము లన్నియు నిండు సాతంత్ర్యమును సంపాదించి కాలుచేతులను కూడ దీక్షింపబడు తెచ్చుకొన్నయు పట్టుకు. వర్తమాన సంగ్రామము చే ఏ పి యా ఖండము నున్న రాష్ట్రములవారి కె తక్కితినగుం కటము కలుగలేదు. జపానిదళకే తూర్పు ఏషియాపై తనకన్నును వైచినది. ఛీనాదేశమునుగూర్చి మన్రోగారి మాతస్థిధాతమును బహిరంగముగ తెలిపినది జపాను ఇదివరకే తనసామ్రాజ్యవిజృంభణార్థము కృషి నుండుచున్నది. యూరపియు జాతులకు ప్రషియను సాంగ్రామికదౌర్జన్య మెట్లు యిక్కట్లను దెచ్చి పెట్టి నో ఏషియాకుకూడ జపానువలన అట్టిచిక్కులు ఘట్టములు కలుగును. ఏషియాజేతపు స్వాతంత్ర్యమునకు భంగముకలుగును. యూరపునకు జగ్గనులెట్లో ఇప్పుడు ఆసియాఖండమునకు జపానియు లట్లున్నారు. కాన సకాలములో ఆసియాఖండమును హెచ్చరికతో గానానుకొనినగాని 10, 20 ఏండ్లలో ఏషియాలోగూడ వర్తమానమున యూరపుఖండమున కలిగిన సందోభము సంభవించును.

నిర్బంధము గ్రహించి ఆంగ్లో ఇండియను లీ విషయములను గుర్తించి యుంటిరా? నిజముగ వారివిషయమై యొచ్చించినవో భరత ఖండమున హోమరూపద్యయముపట్ల వీలైనంతవరకు సామము చేసినవో వారికే లాభకరముగ నుండును. ప్రస్తుత మందు జూపుచున్న వైషమ్యమును, దౌర్జన్యమును మానుకొనుట వారికి క్రేయస్పృహ.

ప్రపంచమున వర్తమానపు విషయ స్థితిని ఇంగ్లాండులో బాధ్యతను వహించిన సార్వభౌముని మంత్రిపుంపులు చక్కగా తెలిసికొన గలిగిరి. ముఖ్యముగ ఆసియాఖండపు రాజకీయపుస్థితిగతుల గ్రహించినారు. భారతీయులకు కొంతవరకైన బాధ్యతగల స్వరీతిపాలనమునుగాని హోమరూపముగాని ప్రసాదించినవో తమకు కాంతి కలుగదని కొంతమంది మంత్రిపుంపులు గ్రహించిరి. వీరి కంతకును అంతర్జాతీయరాజ్యాంగ కలరములును తూర్పు పసిఫిక్ తీరమున సుపకూడుచున్న సామ్రాజ్యాధికారమును వాంఛించుచున్న రాష్ట్రముల వారే

కారణభూతులు ప్రస్తుతపు యుద్ధమంత్రమువారు క్రొత్తగ ఇటీవల ప్రకటించిన ప్రకటనమునకు కారణమిదియే ఏతాగ్రణముచే మాంతుగా రిపును ఇండియాను రానున్న వారు ఇట్టి స్వల్ప విషయములకు గ్రహించ లేరవారును ఈక్రొత్త ప్రకటనమునకు కారణము భారతీయ ఆందోళన మనిగాని లేక బేదార్యుని భ్రమించువారుందరును ఇట్టితిరుణమున భింతిఖండపు రాజ్యాంగవిషయములయందు ప్రవేశించుట కెట్టి హక్కునులేదు.

బ్రెటిషు సామ్రాజ్యమంతయు ఇప్పుడు కష్టదశయందున్నది. భారతీయుల ప్రభు భక్తి విశ్వాసములే వీరిని కాపాడునవి.

కాని ఇతడు భారతీయులు ప్రభుభక్తి విశ్వాసములను హిందూజాతముననున్న నిరంకుశాధికారవ్యవహారము గుర్తించుటలేదు. ఆంగ్లో ఇండియనుల వర్తకులు తమ స్వలాభముల నపేక్షించి భారతీయులకు ఆటంకములను కలుగజేయుచున్నవారు.

ప్రజలపై తమకుల బాధ్యతలేని అధికారమును నడలు కొనుటకు నిరంకుశాధికారవ్యవహారము యిచ్చగింపరు. ఇయ్యది సహజము. ప్రభుత్వసభ్యులతో తమకు గల సాంఘిక పాశబంధములచే ఆంగ్లో ఇండియనుల వర్తకులు ప్రస్తుతము మనదేశమున బడయుచున్న రాజ్యాంగ సుఖజీవనములను బాదుచాలరు. ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు ఆంగ్లో ఇండియనుల వర్తకులను ఏకీకరించి పని చేయుచుండుటచేతను, మన భరతఖండమున ప్రభుత్వపరిపాలనము ఆంగ్లో ఇండియనుల అన్యాయక్రాంతమును ఒకేరీతిగ నున్నది. ఆంగ్లేయ అన్యాయక్రాంతమునకు ప్రభుత్వమువారును, ప్రభుత్వమువారికి ఆంగ్లో ఇండియనులును ఒకటౌటలకు ఇప్పుడు మనదేశమున సాయపడుచున్నవారు. ఈ సమ్మేళనముచే భారతీయుల రాజకీయ జీవనము నానాటికి క్షీణించి దౌర్బల్యమును గాంచుచున్నది. భారతీయ ఆర్థికసాధన సంపత్తును హరించుచున్నది.

దీనికంతకును హోమరూలే విరుగుదు. హోమరూలు ప్రసాదించబడినవో ఇట్టి అపవిత్రమగు సఖ్యత కనకాశేమండలాలను. ఇదానంతేపియే మన ప్రస్తుతపు అధికారవ్యవహారము, మన హక్కుస్వాతంత్ర్యములను హరించుచున్న ఆంగ్లో ఇండియనుల వర్తకులను హోమరూపద్యయమును ఘోరశత్రువుగ జూచుచున్నవారు. సి. ఆర్. దాసుగారు ఆంగ్లో ఇండియనులను ల్యాటిన్ పేర్లతో పిలుచుటకు బదులు ఆంగ్లో స్వాక్యను పేరుతో పిలుచుటచే మన హక్కుస్వాతంత్ర్యములను అపహరించిన ఈ ఆంగ్లో ఇండియనులు దాసుగారివై అమిత కోపమును చూపుచున్నవారు. నా సామ్యము పరిగ్రహించినారు చెందవలసిన దానిని తానే అనుభవించినవో అట్టివాడు నాధనమును దోచుకొనెనని నుడువదగును. నాధనమునలన బాగుపడి దానివలన కలుగులాభమును నాకు ఈయకున్నపుడు నా సామ్యము దొంగిలించినట్లే యగును.

మా దేశమునకు వచ్చి మా హక్కుస్వాతంత్ర్యములను గ్రహించి మాకు లేకుండ మాధనమును ఆంగ్లో ఇండియనులు తమ స్వదేశములకు మూటకట్టుకొని పోవుచున్నవారు. ఇది ఏటి న్యాయము? దాసుగా రిపదములను న్యాయశాస్త్రమున ఉపయోగించబడినట్లు ప్రయోగించలేదు. సాదృశ్యముగ జూపిరి. కాన ఇయ్యది హిందూజాతస్మృతికింద రాజాలపు. ఇట్లు శుష్టముగ స్థితిగతులను తెలిపినగాని ఆంగ్లో ఇండియనుల అంతరాత్మము మే లాగించ జాలవు. భరతఖండమును, భారతీయులను ఉద్ధరించుటకు భూతదయతో తా మిచటకు వచ్చితి మనియు ఉదారభావస్వరూపులై భారతీయులకు ఉపకారమును గావించునూర మనియు ప్రగల్భములను పలుకుచున్నవారు. మీరు మిక్కిలి తా మి దేశమునకు వచ్చి యుండనివో మన ఆర్థిక స్థితిగతులు బాగుపడియుండ వనియు మన కెట్టి పరిజ్ఞానము కలిగి యుండకుండు ననియు ఈ ఆంగ్లో ఇండియనులు దుర్భాసము జెందుచున్నవారు. మనము నిరంతరము దారిద్ర్యముననే మునిగి యుండెడి జార మనియు కూడ డంబములను గొట్టుచున్నవారు. ఆంగ్లో ఇండియనుల సంఘాభివృద్ధి కొరకును వారి జేయమనుగాను దాసుగారిట్లు బోధింపవలసివచ్చినది. మునుందు దీనిచేతనే ఆంగ్లో ఇండియనులు కొంచెము తమ అహంభావమును తొలగించుకొన గలుగుదురను.

హోమరూలు:- బొంబాయి క్రాంతికు శత్రుకైకైరులు గవర్నరుగారు మున్నగు పెద్ద యువ్యోగులతో నాలోచించుట సత్యము. అని హోమరూలు మరల నొక రిపోజ్మెంటియు వారి విషయమును గూర్చి త్వరలో సవిస్తరముగ ప్రకటించెదననియు న్యాయండియాపత్రిక ప్రకటించినది.

త్వరపడుడు! వెల 10 అణాలు. చక్కని నవల!! కలభాషిణి విజయనేన:- ఇది యొక అద్భుత నవల దీనినిగురించి మేమేమియు చెప్పనక్కరలేదు ఇది శ్రీ పురుషు నిరువును చగుగదగినది కొన్ని ప్రతులే యున్నవి వ్యవహార చంద్రిక - ఇది గ్రామ మనసపు, కరణము, ప్రిడరు గురుస్తాలు, గొప్పవైకులు, జమీందారులు, వ్యాపారములు మొదలగు వారందరికి ఆనుకూలముగా నుండుటకు సూతన అట్ట ననుసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది. వెల 12 అణాలు. అయ్యర్ అందు రావుజీ, (893) కృష్ణునవాయని అగ్రహారం మద్రాసు

కేటలాగు ఉచితము. మా కంపెనీలో కాశీపీఠాంబరములు సరిగ్గ చేరలు, రవి కెలు, రుమాలులు, తలపాగాలు, బిడ్డలు ధరించుటకు చిన్న పీఠాంబరములు, పెండ్లి పట్టుధోవతుల జుతలు, మిక్కిలి కేర్నరులగు నేలేపనివాండ్రవలన మేలైన పట్టుధో తయారుచేయబడుచున్నవి. శలయువారికి సరసముగ వి.పి మూలముగ పంపుదుము. నానియందు వ్యత్యాసమున్నను లేక, మనకు గిట్టని యెడలను వానిని వాపసు పంపిన తీసికొనెదము. Hari Govindā Dass, Gopal Dass, Silk Pithambar Merchants, & Com- Agents Benares City, U. P.

ఆత్మజిజ్ఞాసా. శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నవైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0.8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్స్ 212, మదరాసు

తామర తైలము డబ్బా 1-కి 0-6-0 (ఆరు అణాలు) దీనిని గాచిన చర్మము నలు వెక్కెదు మంట యుండదు. అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు బొంబాయి. శుక్లనష్టమునకు దివ్యోషధము. శుక్లనష్టవ్యాధిగ్రస్తులగు విద్యార్థులకు అమోఘముగ పనిచేయును. వెల రు. 1. కె. ఎల్. ఎఫ్. సింహా బ్రదర్స్ (915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

సంగీత సుధాంబుధి. ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమాభ్యాస పద్ధతులును, వాసుకాయం దున్న అనేక రాగములకు ఆరోహణాది క్రమములును, తాళయ్య, దీక్షితులు, శామాశాస్త్రములు, సునం సీసయ్య, కున్నకుడి కృష్ణయ్య, ముబ్బయ్యయ్య, గోవిందసామయ్య, గర్భపురి వాసులు, పురందరవిఠలు, నారాయణతీర్థులు, తరంగంబాడి పంచనాదయ్య, సదాశివరావు మొదలగు గుమారు 85 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితంబులైన వర్ణములు, కీర్తనలు, శావర్ణ మొదలగునవియును, తత్కాలరుచ్యమైన హిందుస్థానిలు, పార్సీలు, యింగ్లీషునోట్లు, తిల్లానా మొదలగు (Delicious Miscellany) లలిత మిత్రములును, స్వర తాళములతో అందరికి సులభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. ఇందు వీణ, హార్మోనియం చక్రపటములతో యున్నవి. మంచి గ్లేసు కాగితములో ముద్రితమై మేలు లైండు చేయబడినది. ... వెల రూ. 3-0-0. యం. ఆది అందు కంపెనీ, (911) 39, చిన్నతంబివీధి, మదరాసు.

పంచమము - నూతనోజీవము.

(1) పంచమ నుహసభ.

[గూడూరి రామచంద్రరావుగారు]

(పూర్వసంచికానుబంధము)

(2) బోధ:- ఉపన్యాసముల మూలమునను, మ్యాజిస్ట్రేటులందరు ప్రద్యక్షములవలనను గృహనీటి ఆహార పారిశుధ్యములగుర్చియు, ఇతర ఆరోగ్యమాధ్యమాల గూర్చియు భోధింపవలయును.

(3) వైద్యము:- ప్రస్తుతము తాలూకాకు ఒక్క వైద్యశాలమాత్రముండటచే వైద్యసహాయ మపేక్షించువారు 10, 20, 30 మైళ్ళదూరము పోవలసియుండుట వలనను, అట్లు వెళ్లివెను వారికి ఆక్కిడ సరియగు ఆలసగాని, పాలసగాని లేక పోవుచుండుట వలనను దొరతనమువారు స్థాపించిన వైద్యశాలలు వారికంతగా యోగపడుట లేదు. అందుచే ప్రత్యేకముగ సంచార వైద్యాలయములు (Itenerant Dispensaries) వెలకొల్పబడవలెను. ఇట్టిది 15, 20 గ్రామముల కై న ను ఒకటి యుండవలెను. ప్రతివెలలోను 15, 20, గ్రామములకును బోయి ఆక్కిడి జనులకు వైద్యసహాయ మొనర్చుచుండవలెను. దొరతనము వారే గాక దేశీయులు కూడ యిక్కార్యమునకులూనుట విధ్యక్తము. అచ్చటివారు ఏమూర్ఖుని చేతిలోనో బడి పిడుగుకు బియ్యముకు ఒకటే పంపిణీమన్నట్లు ప్రతిజాడ్యమునకును కూడ తెల్లమందు (Mercury) రసము నల్లమందు (Opium) ను మించుచు ఆరోగ్యమును, ప్రాణమును గూడ కోల్పోవుచున్నారు.

(4) సదగ్గునపంచమ పల్లెలనిర్మాణము:- పేదకుప్పలును వెంటపోగులను మురుగుగుంటలను, తిరుగా మిగిలిన చచ్చిన పశువులయుముకల, చర్మములను మొదలగు వానిచే దుగ్గంధ భూయిష్టమై యుండును. గాలిని నిరోధించుచు కాపురమున్న వారికి సరిగా పండుకొనటకై నను స్థలములేక ఒక్కొక్కచో పేయస్పృగములకు వైశిమి నివాసయోగ్యము కాని కొంపల యందు వారు క్రిక్కిరిసియుండుట జరుగుచున్నది. ఇట్టిలోపములలేక పశుధ్వంసము, ఆరోగ్యకరముగను వారి యాధిక్యతకునుగుణ్యముగను ఇంట్ల కట్టుకొనుట ఎట్లా కార్యరూపకమునవారికి చూపుటకై నిదర్శనముగ కొన్ని పల్లెలు నిర్మాణము చేయవలెను. ఇదియు దొరతనమువారును దేశీయులును చేయవలసిగదా.

వైశిమి:- (1) మద్యపాన నిషేధము-హిందూకుల నబడువారి అవినీతి ప్రచురమున కంతకును త్రాగుబోతులను మేముభ్యుత్తరణమని చెప్పవచ్చును. అలోచింపక యందుకు లోనగుటయే గాక శుభాశుభములందు ఇది చనిగొనుట నిష్పంధముభ్యాచారముగను అట్లుచేయనిచో కులమునకు ఆగౌరవముగను పంకగింపబడుచున్నది. వ్యవసాయతరుణులులోను, కోతలకాలములోను కూలి ఎత్తువగా దొంగిల యితర సమయములలోను చేయు సంపాద్యవంతయు అప్పటికప్పుడే కల్లు దుకాణములయందు ఖర్చుపెట్టి కూలిదొరకని అవ్వజ కార్తిక మాగ్గిష్ట మాసములయందు మలమలమాడుచు పుట్టికి పండుములు చొప్పున నాములు తెచ్చుకొని నిరంతరముగా ఋణ పీడితులును దరద్రులును అగుచున్నారు. ఈదారిద్ర్య భూతి మే వారిని దొంగతనము, జూదము, కోడి పందెములు మొదలగు నీతి బాహ్యములకు చర్యలకు పురికొల్పిచున్నది. వీనిని వారిండు మార్గములు 1, కల్లు దుకాణములు వారికి చేరువలో లేకుండునట్లు చేయవలెను, 2 మత్తు పదార్థ వ్యాపారములందు తమ ప్రత్యేకాధికారమును (Monopoly) విశేషము వద్య పదార్థములు దేశములోనికి రాకుండునట్లు నిషేధించియు, దుకాణముల వేలములకలనను, చెట్లమీద పన్నులవలనను వచ్చు రాబడిని ఉదార భావముతో మానుకొనియు దొరతనమువారు ఈ మద్యపానపు ఆలవాటును పారదోలుటకై ఆధికముగా కృషి సలపవలెను. (3) వారితో కలసి ఘెలసి యుండియు ప్రచారకుల మూలమునను, మ్యాజిస్ట్రేటులందరుల ప్రదర్శన మూలమునను ఈ దురాచారము నుండి వరల్పు ప్రయత్నింపవలెను. ఇది యితర జాతులు చేయవలసిదై యున్నది. (4) శుభాశుభముల యందు నుతాచారము పేరుతో వీని దాసులగుట పంచములు మానుకొనవలెను.

(2) భార్యభర్తల జీవితకాలములో భార్యభర్తలను వదిలియు, భర్తభార్యను వదిలియు తిరిగి వివాహములు చేసికొనుట చాలచోట్ల ఆచారముగనున్నది. ఇట్టి మాకుమారులు కుటుంబ కల్లోలములకును, జనుల అవినీతికిని ఒక్కొక్కపుడు నేరములకును కారణములగు చున్నవి. ఇవి మానుటకును కృషి సలపవలసియున్నది.

సాంఘికము:- (1) దగ్గరకు రానిచ్చుటయు, వారిని తాకుటయుదోషమును వివేరిత అభిప్రాయము పూర్తిగ నశంపజేయవలెను. ఈ అస్పృశ్యదోష మైనను నిర్మూలమైన గాని తోడిమానవుని అస్పృశ్యునిగక, బాసిగక చూచుచు చూచుచున్నట్లునును భవించుచున్నా చుని విట్టవీరును స్వరాజ్యమును వాంఛించు ఇతరజాతులయొక్క నడవడి కనుసాహసము (2) ప్రభుధుమున ఆస్పృశ్యతాభిప్రాయము నిరాకరించి వారిని సోదరులుగ భావించుచు ఇతరజాతుల సప్రమాణముగ ప్రవర్తించవలెను.

(3) కొన్ని పల్లెలయందును, కొన్ని పట్టణములయందును గాజవీధులను, వైశిమి వీధులయొగింపగూడదను ఆచారముగలదు. పేయమగు నీచయ్యగములువైతము ఈ వీధుల వెంబడి పోవుచుండ మానవసృమై త్రి ఒకేచుతియుండుండ ఒకేదైవము వారాధించు తోడి హిందూకులెట్లును, వీధిని పోగూడదనటకంటె ఎక్కువ నింద్యమున, లజ్జాకరమున వేరొకటిలేదు. అధనము యిది యైనను మానుటకై ఉన్నతజాతులు వెంటనేపరకట్టవలెను. గ్రామములో నివసించు మామూ చచ్చిన పశువులను తినుట మొదలగు అపరీశుద్ధపుగు ఆచారములను మాని కొంచెము రుచియగు జీవితము నధ్యసించు పంచముల కందఱకును గ్రామములో నివసించు మామూ ఉండవలెను. అందుకు యితర జాతులు ఏ అధ్యంతోనును చెప్పుకొనుమాత్రం స్థలము సంపాదించి యింట్ల కట్టుకొనుటకులను వారికి సహాయము చేయవలెను. ఈ సమస్య సాంఘికముగ అగుపడినను దూర దృష్టితో చూచించుటదల విజముగ నైతికమును రాజకీయమును అని తేటపడును. ఏలనగా తోడి మానవుని పూర్వప్రాయునిగా జేయుట నీతిబాహ్యము. దేశీయుని బానిస గ జేయుట స్వాతంత్ర్య వాంఛావిరుద్ధము. (5) గ్రామ, తాలూకానుండల సంఘములయందును, మండల గావ్విూ, దేశీయ నుహసభల యందును, పరపతిసంఘముల యందును, కల్లుబులు రీడింగు రూములు మొదలగువానియందు వారికి గూడ సభ్యుల కధికారము కలిగియుండవలెను. ఆ సభలయందు ప్రతినిధి రుసుముగాని ప్రేక్షక రుసుముగాని లేకుండునట్లు ప్రత్యేక సౌకర్యము మొనగవలెను.

గాజీయము:- (1) దొరతనమువారి పాతకాలల యందును దొరతనమువారి సహాయమును పొందు యితర పాతకాలలయందును వీరి ప్రవేశమునకు ఏ విధమైన ఆటంకములును ఉండగూడదు. అట్టి ఆటంకములు గలుగజేయు పాతకాలలకు దొరతనమువారి సహాయమును, ఆమోదమును (Grant and Affitiation) తీసివేయు నిబంధన ఉండవలెను.

(2) స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచే కట్టబడిన సత్రముల యందును, దొరతనమువారి పాలనలోనున్న సత్రములలోను బసజేయటకు అవకాశము ఉండవలెను. 3. వారివిద్యవబట్టి అష్టమకు ఉద్యోగముల నిచ్చుటకై దొరతనమువారు ప్రత్యేకపు ఉత్తరవులు అమలులో పెట్టవలెను. వైద్యపుకొలుపు, కోర్టులోను, రెవిన్యూ మొదలగు కచ్చేరీలలోను ప్రాసెస్ సర్వర్లు రెవిన్యూజనానులు, పోలీసు సాల్వజనానులు మొదలగు వాని అన్నిటియందును, ప్రభుధుమున వీరికి అవకాశము నియ్యవలెను.

(3) యూనియన్ పంచాయతులు తాలూకా కచ్చేరులు మొదలగు ఉన్నత రాజకీయ కార్యస్థానములు వ్యాపకానములు మున్నుట వారి యన్నిటి యందును పరిపాలన మంతయు దేశభావలలో జరుపవలెను. ఇట్లు జరిపినచో ఆంగ్లభాషాపరిచయము లేదను లోపము నెన్నుట కవకాశముండదు.

4 యూనియన్ పంచాయతులు, తాలూకా బోర్డులు, జిల్లా బోర్డులు, మ్యాజిస్ట్రేటులతో మొదలగు స్థానిక ప్రభుత్వ ప్రతిష్టాపనయందు వారికి అష్టమకు ప్రాతినిధ్య ముండవలెను. చట్టనిర్మాణసభలయందుగూడ అధ్యమము వారికి ప్రాతినిధ్యము అలవడజేయవలెను. వారికి ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య సిద్ధాంతమును మొన్న జరిగిన ప్రత్యేకాంధ్రసభ అంగీకరించుట శుభసూచకము. ఈ ప్రాతినిధ్యము వారికి అలవడుటవలన దేశమునకు రాజకీయ స్వోన్ముల సాధించుటయందు వారు గొప్ప సాధన చేయగలుగుదురని గాని, వారు గొప్ప రాజయోగ్యత నందుదురని గాని నా యుద్దేశ్యముగాదు. కాని ఆసంఘమునకు గౌరవ మొనగుటకును, మోదదజాతియందు క్రమమైన సమాన సంస్థానమును సాధింప గలుగుటకును తప్పక తోడ్పడునని నా నిశ్చితాభిప్రాయము. ఈ యుద్ద్యమములకు తోడ్పడువారందరు కడువీరదేశముందున్న పంచములను (వారి హైన్యమును) బాపి మానవులుగను సమాన ప్రతిపత్తిగల మోదదవులుగను జేయుట ప్రభుత్వ కర్తవ్యమనియు వారి అజ్ఞానము మొక్క

అవకాశముతీసికొని వారిని తాత్కాలిక, రాజకీయవివాదములలోనికి దింపుట వారి శ్రేయస్సుకును అభివృద్ధికిని హానికరమనియు, దేశాభ్యుదయముగోరు దేశాభిమానులకు అవర్జమును అని విన్నవించి సాహసించినందులకు మన్నింతురుగాక.

(5) మతము:- వారు దేవాలయములలోనికి నిరాటంకముగా పోవు మామూ ఉండలేరవలయును. ఇది క్రొత్త విషయము కాదు. మైసూరులో మహా పుణ్యస్థానముగు మేలుకోట దేవాలయమునందు వారికి ప్రవేశముకలదు. భీమవరము తాలూకా ఉప్పలూరు గ్రామముననున్న కేశవస్వామి ఆలయమున వారు అచ్చుకులుగ కూడ నున్నారు. ఇంక ననేకస్థలములందును వారి కిట్టి స్వాతంత్ర్యములు గలవు.

విజ్ఞాపనము - శుద్ధిసభ.

హిందూసంఘము నుండి విడిపోయి అన్యమతముల స్వీకరించిన వారిని యితర మతస్థులను శుద్ధిచేసి హిందూసంఘమున కలుపుటకును, నిమ్న జాతులకు సంఘస్వాతంత్ర్యము నిచ్చి అంటరానివారు అనుభృతును అందరిలోనుండి తొలగించి అత్యగౌరవము కలుగ జేసి జీవనోపాధిమాధ్యములను కలిగించుటకును 1912 సం॥ ౧౦॥ జూన్ నెలలో ఒక సంఘమును స్థాపించితిమి. ఈసంఘము 89 గ్రామములలో పనిచేయుచున్నది. ఇంతవరకు 109 మంది మతాంతరలభుశుద్ధిచేసి హిందూసంఘమున కలిపితిమి. ఇందు 15 కుటుంబములు గలవు. ఒక భజనసమాజము ఒక స్త్రీలసభ ఒక నాటక సమాజము కలవు. నలుగురువైద్యులు ఆరుగురు ప్రచారకులు పనిచేయుచున్నారు. నిమ్న జాతులందరిని ఒకస్థలమున సమావేశపరచి మతము, శేశభక్తి బోధించుటకును, మతాంతరలభ శుద్ధిచేయుటకును, అన్నిచోట్లనున్న పంచములను సమావేశపరచి అన్యన్యభావము వెంపొందించుటకును ఒకపతనమందిరము నెలకొల్పుటకును మంచిగ్రంథములను చదివి వినిపించుటకును ఒక భవనమును 900 రూప్యములను ఖర్చుచేసి నిర్మించితిమి. ఇంక నురు 600 లతో పనిపూర్తియగును. నిమ్న జాతులయందు జాలిగుండెగల శేశభక్తులు తమమతాచిన్సహాయమును వెల్లంకి కృష్ణమూర్తిగారు శుద్ధి సభ ఏలూరు అనిపంప పార్థికులు. వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి.

ఉపదేశకుడు.

హితార్థ దాయనీ పుస్తక భాండాగారము, కపిలేశ్వర పురము:- 1914 సం॥రమున గ్రామమందలి భావాభిమానులచే నియ్యది ప్రభుమున నొక యద్దెయింట స్థాపింపబడినది. కాని కొలదికాలము మాత్రమే శ్రద్ధతోచి బనిచేసినది. అంతలోవికూచిగ్రామమునఁ బ్రవేశించి యీసమాజపు మెంబరులలో నిరువురిని మింగినది. భాండాగార సమాజాధ్యక్షుడైన రామన్న గారుగూడ గతించిరి. అద్దెయిట్లు తప్పునకును మెంబరులవలన వనూలైన సోమ్ములో నెమ్మనభాగము అద్దెకింద పోయినది. నూతనోత్సాహ యువకులచేయూత లేకపోయినది. తిరిగి అద్దెయిట్లు కుదురుచున్నది. ఎత్తునసోమ్ముగూడ లేదయ్యెను. మెంబరులు చెదరిపోయిరి. ముగ్రామమున గామమందిర మొకటి కిధిలమైయుండెను. గానిని బాగుజేయించి భాండాగారమునకును స్వామికినిగూడ జోటుండునట్లు నిర్మించిన బాగుండునని యాపనికి బూరకొంటిమి దేశభక్తులగు రైతులవద్ద యకరములమై సోమ్మునమాలుచేసి 2000 రూ॥ల విలువగల మందిరమును నిర్మించితిమి. వీనియందే హితార్థ దాయనీ పుస్తక భాండాగారము స్థాపింపబడినది. 100 మంది కూర్చుండుటకు హాలున్నది. సభలు జరుగుచున్నవి. పురాణకాలతేపముగా భారత ముపయోగింపబడుచున్నది. భాండాగారమునకు 165 ఆంధ్రగ్రంథములును, 5 ఆంగ్లగ్రంథములును గలవు. ఆంధ్రదినపత్రిక, కృష్ణాపత్రిక దేశమాతపత్రికలు వచ్చుచున్నవి. దికమును ఉచితముగ చదువులవచ్చి చదువుకొనవచ్చును.-(కార్యదర్శి)

కుంభకోణము శ్రీశంకరాచార్య మతము:- 2 లక్షల రూపాయలను వెచ్చించి ప్రాచీనవిభావమున ఈ మతమును మరల నిర్మించుటకు పని ప్రారంభమగుచున్నది. ఎ- ఆనంతేశ్వర బి. ఏ. ఏ. సి. వి. బి. సి. సి. ని (ఇండియన్ ఆర్కిటెక్చరల్ కన్సల్టెంట్) సంపాదకుడు చెప్పి పురి) గానిని స్వాముల వారు పిలువనంపిరి. వీరు బాగుగా పరిశీలించి ఏర్పాటులను చేయుచున్నారు.

వృత్తాంతములు

(౧)

ప్రజాసంఘదలసభ నవంబరు మాసారంభమున జరుప నుద్దేశమున బడి ప్రజా సంగ్రహ విశేషముగ నుండుటవలన కొన్ని దినములకడను నిలువ తీర్చునందుడెను.

ప్రజాసభ కార్యకర్తలు:— శ్రీనివాసరావులయ్యను గూర్చి ఉపన్యసింపబడు ప్రజాసభ కార్యకర్తలు ఈ నెల ఆఖరువారములో మైసూరుకు వెళ్లెదరు.

ఆల్ ఇండియా మహామ్యూజింగ్ విద్యార్థి సమావేశము:— ఈ సభాధ్యక్షుడు గూర్చి కొందఱు ముగియజేయుట వేరే యభిప్రాయపడుటచే సర్ ఆసుతోష్ ముఖర్జీ గారు ప్రజాసభకు ఆధ్యక్షులుగ నుండుట కంగీకరింప లేదు.

న్యాయమూర్తి పదవీ:— కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు కమిషను సభ్యులుగ నియమింపబడిన సర్ ఆసుతోష్ ముఖర్జీ గారి స్థానమున ఎం. స్క్రిత్తుగారు కలకత్తా మోక్షోద్ధ జడ్జిగ నియమింపబడుదురు.

మరణము:— తిరువాన్ కూరు మహారాజావారి కళా కాలలో సహాయక గణితశాస్త్రవేత్తలగు అప్పయ్య త్తె ఇరాది, ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారు నిమజ్జన కాడచే మరణించిరి.

ఇంటియందు జ్వరబడి దొంగతనము చేయుట:— డిరు గాముగని ఉద్యోగిగలగు జి. కే. వాగారి ఇంట జ్వరబడి 120 రూ॥ ల నోట్లను అపహరించిన ఆగ్రహస్వామి యుగ నరినికి 18 మాసముల కఠిన శిక్ష విధింపబడెను.

రావుసామెలు సేన మూర్తిస్వామిగారి యాజమాన్యమున హోలూరు లింగాయతులందఱొకసభను గావించి తమ కట్టి పట్టుములను గలగుమంద జూరు నిమిత్తము మాంటేగు గారి కడ కొంత ప్రత్యేక ప్రతినిధిసంఘము నుప తీర్చునందిరి.

సంగీత పరిక్షలు:— శ్రీనివాసరావులయ్య సంగీత పరిక్షలు జరుపుటకు యాసంగీతము దాక్షుడు చిలియముగారు వచ్చుట తెలియుచున్నది. వచ్చే నవంబరు నెలలో నీలగిరిలో వైపరీక్షలు జరుపబడునని తెలియుచున్నది.

రాయలహస్తను సేతురూపుడు హుకేము చేయు గారు హాస్తింజిప్రభృతిగా వైద్యుల కొరతము 4 లక్షల రూపాయల విరాళము మొదలిరి. రాజప్రతినిధిగారు రాయలగారి యాహ్వానము ప్రకరించుచు కృష్ణ రాజరాజుగారు నాథమును గ్రహించిరి.

ఒకమానినాను నేలబడుట:— కలకత్తాలో లాలు బజారునందు శ్రీరామకట్ట బడుచున్న కర్తకసంఘ గృహపు మూడవ హందెస్టులో మాలులకు దొంగపూయుచుండిన యొక మానినాను క్రిందబడినది. వానియొక్క చితికిపోయెను. శరీర మందచ్చుటచే కొన్ని గాయములు తగిలినవి. మరణించుట పనివాంఛన వానిని వైద్యశాలకు దీసికొని వెళ్లిరి.

సత్రము:— తిరువాన్ కూరు మహారాజావారి వచ్చే ప్రాంత మహాత్మ్యన స్మారకవిష్ణుముగ పట్టాము గ్రామమునకు సమీపములో బీదలకన్న దానమొనర్చుట కొక సత్రము స్థాపింపబడినది. దీనికి కృత్యమగు భవమును తిరువాన్ కూరు దొరతనమువారే వెచ్చింప నుద్దేశమున యున్నట్లు తెలియుచున్నది.

భోవతుల ఖరీదు లధికము చేయుటకు:— ఇందును గూర్చి వంగదేశము లనేకమంది గవర్నరుగారి కొక ఫిర్యాదు సంపుట వర్తకులు ఎక్కువ లాభములదీయుటకు భోవతుల నమ్మకుండా నిలువబెట్టుచున్నారని. ఈసంగతిని విచారింది నది యధార్థమైనది కాదని దొరతనమువారిక ప్రకటన నందిరి.

ఈ నెల 9 వ తేదీన కిర్కూలునందు యూరగీసరు సింగుగారి బంగారాలో గుంటూరు వాసులగు గో. సుబ్బరావు న. రంగారావుగారు (కేతావధానులు) శ్రీరామదాస చరిత్రము నాకుపుగా చెప్పి సభ్యుల నానందింపజేసిరి. ఇంతకు ముందు వీ రియూరనే పేడము వెంకటయ్యగారి గృహము నందు “గంగావతరణము” నాకుపుగా చెప్పి శ్రీరామ దేవాలులను కేతావధానమును జరిపిరి. (ఒకరిలేఖరి.)

బెంగళూరులో మహామ్యూజింగ్:— బెంగళూరు లో మహామ్యూజింగ్ నానాటికి అధికమగుచున్నది. ప్రస్తుతము మరయుచున్న వాసులు ఈ వ్యాధికి మరింత సహాయ మొనర్చుచున్నది. వెంటుజాన్ హిల్ మొదల ప్రసిద్ధ క్రెక్కింగ్ నర్తకగృహము సమీపములో నివసించుచుండిన యిద్దరికి వ్యాధి సోకుటచే గృహముమూయుటవలసివచ్చెను. కోమటి పేట లోని గొప్పనర్తకుడగు సి. రామలక్ష్మణగారి ఇద్దరుకుమారులు ను ఈ వ్యాధివలన మరణించిరి.

బొంబాయిలో బాంబు ప్రేలుట:— బొంబాయిలో గోదామీదిగోన వైవాశ్రీలచే నిండి యుండిన యొక గృహమునొక బాంబు ప్రేలుట; ఇంటికిప్పున కొక వైద్యుని ప్రయు పడుటయేగాక గృహములయొక్క నేలగూలునట్లు ఇట్లు అంతయు గజగజచేసిరి. డిటెక్టివు పోలీసు వారు వచ్చి బిచ్చుత్తు దర్బాముక్తులు, కాలిన పుడ్డ పేలికలు, కాగితపు ముక్కలు మొదలగువారు కొన్నిటిని తీసిరి. తుపాకి మందు వాసుల వెడలెను. పోలీసువారు భోగట్టాలను చేసిరి. ఎవరికిని గాయములు తగులలేదని తెలియుచున్నది.

దొంగసాములు వాచినవానికి శిక్ష:— కలకత్తాలో సర్. జి. సి. బోసుగారి మోటారుబండి చక్రముల గట్టగు పట్టాలను కొన్ని పనిముట్లను ఎవరో అపహరించి కేస్టిల్ గారు వాటినిమొదల దాచివేసిరి. పోలీసువారు కేస్టిల్ గారు పట్టుకొని కేసు జేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి రి వారములు కనెశిక్షను విధించిరి. తన భర్తగతి యే గునో చూచుటకు కోర్టులోనే వేచియుండిన యతనిభార్య తన భర్తను ఖయ్యుమిక్ష విధింపబడగనే మూగ్మౌనమున. కోర్టు సార్వజనుల గా రామెను మోటారుబండిలో వైద్యశాలకు దీసికొని వెళ్లిరి.

కుక్కకు మరణ శిక్ష:— కొలంబోలో పోర్చుగుగోడ్డు లో కాపురుండిన చివతంబియను నాతిని కుక్క ఒక మహా మృదేయని గజనుటచే నాతిను చివతంబివై కేసు చేసెను. మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి చివతంబికి రి రూ॥ లు జూరగా విధించి కుక్కను చంపి వేయవలెనని యాజ్ఞాపించిరి. తా నిటువైచుండి కుక్కను జాగ్రత్తగా చూచెదననియు, దానిని చంపివేయుట న్యాయము కాదనియు చివతంబి మేజిస్ట్రేటుగారితో జెప్పెను. గాని మేజిస్ట్రేటుగారు తన యాజ్ఞను మార్చునందున చివతంబి మేజిస్ట్రేటుగారి తీర్మానమువై అపీలు చేసెను.

ఎల్. ఎల్. బి. పరీక్షయందు గృహగృహలై న యొక శ్రీ:— కలకత్తాలో ఓడలకు నీరు సరఫరాచేయు కొన్నిచే మను మావరంబెండెంటు జి. ఆల్ టాక్ గారి కుమార్తె గుమారు 7 సంవత్సరముల క్రితము కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము లో పట్టదిక్షి యందు గృహగృహలై పిదప కెంబ్రిడ్జి నగర మున ఎల్. జి. పరీక్షయందు ఉత్తేరి పిదప లండను విశ్వవిద్యాలయమునందు న్యాయవాదిపరీక్షకు జరిగెను. కొంతకాలము క్రిందటి యామె మొదటి ఎల్. ఎల్. బి. పరీక్షలో గడతేరి ఇప్పుడు ఉత్తేరి ఎల్. ఎల్. బి. పరీక్షయందు గూడ గృహగృహలై నట్లు తెలియుచున్నది.

ఆల్ ఇండియా గజ అసెంబ్లెయి సభ్యుల సంఘము:— వై సంఘముయొక్క 12 వ వార్షికోత్సవము యీ సంవత్సరము డిశంబరు నెలలో ఆగ్రానగరమున జరుపబడును. ఉత్సవ సమయమున వనమాలికాది వస్తుప్రదర్శనము గూడ జరుపబడును. మందాతులు, వేళ్లు లేక వాటియండి తయారు చేయబడిన ఓషధులు, ద్రావకములు, రసములు, హిందూదేశమున జల ఉపయోగ కొరకు జలములు, తయారు చేయబడినవి గాని లేక స్వతహాగా భూమివై దొరకు ఓషధులు గాని వై ప్రదర్శనము నాటికి పంపబడవచ్చును. ప్రదర్శనమునకు పంపబడు వస్తువులన్నియు హిందూదేశమున దొరకునని గానే యుండవలయును.

వివాహమై వెంటనే ఖయ్యుమందుంచబడుట:— చెన్నపురిలో సొక పెద్ద దొంగతనము గావించి పోలీసువారికి పట్టు పడకుండ తిరువేడెను. సారోసాయి యచ్చుట వివాహము చేసి కొనిన యొక మహామ్యూజింగ్ తిరువేడెను పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడెను. కేసు విచారణలో సాక్ష్యము చెప్పటకు కొందఱు కనిపింతులు ఒక సభ ఇన్ స్పెక్టరును చెన్నపురి నుండి తిరువేడెనునకు బోయిరి.

మాంటేగుగారి ప్రత్యుత్తరము.
పత్రికాభిప్రాయములు.

మాంటేగు గారు బీసెంటుగారి విడుదలగుగూర్చి ప్రజల మందరమునందిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమును నివర్తించుచు “ఆర్యుత బజారు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ప్రజలనందెరచుం దిరిని నెదిరించిన దోమ కాటులకును ఈ కాటులకును మాంటేగుగారి కేమియు నష్టములేదు. మాంటేగుగారు హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పుడు గూడ నతని కీ యాంగ్లో ఇండియను అండ్ శా పరులు ఆ ప ద గా విం ప ప్ర య త్నింతు రేమోయని మాకు భయము గలగుచున్నది. ఆ తని తి యు క్లబ్బులలోనికి రానియకుండ జేయుటకును వారు ప్రయత్నించుచున్నారని గూడ తెలియుచున్నది. అందుమాలమున తా మతనియెడ పూర్తిగ నసవ్యాసము జూపుచున్నట్లు తెలుపవలయునని వాని యుద్దేశ్యము. ఇది యంత వింతసంగతి కాదు. డాక్టోరీమందెరమువద్ద జరిగిన సభలో నతనిపేరును చెప్పకొనుచు వారు మూతి ముక్కులు బిగించుచుంటయు గలరు. పత్రికలలో నతని తీవ్రముగ దూషించుటయు గలరు. ఈ మహాదాంగ్లో ఇండియను కార్యమున కోడక దృఢముగ నిలిచి తమ ధర్మము నిర్వర్తించుచు భారతీయులకు స్వపరిపాలన మొనగి అందు మూలమున సామ్రాజ్యమును బలవత్తరమును గావించి మాంటేగుగారు చక్రవర్తిగారి కృతజ్ఞతను భారతీయ కృతజ్ఞతనుపాత్రులగున రనుట కేమియు సందియము లేదని మా నమ్మకము.

పయోనీరుపత్రికయిట్లు వ్రాయుచున్నది:— దాని(మాంటేగుగారి ప్రత్యుత్తరము) గూర్చి కొంచెమైనను జెప్పట ముంచిదికాదు. యథార్థముల దాదుటలో నది చాల ప్రతిభ గలది. దానిలో మొదటినుండి చివరవరకు రాజనీతిజ్ఞ సంజ్ఞలు పూర్తిగనున్నవి. దీనినిబట్టి జూచిన మాంటేగుగారికి మృదయవాద్యము లేదనుట తెల్లయగును. అంతయుగాక తన మాన సంరక్షణకాగము గౌరవ హానికైన సెప్పకొని గొప్ప నష్టముల మొదినవారిమీద నతడు బలాత్కారముగ తన తప్పుల మోపుచున్నాడు.

రాజప్రతినిధిగారి సంతకము:— మెయ్యుస్సర్ ప్రభువు ప్రభృతిగారు తమసంతకములలో క్వెటా, కరాచీనగరములను చూడవెళ్లెదరు. ప్రభువు గారు క్వెటాలో నున్నపుడు సేండి మక్ స్మారకవిష్ణు మందెరమున దర్బారు గావించెదరు. కలాత్ ఖాన్ గారును, లాబే లాబామ్ గారును, దర్బారులో ప్రభువుగారిని దర్శించెదరు. ప్రభువు గారు ప్రభృతిగారితోగూడ నగరవైద్యశాలను చూచెదరు. ప్రభృతిగారు డిఫెండ్ వైద్యశాలను తెరచెదరు. ప్రభువు గారు కరాచీ నగరమునకు బోవుచును కైర్ పురముమీద గారును, హైదరాబాదు మీదగారును మిర్ పూకాన్ మీదగారును, ప్రభువుగారిని దర్శించెదరు. వైద్యగృహములను చూచిన పిమ్మట హాఫ్సును ప్రభువుగారు పరీక్షించెదరు.

ముస్తాబాద్ వార్తలు:— బెజవాడ తాలూకా ముస్తాబాదునందు ఉప్పలూరి కేశవరావుగారు తన మిత్రులు వేంకటేశ్వర రావుగారితో కూడ చేరి చేయుచుండు పరిశ్రమ మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. కేశవరావుగారు ఇటీవల ఉచిత ప్రారంభ విద్యాలయ ఒకదానిని స్థాపించినారు. రాత్రి 6 మొదలు 8 గంటలవరకు వారే అచ్చట బోధకులుగా పని చేయుచున్నారు. ప్రస్తుతము 20 మంది బాలురు ఈ పాఠశాల వలన లాభము పొందుచున్నారు. వీరిలో అనేకులు చాకళ్లు మంగళ్లు ఏనాడులు అయినట్లు తెలియుచున్నది. ఇట్టి వారికై రా॥ కేశవరావుగారు పాటుపడుచుండు శ్లాఘాపాత్రమే గ్రామములోని ఇతరవర్గస్థులును ఈపాఠశాలను ఉపయోగించుకొందురు గాక యని నిమ్మలపి యున్నది. రా॥ కేశవరావుగారి ప్రాక్సానముననే ప్రత్యేకముగా గ్రామస్థులకు కర్మవారు బాలభారతీసమాజ మను పేర ఒక పుస్తకాలయమును స్థాపించియు తెలియుచున్నది. అందలి సభ్యులు అంగభాషానిమిత్తము రా॥ కేశవరావుగారి సహాయము తోరుచున్నట్లును తెలియుచున్నది. గ్రామములో పాఠ్శాల మున్నగునవి ఉండుటచేత ఎవరో బెజవాడవారు ఈ గ్రామముని కొంచెము కలతకలిగించుటకు ప్రయత్నించుట్లు తెలియుచున్నది. గ్రామము, గ్రామములోని ప్రజలు తమలో ఏమి భేదములుండినను ముత్తముమీద ఒకటే కుటుంబముగానుండిన కాని లాభము లేదనుటను జ్ఞాపకముచుకొని ముస్తాబాద్ జనులు ప్రవర్తించుచు రని నమ్మకలసియున్నది.

అంగ్లేయుల ప్రకటనము.

లండను, ఆక్టోబరు 22:— ఈ వెను స్టాడెను యినుప దారియందు నేటియదయమున ముట్టడుల జరిపితిమి. పరాసు వారు మాకు సమయ మొసరించిరి. మా వైస్యముల పురోగమన ము సంశ్చక్తికరమై యున్నది.

జర్మను వైస్యములలో తిరుగబడుట.

లండను ఆక్టోబరు 22:— శీత కాలమున యుద్ధముజేయ నలసి యుండుటను జూచి జర్మనీవారి వైస్యములు తిరుగబాటు జేయనన్నద్యమలై యున్నట్లు ద్వైవారంగమున నుండి తెలియవచ్చెను. తిరుగబాటు చేయవారలను జగ్గవీయులు కఠినముగ దండించినని గూడ తెలియపరిచిరి.

మంత్రివిధము వై ఫిర్యాదు

ఏభవన్ ఆక్టోబరు 21:— ప్రధానమంత్రితో సహా ముగ్ధాడిను మంత్రివర్గ సభ్యులవై ఫిర్యాదులు వాఖలుచేయ రాజ్యాంగసభవారు తీర్మానించిరి.

పరాసు సేనల పురోగమనము

లండను, ఆక్టోబరు 22:— పరాసువా రిట్లు ప్రకటించి:— నేటి యదయమున బెల్జియములో నాంగ్ల వైస్యముల ఎడమ భాగమున మేము శత్రువుల నెదురించి పట్టదలచిన స్థానముల నన్నిటిని బట్టితిమి. నాడకున కుత్తరమున మావైస్యములు చాలవరకు ముందునకు బోయి శత్రు సైనికులను కైదీల నొనర్చెను. పెంటుకెంటిను మున్నగు స్థానముల యందు మా వేగు వైస్యములు శత్రుపంతుల జొచ్చుకొనెను. ఎయిను రంగము నందంతటను, కఠిన్హి సమరము భీకరముగ నుండెను.

400 మంది బంగాలీ సైనికులు:— వైస్య పక్షము నందిన ప్రథమ తరగతి వంగీయులు 400 మందియు నిన్నటి సాయం కాలమున కలకత్తానగరమునకు విచ్చేసిరి. రెట్టి నెంటు క్వారీ మున్నగు వారీ సైనికులకు స్వాగత మొసరి. వీర చిరకాల మున నె యుద్ధ సేవకు బోవుదురు.

సర్ పార్టీ లూకిను గారు:— ఈనెల 22 వ తేదీని లూకిను గారి ఆంశ్వకర్మ జరిగినది. వీరు 9-9-1857వ తేదీని జన్మించిరి. వీరికి 60 ఏళ్లు నిండినవి. వీరు హిందూదేశమున కువచ్చి మొదట కలకత్తా వైద్య కళాశాలకు ప్రెస్బిటేరియన్ పని చేసిరి. 1910 లో వీరు డైరెక్టరు జనరలుపదవిని బడసిరి. 1911 లో వీరికి కే. సీ. ఐ. ఇ. బిరుద మియ్యబడెను. యధారంభము నుండియు వీరికి పనిచేసెదననిది. వీరు స్వంతసేవలను నెంటుజాను ఆంబ్యులెన్సు, రెమెట్రాసు సమలను గూడ చూచుచుండిరి. 1895 లో వీరికి వివాహమైనది. వీరికి పుట్టిద్యురు పుత్రులను ముగ్గురు పుత్రికలను కలరు. వీరి కాయుల్లేద దైద్యనిధానమునం దధిక గ్రాహకము గలదు.

చాంపరాన విచారణసంఘము:— ఈ సంఘమువారు దొరతనమువానికి దిసాష్టను పంపిరి. వీరి నూచనలు ప్లాంటురులకు సంశ్చక్తికరములుగ లేవట. మోతీలాలుతోట మేనేజరు ఇర్విను గారు వెదగజేత్రమును పత్రికలకు వ్రాసిరి. 1, నీలియందు పద్మతని మాని బజారు కేటుప్రకారము కూలీల కందరికిని నగదు నియ్యవలెను. 2 సారచేషీపన్నును ఒకేసారి నిర్ధారణచేయుటకు క్రొత్తరానన మనసరము 3 కవారు 100 కి 25 వంతున ముజరా యియ్యవలెనని సంఘమువారు నూచించినని చెయుదు గారి పుత్తరముకలన ఇర్వినుగారికి తెలిసినదట.

పంజాబు దొరతనము వారు క్రిందిసంగతిని ప్రకటించిరి. పంజాబీయుల రాజభక్తిని దొరతనము వారెఱుగుదురు. ఇట్టి బ్రేలి వివ్యాభాషాధికారి మరియొక రాజభక్తి తత్పురునిసార్వి దొరతనము వారికి తెలియబరచిరి. గుజరాతునందలి గవర్న మెంటు హైమూల్యులలో వైదవ ఉపాధ్యాయుడుగ నున్న ఎం. వైజాము మహాదత్తురేషీగారు ఇదివరకే ముగ్గురు తనయులను యుద్ధ సేవకంపెను. ఇంతటితో తృప్తిపొందక నతడు మరెవరిగురను వైదిక సేవకంపెను. తనకు తీరుబడియైనపుడింకను సాధ్యమగునంత మంది వైదిక సేవ కంపుట కతడు ప్రయత్నించుచున్నాడు.

బర్మాకాననసభ:— బర్మాకాననసభ 22 వ తేదీ ఉదయము 11 గంటలకు మెమోరీలో ప్రత్యేకముగ సమావేశమయ్యెను. రెట్టి నెంటు గవర్నరు రైసుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. ప్రత్యేకముగ సభను రావించినందులకు కారణము నిట్లెరింగించి:— నేటిలో కల్లీజరుగుట సాధారణమైయున్నది. లోటలకును, వైదికులకును పరిశుద్ధులగు నేటిని సప్తయి చేయవలసి యున్నది. కనుక నేటిలో కల్లీ జేయకుండ సెుక నట్లు మొనర్చుట కర్హ్యము. ఈ విషయమై ప్రత్యేకసంఘము మొకదాని నేర్పగుట యుక్తము. దిల్లు 24 వ తేదీకి సభ వారిచే తుదిసారి విచారింపబడును.

విసెంటునిధి.

ఆక్టోబరు నెలాఖరుకు జమాఖర్చు.
మొత్తము ఆదాయము రు 55941-9-5.

వ్యయములు 1 స్వదేశీ 16-7-1917 న తెరువబడిన దు కాలమునకు 7000-0-0. 16-8-1917 న తెరువబడిన దు కాలమునకు 10000-0-0. ఈ మొత్తములకు తణఖాపత్రములు కలవు. (సీ) ఆగష్టు నెలకు మిస్పిక్తుహాతు ఆదై రు 225-0-0.

2 నిర్బంధితులకు ముగ్గురికి పంపినది రు 1100-0-0 ఇంట్లాండునకు దావానిమిత్తము వెల్లినవారికి రు 89000-0-0 తంతివాక్తలు రు 1978-7-6-గులాం హుస్సేను సలిగారికి రు 2000-0-0 ఇతరవ్యయములు రు 155-0-0

3 హోమురూలుపని రు 2760-8-9

4 చిల్లరలు - ప్రేవనరీ 18-2-0. మనిఆర్డరు కమిషను రు 6-10-2; పోస్టేజీ రు 25-12-9; బాంకికమిషను రు 44-9-2; అచ్చు వ్యయములు రు 27-0-0; సిబ్బంది వ్యయములు రు 113-6-2 మొత్తము వ్యయము రు 29349-13-6 నిలువ రు 26591-11-11.

ఆక్టోబరులో వ్యయము

(8) హోమురూలు పని రు 791-1-6.

(4) చిల్లరలు (1) ప్రేవనరీ రు 0-7-0; (2) మని ఆర్డరు కమిషను రు 0-3-0 పోస్టేజీ రు 15-15-6 (4) బాంకి కమిషను రు 2-8-0 (5) సిబ్బంది రు 85-0-0 (6) స్వాగతవ్యయములు రు 700-0-0 మొత్తము రు 1552-3-0 నిలువ రు 26089-8-11.

ఇతరచందాలు రు 688-11-8
స్వదేశీ బడులు 17000-0-0
గాక నిలువ 25728-4-7

మొత్తము 42728-4-7

రీగా సింధు శాఖాయుద్ధము.

లండను ఆక్టోబరు 22:— రుహ్యవారిట్లు ప్రకటించిరి:— కిరంగుల గాల్చిన యనంతరమున గత ఆదివారమునాడు వెడ్డరు ద్వీపకల్పమున వైస్యముల దింపిరి. ఈ నూతన వైస్యములు మా ముందుభాగపు వైస్యములు వెనుకకు గొట్టి ద్వీపకల్ప పశ్చిమభాగము నాక్రమించుకొనెనని- అంగ్లేయుల జలాంత గ్రామి యొకటి రీగా సింధుశాఖాయందు జగ్గవీవారి ద్రెడు నాటు యుద్ధనాకపై రెండు టార్పెడోలను విడచినది- గాని పర్యవసానముల బాడకయె యద్భుతమయ్యెను. అనంతరమున నీ యంతగ్రామి వైదికులు గొనివచ్చు వాకల గొన్నిటి నెదిరించి వానిలో నొకదానిని పగులగొట్టెను.

మందు సామగ్రికి నిష్పంటుకొని ప్రేలుట.

జ్యూరిను, ఆక్టోబరు 22:— శత్రువులనుండి పట్టుకొని మందు గుండు సామగ్రి ద్వైయనుకీల్లు యంత్రాలయముల యందు నిలువజేయబడెను. ఈ మందుగుండలో నన్ని యుద్ధకవై గొప్ప భస్మి బయలుదేరెను. ఈ ప్రేలుటవలన నధికమగు నష్టము కలిగెను. వైదికులు, ఉద్యోగులు అనేక మంది యనువులబాసినరీ రీటిస్టాగు సభాయందు ప్రశ్నితరముల కలన వెల్లడియయ్యెను.

గోదావరిజిల్లా బ్రాహ్మణేతరసభ.

7-వ ప్రకటనము
ఇతరజిల్లాలనుండి వచ్చు ప్రేక్షకులుగాని ప్రతినిధులుగాని తక్షణము పోస్టుక్వారాగాని తెలిగ్రాంద్వారా గాని ముందుగా కార్యదర్శులకు తెలియబడవలయును. ఇకముందు ఉత్తరములన్నియు రాయచోడపురమునకు గాక విక్రమ్ టిలో కోకా అప్పారావు నాయకుగారికి వ్రాయవలెను. 100 మందిగల విచ్చిక సేవకబృంద మనసరము. విచ్చికవర్గమున జేరగోరువారు తక్షణం వ్రాయవలెను. ఎం. అప్పారావు, బి. ఏ. బి. ఎల్. హైకోర్టు వకీలుగారు ఈ విచ్చిక బృందమునకు కెట్రెరగ నుండురు.

మొసపామేమియూ యుద్ధము

సిల్హా, ఆక్టోబరు 22:— మొసపామేమియూ ప్రత్యేక దళాధికారి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. 18, 19, 20-వ తేదీలను మేముము డెల్టావా, కిజిలోలో బటుల మార్గమునందు నిజ యంతముగ యుద్ధములు జరిగినవి. 18-వ తేదీ నాటి రాత్రి మాదళము లూకేటోటను జేరి కిరంగులను గాల్చిరి. మరచటి ఉదయమున నవగ్గుందవయును ప్రారంభించి వారు శత్రువులను దయాహ్వాక్యారాదెలోడ్ రజ్జున కుత్తరమున నుండు ప్రదేశమువరకును కోజులలోబటు వరకును తేరిమి జేయబడినవి. అరట తురుమ్మదళము లొకవం తెనను సాను చేరిజేపోలు మోమిను రిడ్డికి దక్షిణమున నుండుకొండల నాక్రమించిరి. కొంతమంది టైసీలా, కొన్ని బండ్ల మందుగుండు సామగ్రియు పట్టుకొనెను.

వాతావరణ స్థితి

1917 సం॥ ఆక్టోబరు 23-వ తేదీ మంగళవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	జి. కం. ఉ. నా. యు. భారము	య. ఉ. నా. యు. భారము	అ. ఉ. నా. యు. భారము	స. ఉ. నా. యు. భారము	క. ఉ. నా. యు. భారము
గోసాలపూరు	29.877	79.6	88.1	76.7	0.13
వాల్తేరు	29.859	79.9	86.0	75.2	0.28
కాకినాడ	29.842	80.3	84.8	75.8	0.66
బందరు	29.819	79.3	85.2	75.1	0.55
గుంటూరు	...	76.9	86.6	75.1	0.18
నెల్లూరు	29.809	77.4	82.6	73.1	1.67
మద్రాసు	29.825	78.7	8.88	73.6	0.47
హైదరాబాదు	29.836	71.7	80.8	69.8	0.84
అనంతపురము	...	76.1	79.0	71.4	0.13
బళ్లారి	29.815	75.7	80.1	71.5	0.08
కర్నూలు	29.819	77.4	83.2	72.0	1.47
కడప	29.828	76.8	77.3	73.2	0.71
తెంగుళూరు	29.854	67.6	75.7	64.5	...
వెల్లూరు	29.836	75.9	88.5	72.6	...
సేలము	29.854	74.8	85.4	70.0	...
కోయంబూరు	29.831	78.6	82.0	70.8	0.10

రాజధానియందు భారమెక్కువయ్యెనని- నిన్నటి దినమున ఆదివారమునాడును నెల్లూరు చెన్నపురుల ప్రాంతమున నుండిన అశ్వైవావాయుభారము గల ప్రదేశమునం దావాయు భారము సమత్వము నొందినది బొంబాయి తీ. మునందు అశ్వైవా వాయుభారము గలదు. బంగాళాఖాతములోనికి వీచుచున్న క్షమావతము బలముతగ్గుచున్నది. చెన్నపురి తీరమునందు పగటియుష్ణ మెక్కువయినది. కర్నాటకమందు కొద్దిగా మేఘములు గలవు. కర్నూలు నెల్లూరులందు 1½ అం. వర్షించెను.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,
వాతావరణ కార్యజ్ఞురంగు

ఒక యువకుడు కనబడకుండుట.

చెన్నపురి లో మైలాపూరునందు కేశవమెరుమాకు సన్నిధిపీఠానికి 3 వ సంబర గృహమున నున్న ఎం. శేషచారిగారి సోదరుడు ఎం. దేశికాచారి యనుగతడు 2 దినముల క్రితము ఇటుకెడలిపోయి మరల ఇంటికిరాలేదు. అతని వయసు 24 సంవత్సరములు. చామనచాయ వునీ. బుట్టుముడి జంధ్యముకలవు. తేగుమాత్రమును ఎత్తుగలవాడు. ఇటీవల అతనికి వనోజైకల్యము కలుగుచుండెను. అతడెవరికైన కనబడిన నిలిపి వైచిరు నామాను ఎం. శేషచారిగారికి వ్రాసు పొక్కితులు.

అచ్చుదిమ్మల దొంగతనము:— వాసిని బాదకల కంపె నీలో అచ్చుదిమ్మలను పోతబోయే మాణిక్యం మొదలి అచ్చుదిమ్మల నెత్తికొని బోవుచున్నాడను అనుమానముకలిగి నెల్లెంబరు నెల 24 వ తేదీని మధ్యాహ్నము 1.30 కు పనివాండ్రందరును భోజనమునకు పోవునపుడు డగ్లను హైర్గుగారు గుర్తుమువద్ద నిలచియుండిరి. అప్పుడు బాబు ఫోన్ ను పొన్నురంగము వచ్చి నేను మాణిక్యమును సోదాచాడనలె ననెను. మాణిక్యము రెండు అచ్చుదిమ్మల పొట్లములను చొక్కాలో దాచెను. స్టారు గారిని చూడగానే అతడు లోనికి పరి నెత్తివాని నచట పడనేసెను. అప్పుడొక మహమ్మదీయ భటుడు చూచి వానిని పట్టుకొని స్టారుగారియొద్దకు తీసికొని పోయెను. వానివైని కేసుచేసిరి. కేసు నడుగుచున్నది.

మహాత్మా గంధిగారు:— గంధిగారి వర్ధంతిని చెన్నపురి లో జరిపితిమని అనిబి నెంటుమ్మగారు గంధిగారికి తెలివార్త నంపుగా నాకు వర్ధంతివిషయమే జ్ఞాపకము లేదు. మీరు నా వందనములను మీమిత్రులకు తెలుపుడని గాంధిగారు బాబు వ్రాసికట. గంధిగారికి నిదంకరమును పరహితావరణ చింతయే గాని స్వాస్థ్యచింత యానంతయు లేనకతమున వారు తమ వర్ధంతిని మరచుట వింతగాదని న్యాయుండియా పత్రిక వ్రాసినది.

అనిబి నెంటుమ్మగారి ఉపన్యాసములు:— నేడను రేపు ను సాయంకాలము 5 గంటలకు గొడ్డేయండిరమున అనిబి నెంటుమ్మగారుపన్యసించెదరు.

ఆర్. హెచ్. కోళ్ళేగారికి బతులు సి. హెచ్. ప్రాసని. సి. ఎస్. గారు దోంగ్ డిపార్టుమెంటు సహాయకార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి.

ప్రకటన.

శ్రీశబ్దము "ఆయుధపూజ" పంతుల యగ్గుటచే, శ్రీశబ్దపత్రిక వెలువడదు.

సంపాదకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ అక్టోబరు నెల 23-వ తేది

మంగళవారము

సంగ్రామము.

జర్మను యుద్ధరత్నము.

శతకాల మారంభించిన పిమ్మట, జర్మనులు రుష్యాపై విజృంభించుట కేమి కారణమని చలుపురకు సందియము దోచవచ్చును. కాని జర్మను యుద్ధరత్న నడవడికను గమనించిన, ప్రస్తుతవిజృంభణ మాశ్చర్యము గలిగించునక్కరలేదు. మూడు మాసములలో వ్యాధిను వశపరచుకొని, రుష్యాపై విజృంభించగలవని జర్మనులు సంగ్రామారంభమున ఒలికిన నుడువు లసత్వముకై పరిగెనవి. మూడు వత్సరము లయినను తమ యూహలను నెరవేర్చలేక, ప్రాన్సుదేశములోను, బెల్జియము దేశములోను భూభాగమును ప్రాన్సును విడిచిపెట్టవలసిన దృఢీకృతమున జర్మనులున్నారు. జర్మను ప్రజల నెటులయినను శాంతిపరచిన గాని సంగ్రామమును కొనసాగించుటకు ఏలులేదు. అందుచే తమ యవస్థను కష్టపూర్వకముగా తనవలెను వారిలో కలిగించుటకు జర్మను వైనికాధికారులు యత్నించుచున్నారు. సంగ్రామారంభమునుండియు ప్రతి నష్టకాలమునందును ఇట్టి కష్టగడలనే కొనసాగించుచున్నారు. తాత్కాలిక విజయముల గనుబుడిక గాని, ప్రజలు సంగ్రామముచే గలుగుచున్న దుష్పరమగు శ్రమ కష్టయుండదు. 1914 వ సంవత్సరమున కెలయిన ముట్టడింప ప్రయత్నించి కఫలనునోరడు లయిరి. 1915 వ సంవత్సరమున స్వల్పరాష్ట్రములగు సర్వియా మాంటెనెగ్రోలపై విజృంభించి వాటిని స్వాధీనము చేసికొనిరి. 1916 వ సంవత్సరమున రుషియా దేశముపై తమ వైనికనివహముల బంపి ఆదేశమును చాలవరకు లాగికొనిరి. ఈ వత్సర మాకాలమునకే రుష్యాపై భూమిమీదను, సముద్రముమీదను విజృంభించ మొదలిడిరి. ప్రతివత్సరము గావించుచున్న యవస్థుండన కార్యములును, యవలంబించబడు విధాన మొక్కటియే యుద్ధరత్నములకు మునుపడును.

మరియుక సందియము చదువరులకు గలుగవచ్చును. రుష్యాపై అవస్థుండనము జరుపుటకు రుష్యాలో పరివర్తనము జరుగుచున్న సమయము జర్మనులకు మిక్కిలి యనుకూలముగ నుండగ, దానినివదిలి ఈతరుణమువరకు వా రెదుకు వేచి యుండవలెదు? సంగ్రామారంభము నుండియు, జర్మనుల యుద్ధసేన పరికింప, వారి ఆశయములు తెలుపెల్ల మగును. రుష్యా నెటులయినను, ప్రత్యేకసంధి కొడబడునటుల గావించి, ప్రాన్సు, ఇంగ్లాండులపై విజృంభించవలెనని, జర్మనులకోర్కె యయినటుల గన్పట్టును. హిండ్లెనుబర్గ సేనానాయకుడు, రుష్యాంగమున యుద్ధఫలితము చేల్పవలయునని పట్టుదల గలిగియుండెను. ఫ్రాన్సును సేనాని,

పశ్చిమరంగమే యుద్ధపరిసమాప్తి కనుకూల మనునభిప్రాయముగలిగియుండెను. హిండ్లెనుబర్గ సేనాధిపత్యముక్రింద, రుష్యాను జయింపవలెనని విజృంభణము సాగినపుడు, హిండ్లెనుబర్గకోర్కె కొంత వరకు కొనసాగుటకు మూత్రమే యవకాశ మొసగబడెను. రీగా, డ్వెనాలయొద్ద అవస్థుండన మాపబడెను. కెయిజరు యుద్ధేశము రుష్యనుల నోడించి పిమ్మట వారిని బుజ్జగించుటయే గాని, వారిని ప్రబలవిరోధులుగ గావించు తెంత మాత్రముగాదు. ఎటులనయినను వారితో ప్రత్యేకసంధి గావించికొనుటకు కెయిజరు శక్తివంచన లేక ఇంతవరకును కృషిసలిపి విఫలమనోరథుడయ్యెను. 1915 వ సంవత్సరమున గలిగిన నష్టములచే, రుష్యా సంగ్రామరంగమున కుపయోగ పడదని, జర్మనులు తలచిరి. ప్రత్యేకసంధి చేసికొని, రుష్యాను మిత్రమండలినుండి వేరుజేయుట కదియే మంచి తరుణమని జర్మనులు తలచిరిగాని, కార్యము లేకబోయెను. ఈ వత్సరారంభమున, రుష్యాచక్రవర్తి యగు జారుగారు, జర్మను పక్షపాతులగు మంత్రివర్గపు బలవంతముచే సంధి కంగీకరించుసమయమున, పరివర్తన మారంభించి అట్టి వికత్తు సంభవించకుండ దేశము గాపాడెను. పరివర్తనానంతరముగూడ రుష్యాను సంధి కొప్పించవలయునని, జర్మనీ తన ప్రయత్నముల ద్వితీయ కృతముజేసెను. పరివర్తనవాదులలో సంగ్రామ విముఖులను, మానవ సమత్వవాదులను బ్రోత్సహించి, సంగ్రామ కార్యముల నాపుటకు జర్మనీ చలనము జూపెను. జర్మను ప్రయత్నము లీమారు గూడ విఫలములయిన పిమ్మట, జర్మనీకి వివేకోదయ మయ్యెను. రుష్యాదేశపు విప్లవకరులు, మాక్సిమిల్లిన్ లయినను తదితరులయినను, శత్రుదేశభాగముల దీసికొన దలచువార లయినను, అందుకు విముఖులయినను, ఎల్లరును రుష్యాదేశముపై అత్యంత ప్రేమగల వారనియు, జర్మను నిరంకుశమునకు ప్రబల శత్రువులనియు, జర్మనీ గ్రహింపవలసిన వచ్చెను. అందుచే రుష్యనులతో ప్రత్యేకసంధి గావించుట యుద్ధవిముఖ జర్మనీకి కరతలామలక మయ్యెను. రుష్యనులతో బ్రత్యేకసంధి సాధ్యమయినను, ప్రాన్సుకును ఆంగ్లాదేశమునకు పట్టము గలిగించుట సాధ్యము గాదని, అమెరికా దేశము మిత్రమండలిలో జేరినపిమ్మట, జర్మనీకిపాదగట్టెను.

జర్మనీ కందుచే వేరుగత్యంతరము గాన్పించలేదు. రుష్యాపై విజృంభించక తప్పనిసరి యయ్యెను. రుష్యానుద్ధి యంతవరకును అవలంబించుచున్న విధానమును జర్మనీ పూర్తిగా మార్చెను. ఇంకను మిగిలియున్న తీరుస్సులకు తన సామర్థ్యమును జూపుటయును, జర్మను ప్రజలలో అసంతృప్తి పెరుగకుండ జల్లార్చుటయును, రుష్యా బలహీనస్థితి యందున్న అవకాశము దీసికొనుటయును జర్మను విజృంభణమును పురిగొల్పెనని యూహించవచ్చును. జర్మనుల నూతనవిజృంభణము ఇంతవరకును విజయము గాంచినది. రుష్యను నాకాదేశము రీగా అఖాతమును విడిచిపెట్టెడిది. మూనుద్వీపము శత్రువుల వశమయ్యెను. పిమ్మట రీగా అఖాతములో నాఖరు ద్వీపమును డాగోద్వీపమున జర్మనులు బ్రవేశించిరి. ఓనెలు, చూను, డాగోద్వీపములు జర్మనుల వశమయ్యె నని తంత్రీవార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఈవార్త సిరుత్సాహకరముగ నున్నను, ప్రస్తుతస్థితిలో నొకవార్త సంతసమునకు కారణమగుచున్నది. రీగాగల్ఫులోని రుష్యను నాకాదేశము జర్మనులచే ముట్టడింపబడి, వారివశమగునెమో యని భీతిగలిగెను. నేటి తంత్రీవార్త లాభిని బోధింపవలసి, రుష్యను నాకలు

ఫినులెండు అఖాతము బ్రవేశించినవి. రుష్యను లిప్పుడు జూపగలుగు సామర్థ్యముపై పెట్రోగ్రేడు రక్షణము, రుష్యాదేశ స్వాతంత్ర్యము, ఆధారపడి యుండును. కెరెన్స్కీగారు నుడివినటుల, రుష్యా తలపెట్టినచో త్వరలో స్వస్థతజేసి జర్మనుల విజృంభణ మాపగలుగును. న్యాయముగు సంధికి రుష్యను లంగీకరించెదరు గాని, పశుబలమున కెపుడును లొంగరని కెరెన్స్కీగారు దెలిపిరి. రుష్యాలో విభేదములు నశించుట కింతకన్నను మంచి తరుణ ముండదు. రుష్యనులు పోలెండు సైన్యాలకు రాష్ట్రములు వారి హస్తములనుండి జారినపు డెటులనో సహించిరి గాని, రాజధాని పత్తనముగు పెట్రోగ్రేడు తమ వశమునుండి వీడుట కేమాత్ర మంగీకరింపరు. రీగా అఖాతములోనుండి వెనుకకు వచ్చిన నాకాదేశము, క్రాన్సుట్రాట్టు నాకాదేశముతో గలసి ఫిన్ లెండు అఖాతమున జర్మనుల రానీయకుండ గాపాడగలుగునని యూహించవచ్చును. పెట్రోగ్రేడు రక్షణమునకై, ప్రజలనుమాట్లాడకంపి, ప్రభుత్వమువారుగూడ ఆ పత్తనమునకు బోయెదరని తెలియుచున్నది. రుష్యను పరిశ్రామికులును, వైనిక ప్రతినిధులును, పార్లమెంటులో మిత్రమండలివారు సమావేశమగునపుడు నివేదించు సంధిపరతుల వివరములు నేటి తంత్రీవార్తలలో గాననగును. రుష్యనులు సంధి విషయము గూర్చి తమ శక్తిని వినియోగింపక, జర్మను విజృంభణము సరికట్టుటకు సాధనాంతరముల గూర్చి యాలోచించెదరని విశ్వసించుచున్నారము.

పశ్చిమరంగమున సంగ్రామ అవస్థుండన కార్యము లీవత్సరమున ముగింపునకు వచ్చివని యుద్ధమంత్రివర్గమువారు ప్రచురించిరి. ఇంతవరకును సర్వ డగ్లసు హేసగారు అపార మగు విజయము గాంచి రనుటకు సందియము లేదు. స్లాండర్సులో జర్మనులస్థానము గడలించిరి. ఈ సౌపత్స్యము శతకాలము త్వరలో ప్రవేశించుటచే మిత్రమండలి యవస్థుండన మాపవలసి వచ్చెను. లేనియెడల జర్మనులను స్లాండర్సు నుండి సార్వభౌములు పూర్తి యయ్యెడిదే. సంగ్రామమునందు అనుమానరహిత మగు విజయములలో హేగ్సుగారి విజయము ప్రసిద్ధి కెక్కినదని అమెరికావారుగూడ ప్రశంసించిరి. అట్టితరీ, పార్లమెంటులో హేగ్సుగారిని వారి వైస్యమునకును వందనము లర్పించుట మూలముగ వారల సత్కరించుట భావ్యముగ నున్నది. స్లాండర్సులో ముఖ్యమగు గుట్టలన్నియు ఆంగ్లేయుల స్వాధీనమయినవి. తిరిగి విజృంభణ మారంభించునపుడు, జర్మనులకు నిలువ నీడ లేకుండ జేయబడునని విదిత మగుచున్నది. జర్మను జలాంతర్గాముల సంహారము కొనసాగుచునేయున్నది. ఆంగ్లానాకా విమానము లీ కార్యమునకు దోడ్పడుచున్నవి. జర్మను జప్తినులు ఆంగ్లాదేశముపై, అగ్నిగోళముల విసరి, తిరిగి పోవుచారిలో దట్ట మగు మంచులో జిక్కుకొని, ప్రాన్సులో ముట్టడింపబడినవి. మూడు మాత్రమే దప్పించికొన గలిగినవి. మిగిలినవి ప్రాన్సువారి యగ్నికి గురి యయ్యెను. ఇది సంతోషకరమగు వార్త. కాని ఆంగ్లాదేశములో జప్తినులపై శతఘ్నుల గాల్చుకబోపుట, ప్రజలలో యసంతృప్తి గలిగించెను. ఇందుకు గారణము ప్రతికూల వాతావరణమని హేమాంసెక్రటరీ గారు దెలుపుచున్నారు. పత్రికలు వాయువిమాన మంత్రివర్గమును వెంటనే సేర్పాటు గావించవలయునని గోరుచున్నవి. ఈపదవిశేషమనియమింపబడుదురో నిశ్చయముగాలేదు. త్వర

ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఆయుర్వేద సమ్మేళనము

రాబోవు నవంబరు 16, 17, 18, 19 తేదీలను బెజవాడయందు జరుగును.

ఆయుర్వేదవిషయములను గూర్చి చర్చించబడును.

ఆయుర్వేద వైద్యులందఱు రాబ్రాధితులు.

చక్కని వసతు లేర్పఱుపబడును.

లో సీనియరులైన వారు బూర్జియగునని యూహించవచ్చును.

శత్రువర్గములో తుర్కీ బల్గేరియా యసంతుష్టి జెంది యున్నవని డెయిలీ మెయిలు పత్రికా విలేఖరి వ్రాస్తున్నాడు. బెలియజేము చున్నాడు. తుర్కీలో రాజకీయస్థితి విషమముగ నున్నది. ఎన్నడు పాపాస్థితి చాల సందిగ్ధముగ నున్నది. ప్రజల సంగ్రామమును యికముందు జరిగివచ్చునట్లు లేదు. జర్మనులతో జేరినందుకు తుర్కీవారు వశ్యాత్వాపము నొందుచుండ వచ్చును. జనులలో అసంతృప్తి ప్రబలమై, తుర్కీవారు ప్రత్యేకసంధి గావించి కొనసాగి, మున్నూదమునను వారు స్వస్థత జెందగలరు. జర్మనులు తమతో జేరినవాని మోసపుచ్చుటకు యవస్థుండన కార్యముల మొనరిసిరి. కాని కొలది కాలములో వీరిమోసము బహిష్కృతమై, సత్యమెల్లరికిని తేటకడుట నిశ్చయము.

—:—:—

సిడెహాం ప్రభువుగారు:—స్వరంజనము

వీరు తమ పోషణమున కాధారమై యున్న హిందూ దేశపుటభివృద్ధికి నిరోధముల గలిగించి, హిందూ దేశపు ఋణము దీర్చికొనుట భావ్యమే గద! రేపటిదినము హిందూ దేశ ప్రస్తుతస్థితి గూర్చియు, బిసెంటుగారి నిర్బంధ విమోచనము గూర్చియు సిడెహాంగారు ప్రసంగించెదరు. వీరేమి ప్రసంగించునది, భారతీయులు ముందే యూహించగలుగుదురు. భారతీయుల కేమాత్రము వరముల నొసగినను వీరికి కంటకముగ నుండును. ఐలింగుటను ప్రభువుగారు సూచించిన సంస్కరణములు భారతీయుల నేమాత్రము తృప్తి పరు పజాలవని హిందూ దేశము ఘోషింపు చుండగా, సిడెహాంగారి కా సంస్కరణములే విప్లవకరములుగ దోచినవి. రీసుగారి సాయము గూడ మెయిలు పత్రికకు వదలిన పిమ్మట, సిడెహాంగారే యీ పత్రికకు శరణ్యుయిరి. ఆంగ్లో హైందవ చిహ్నములన్నియు వీరి నావహించి యుండుటచే, ఏ రాజాతికి ఆదర్శమూర్తులని చెప్పరావచ్చును. మైముపత్రికకు వ్రాయుచూ, బిసెంటుగారి విమోచనముచే రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వాధికారమునకు మాత్రమే గాక, బ్రిటిషు ప్రభుత్వాధికారమున కంతకును విఘాతము గలిగినదని వ్రాయ సాహసించిరి. నిర్బంధ విమోచనము, అరాజకమునకు దారి జూపుననియు, కాంగ్రెసు మొల్లెము సంఘములు ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తపరుపవనియు, వీరు మైముకు వ్రాసిరి. ఇక ప్రజాభిప్రాయ రహస్యమును గుర్తెగిన చెవరు? సిడెహాం ప్రభువుగారును, మెయిలు పత్రికయు, నోరులేని భారతీయులను కష్టములనుండి గట్టెక్కించుటకు బద్ధకంఠులయి యున్నారు! మిగిలిన భారతీయ నాయకులందరును స్వలాభాపేక్షాపరులే! సిడెహాం ప్రభువుగారుమున్నగుగోరు సంస్కరణమువర్ణభేదనిర్మూలనము. వర్ణభేదము నశించినపిమ్మట ప్రజాప్రాతినిధ్యమును సిడెహాం ప్రభువుగారు నొసగెదరు. వర్ణభేదమును దీసివేయుమని గోరు సిడెహాం ప్రభువుగారే, నూతనవర్ణముల గల్పింప జూచుట హాస్యాస్పదము. కాంగ్రెసు సంస్కరణములను ప్రసాదించిన పిమ్మట, బ్రాహ్మణులును, న్యాయవాదులును, అధికారమునంతను హస్తగతము జేసికొనెదరని వీరు చెలుపుచున్నారు. ఏ వింద్రజాలముచే నిది సాధ్యమగునో, వీరు చెప్పలేదు. కాంగ్రెసు వారు గోరునది ప్రజాప్రాతినిధ్యము గాని, వర్ణాధిక్యము గాదు. కాంగ్రెసు సంస్కరణము లమలులోనికి వచ్చిన పిమ్మట బ్రాహ్మణులును లాయర్లును ప్రాముఖ్యమును గోల్పోవుట నిశ్చయము. ప్రజా

ప్రాతినిధ్య మనగ మనుధర్మశాస్త్రము నాచరణలో బెట్టుట కాదు. ప్రజాపరిపాలనము పాశ్చాత్య దేశములం దెల్లను, మానవసహత్వమునకు దారి చూపుచుండ, హిందూ దేశమునందు మాత్రము విరుద్ధఫలితముల ని సగు నని ఏ తర్కము ననుసరించి వీరు నిరూపించుచున్నారో దురూహ్యముగ నున్నది. ప్రజ్యను నిరంకుశమును ప్రపంచమందంతటను నిర్మాణింప ప్రయత్నములు జరుగుచుండగా, సిడెహాంగారును, బొంబాయి విషవ్యుగారును, హిందూ దేశమున మాత్రము నిశంకుశము తగ్గకుండ నిలువ బెట్టుటకు ప్రయత్నించెదరు గాబోలు! శౌర్యనంతములగు జాతులకు విద్యాధికుల ఆదోళన చెల్లడియించుచో, ఆగ్రహవేగుల యొందరట. శౌర్యనాథులనియు, పికిపందలనియు రెండుతరగతులుగ ప్రజలను సిడెహాంగారు భజించి క్రొత్త జాతులగలిగింప జూచుట, వారి స్పృహ సామర్థ్యము జాటుచున్నది. ఈనూతనజాతియొక్క విశ్వాసమును వీరు జూర గొనినటుల గన్పట్టుచున్నది. ప్రతిరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకును స్వతంత్రపరిపాలనముండుటకు వీరంగీకరించుచున్నారు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములపై ఎట్టి యంకుశము లేక యుండుటకు వీరు వాంఛింపుచున్నారు. ప్రజాస్వాతంత్ర్య మభివృద్ధి జెందకుండ, ప్రభుత్వ పరిపాలనమున కెక్కుడు స్వాతంత్ర్యముల ప్రసాదించుట నిరంకుశాభివృద్ధికి ముఖ్యసాధనము. నిరంకుశము పెరుగుటయే వీరు ప్రధానముగ గోరుచుండునది.

స్వరంజనమును ప్రజలు వాంఛించునది వర్ణవిభేదమును విస్తరించుటకు గాదు. మానవ సమత్వమును వెంపొందించుటయే వారి యాశయము. విద్య ప్రజాసామాన్యమున వ్యాపించవలయును. పరిశ్రమ లభివృద్ధి జెందవలయును. పారిశుధ్యత హెచ్చుగావలెను. పరిపాలనమున వ్యయము దగ్గవలెను. ప్రజలకు నైతికశిక్ష గరువబడవలెను. అధినివేశ రాజ్యములలో భారతీయుల స్థితి యభివృద్ధి గాంచవలయును. ఈ సంస్కరణముల బ్రవేశ మెట్లమని దేశీయమహాసభలలోను, శాసనసభాసభలలోను విద్యాధికులు, న్యాయవాదులే గద ఘోషింపుచున్నది? ఈ సంస్కరణములయందు వర్ణవిభేదమునకు దారిజూపునది ఏదియో సిడెహాం ప్రభువుగారు చెప్పగలరా? ప్రజాప్రాతినిధుల మొరల సభికారవర్గమువారే మాత్రము సరకుజేసిరి? ఇన్ని వత్సరముల నుండియు, ప్రజాదోళనమునకు అధికారవర్గము వారు పెడచెని బెట్టిరి. అట్టి వారిలో సిడెహాం ప్రభువుగారు ముఖ్యులు. ప్రజా సామాన్యముపై యవ్యాజప్రేమను జూపు యీ ప్రభువుగారు పై సంస్కరణముల కేమాత్రము సానుభూతి జూపిరి? తమ నిర్హేతుక జాయమాన కటాక్షము నాచరణ యందేమాత్రము బెట్టిరి? సిడెహాం ప్రభువు వంటి యధికారులు నిర్లక్ష్యము జూపబట్టేయే, అధికారము తమ హస్తగత మయినచో యవసరమగు సంస్కరణముల గావించికొనగలుగుచుమని ప్రజలు యాశింపుచున్నారు. అన్ను తా బెట్టదు, వేరొక

రిని అడగ నియ్యవను సామ్యమున, సిడెహాం ప్రభువువంటి వారు తాము ప్రజలకు సంస్కరణముల నొసగనొల్లరు, ప్రజలు గావించుకొనుట కధికారము గోరిన యభ్యంతరముల గల్పించెదరు. నిన్నటి దినము మైముపత్రిక కొక విలేఖరి వ్రాసిన వ్యాసమును ప్రకటించి యుంటిమి. అది, సిడెహాం వంటి వానికి తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగుచు చున్నది. ఆ విలేఖరీ ప్రశ్న నడిగెను. “కనడా, ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికాలలో మనము స్వపరిపాలనము గూర్చి ప్రజలకు బోధించు చుంటిమి. అద్దానిని క్రియాభూషణు దాల్చుకట్లు గూడ, మనము చేయుచుంటిమి, అట్టియెడల మనము భారతీయులకు స్వరంజనము వలదని ఎట్లు నుచువగలము? మన దేశమునందు జరుగుసంగతులకును దీసికొని కరస్పండెరుద్దము గాన్నించినదా? స్వరంజనమునకు అధినివేశములేనా నోచుకొనినట? ఒక్క హిందూ దేశమేనా అట్టిదోము నోచుకొనకున్నది.”

పై ప్రశ్నకు జవాబుసంగుటకే మాంటాగూ గారి దేశమున కే తెంచుచున్నాడు. వారియద్దేశములకు భంగముల గల్పించి, తాలవ్రవాహమున కడ్డుపడుటకు ఆంగ్లో హైందవులు ప్రయత్నము నల్పుటచే, సామ్రాజ్యమునకు మహాపతాకము గావించిన వారిగుదురు. హిందూ దేశమును సామ్రాజ్యమున సామ్యమగు భాగముగ గావించి, సామ్రాజ్య ప్రాబల్యమునకు దోష్టమగుటకు, లాయదుబాజ్, మాంటాగూ, మొదలగు రాజనీతిజ్ఞులు పాటుపడుచున్నారు. ఇట్టిసందిగ్ధతరణమునవారిప్రయత్నములకు ఆటంకములకల్పించువారు సామ్రాజ్యవిరోధులని చెప్పనొప్పుదు. ఇట్టివారల మాటల సరకుజేయక, మాంటాగూగారు హిందూ దేశ భావ్యభివృద్ధికి కృషి నల్పెదరని గోరుచున్నారము.

—:—:—

నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు పరిపాలన నివేదికము

ఈ జిల్లా బోర్డునకు 1916-17 సంవత్సరమున డిబి.ఆర్. రామచంద్ర రావుగారు అధ్యక్షులుగ నుండి, జిల్లాబోర్డు సభ్యులందఱును తమ విద్యుత్త ధర్మములను జనుప్రముగ నిర్వహించిరి దినటకు ఎంతయు సంతోషపడుచున్నది.

నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులగు, నెల్లూరు, కాచి రెవెన్యూ బోర్డుల ఉపాధ్యక్షులును తమతమతమ ధర్మముగ నిర్వహించిరి తెలియుచున్నది. దీనికిరెంతయు ప్రశంస నీయును.

జిల్లాబోర్డు సభకు 9 జరిగిరి. నియమితసభ్యు లేదని ఏకభయు అభ్యుతేజువర లేదని విడుదల సత్ప్రతికరముగ నున్నది. సభ్యులునూడ కథలయందు ఉత్సాహముతో విభక్త్యానులయందు దౌర్భ్యతను నమించి ప్రజాసేవ కార్యములకు బురించిరి. రెవెన్యూ బోర్డులలోనూ కూడ సభ్యులు ఉత్సాహముతో తమతమ ధర్మముగ నిర్వహించిరి పరిపాలనానివేదికమును తెలుపబడినది. యూనియను పంచాయతీలు గూడ బాధ్యతను వహించి బాగుగ పనిచేయుచున్నవి. సభ్యులూడ విస్తారముగ జరిగినవి, వేలకొని యూనియను అన్నిటికంటె శ్రేష్ఠముగ నున్నది. దీనిని మునిసిపాలిటీలైన హుస్సేలను ప్రయత్నము జరుగుచున్నది తెలియుచున్నది. ప్రాప్రముఖులనుబట్టి చూడ ఇది పుంజులక సంఘముగ నుండవలినది.

ప్రాథమిక పాఠశాలల సంఖ్య 328 నుండి 342 వరకు పెరిగింది. పాఠశాలల పంచాయతీలను ఏర్పరచిరి. వీనిని శ్రద్ధగ గుర్తించినచో అభివృద్ధికి చాల అవకాశము కలదు.

వైద్యాలయములు కూడ శృష్టికరముగ పనిచేయుచున్నవి. మంత్రసానులను తరిగివేయుటకు జిల్లాబోర్డువారు తగిన చర్యను తీసికొనుచున్నారు.

టీకాలపని ఏమియు శృష్టికరముగ లేదు. దీనికంతకును అనువులగు ఉద్యోగలను నియమించుటయే! కాన కొంచెము ఎక్కువ జీతములిచ్చి మంచివారిని ప్రవేశపెట్టినచో పనిచక్కగ జరుగ గలదు. పనితెలియదని అపరాధమును విధించుటకంటె సుమధులగు వారిని నియోగించిన సమంజసముగ నుండును. చుర్యపుజ్వరమును గంపారించుటకెట్టి ప్రయత్నములు జరుపబడలేదని వినుటకు ఎంతయు విచారకరముగ నున్నది. ఇక నైనను ప్రభాగోగ్యమును కాపాడుటకు తగిన ఏర్పాటులు చేయబడునని నమ్ముచున్నాము.

అట్లూరు, కావలి, కోట యూనియనులలో ఇంటిపన్నులను వసూలు చేయుటకును చాలవరకు వారంటులను జరుపబడినవియు ప్రజలకు నిష్పంధము కలుగజేయబడిన దనియు తెలియుచున్నది. సాధ్యమైనంతవరకు ప్రజలకు వారి బాధ్యతను తెలియజేసి పన్నులను వసూలు చేయుట సమంజసముగ నుండును. అట్లయినచో వారంటులకు అవకాశ ముండకాలదు.

అన్ని విషయములయందును జిల్లాబోర్డువారి సరిపాలనము చాల సంశృష్టికరముగ నున్నదని వ్రాయుటకు సంతసింపచున్నాము. ఈ విషయమున కంతయు దేశీయమండల కరగ్రామిగా నుండి ప్రస్తుతము మదరాసు దొరతనమువారి కార్యదర్శిగ నున్న బి.బి. ఆర్. రామచంద్రరావు గారు మిగుల ప్రశంసనీయు. హైందవులు స్వపరిపాలనమునకు నిశ్చయముగ యత్న లని చాటించుటకు ఈ జిల్లారు జిల్లాబోర్డు పరిపాలనా నిజేదికము చాలదా?

చెన్నపురి రాజధాని ఆరోగ్యకార్యని వేదికము.

చెన్నపురి రాజధాని 1915 సం॥ ౧౦ వ గ్యూజ్యువార్షిక నివేదికము మాకా ర్యాలయమునకు చేరినది. ఆహారపదార్థములు మున్నగువానివల్ల కొంచెము పెరిగినను కాలమానము మొత్తముమీద బాగుగ నున్నదని తెలుపుచున్నది.

చంటిపిల్లల మరణములు నిరుటికంటె తక్కువగ నున్నవని నివేదికమున వ్రాయబడినది. పురపాలక సంఘములలో ముఖ్యముగ బల్లారి, గుంటూరు, కోయంబత్తూరులలో చంటిపిల్లలమరణసంఖ్య ఎక్కువగ గానినందుచున్నది. గుంటూరు చెంగలపట్టు, కృష్ణాజిల్లాల పల్లెటూరులందు గూడ ముఖ్యముగ మరణ సంఖ్య ఎక్కువగ నున్నది. దీనికంతకును ప్రతికూలైన మంత్రసానులు లేవందుటయే యని ఆరోగ్యశాఖాధికారి తన నివేదికమున తెలియజేసెను. ఈ విషయమై కొన్ని పురపాలక సంఘములు, జిల్లాబోర్డులు కృషి సల్పుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. రాజధాని యందంతటను ఈ విధానమును త్వరగా ప్రవేశపెట్టినచో డేచుకరముగ నుండగలదు. తక్కిన సంఘమువారు గూడ ఈ విషయమై కృషి సల్పెదరని నమ్ముచున్నాము.

కలరా సోపానములు నిరుటికంటె ఈ సాలన విస్తారముగ లేవని వ్రాయబడినది. కొంతవరకు ఈ అంటు రోగములు వ్యాపించుచుండ గలదులకు సంశృష్టి కరమగు ఏర్పాటులు గూడ జరుగుచున్నవని వినుటకు సంతసింపచున్నాము. కోయంబత్తూరు, నేలము, బల్లారి జిల్లాలయందు కప్ప ఇతరబోట్ల ఎక్కడను మామూల వ్యాధి పరివ్యాప్తము కాలేదు. దీనికితగిన చికిత్సను ఆరయుట ముఖ్యకరము. ప్రతిదోటును జ్వరవీడితులై చచ్చుతున్నవారి సంఖ్య హెచ్చుగ నున్నదని వినుటకు చాల విచారకరమగుచున్నది. తక్షణము తగిన ఏర్పాటులను గావించి ఈదుష్ట జ్వరమును సంహరింపవలెను. సంచారక వైద్యాలయమును నెల కొలికి తగిన వైద్యాధికారులను నియోగించిన కొంతవరకు ఈ రోగము నివారణము కాగలదు.

1915 సం॥ నవంబరు 27-వ తేదీన జరిగిన కానగనిర్మాణ సభయందు మా మోడర్న్ రామచంద్రరావుగారు ఆరోగ్య శాఖాసంఘమును పునర్నిర్మాణము చేయుదని ఒక తీర్మానము నుపసాదించిరి. ప్రభుత్వమువారు దీని కీయకొనలేదు. కాని దైపుడినైపు విషయములలో కొన్ని మార్పులు ఆవశ్యకమని అంగీకరించిరి. ఈ కమిషనుమై అవధికార సభ్యులతో యోచించి అభివృద్ధికరమగు ఏర్పాటులు చేయ నిశ్చయించుకొనిరి.

4 జిల్లా యందు సంచాయ చేయచు ప్రజలకు ఆంగ్ల

భాషయందును దేశభాషలయందును ఆరోగ్యమును గూర్చి ఉపన్యాసముల మూలకముగ తెలియజేయుటకు ఇద్దరు అసిస్టాంటు సర్జనులు నియమించబడిరి. ఈ ఏర్పాటులు చాల ఉపయోగముగ నున్నవని తెలిసిన పిదప ఈ సాలనగూడ ఇట్లు చేయుటకు నిశ్చయింపబడినది.

స్థానిక చార్తరులు

ఎర్రెన్దు ఉద్దుగారు:—వీరు జాతీయవిద్యునుగూర్చి ఉత్తరహిందూస్థానమున దంతట నుపన్యసించి ఈ నెల 20-వ తేదీన చెన్నపురికి వచ్చిరి.

మళయాళీ క్లబ్బు:—చెన్నపురిలో మళయాళీ క్లబ్బు భవనమును కట్టించు నిమిత్తము కొచ్చి రాజావారు 8 వేల రూ॥ లను విరాళము నొసగిరి.

చక్కెర దొంగతనము:—గత గురువారమున కష్టముగ హాసు నుండి. రాయపురమునకు బండిపై బంపబడిన చక్కెర బస్తాల నుండి చక్కెరను దొంగిలించిన అమ్మానియను శ్రీకి రి మాసములు కఠిన శిక్ష విధింప బడెను.

శ్రీ పార్థసారథిస్వామి సభ:—శ్రీకృష్ణజయంతి ఉత్సవముల సందర్భమున అయ్యాశిశ్నవీధి నెం 22 వ గృహమును తిరువాది వాస్తవ్యులగు పండిత టి. లక్ష్మణాచారిగారు నేటి నుండియు భాగవత మందలి కథలను ఉపన్యాసముగ చెప్పుదురు.

ఆర్కాటు రాజుగారికి విందు:—ఆర్కాటు రాజుగారి బంధుమిత్రులు నేటి సాయంత్రము 5-15 నిమిషములకు మాంటుకోడ్డులో లాల్ హాలునందు సమావేశమై రాజుగారికి జార్జి చక్రవర్తిగారు తిరుదము నొసంగినందులకు వారిని గౌరవించుట కొక విందు సలుపుటకు యేర్పాటు గావించెదరు.

రావుసాహెబు కలవల కణ్ణుల శ్రేష్ఠి గారి ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాల, తిరువల్లిక్కేణి:—సెప్టెంబరునెలలో ఈవైద్యశాలలో 15297 మంది చికిత్సనందిరి. వీరిలో 5999 మంది క్రొత్తవారు. దామాషా దినమునకు 580 మంది చికిత్సనందిరి. పురుషులు 5136 గురు స్త్రీలు 5608 మంది పిల్లలు 4553 రు.

దొంగతనము:—నిన్న నెంట్లబట్టేమనులో అల్లులు కిరీము అను సిపాయి డెంగురూరుకు టిక్మట్టుకొనబోవు సమయమున మునుస్వామి అనువాడతని బ్రంకుపెట్టె నెత్తుకొని పోయెను. అందు మాడువందల రూపాయలుండెను. పోలీసువారు వానిని వెంటనేపట్టుకొనిరి. ముద్దాయిపిచ్చివానినలె నటించుచున్నాడు. మేజిస్ట్రేటు గారు వానికి 6 మా. కఠినశిక్ష విధించిరి.

ఆసిబి సెంటున్దుగారు:—వీరు మరల 26 వ తేదీన బయలుదేరి కాశీగరమున ఈ నెల 29 వ తేదీన జరుగు హిందూశివరాత్రివిద్యాలయసంఘసభకు వెళ్లెదరు. నవంబరు నెల 9 వ తేదీకి మరల చెన్నపురికివచ్చెదరు. చెన్నపురిలోతప్ప నెడటను విసెంటున్దుగారు పృథ్విక ముపన్యసించ సంకీర్తించుట లేదు. పనితొందరయే దీనికి కారణము. కాంగ్రెసు సభ జరిగినప్పటికీ విద్యావిషయమున చాల పనిచేసెదరు. ఈలోన జాతీయ వారుల భావమును మాంటాగూ గారికి తెలుపుటకు పని చేసెదరు.

విక్టోరియా ఉచిత పఠన మందిరము-సర్వతీ పూజ:—జార్జిటవురు వరదాముత్తి యవ్వను వీధియందున్న 53-వ నంబరు గల ఈ మందిరమున యీ నెల 24-వ తేదీ బుధవారము నాడు పుధ్యాన్నము 8-30 గంటలకు సరస్వతీపూజ జరుగును కార్యక్రమము. 1 పూజ 2 ఉపహారములు 3 గానము 4 గాండ్డి 5 ఉపన్యాసము, కే. టి. బాబూరావు ఎం. ఏ; బి. ఎల్; గారధ్యక్షత వహించెదరు. ఆర్. వేంకటరావు బి. ఏ. గారు జాతీయ విద్యాకళ్యాణము గూర్చి యుపన్యసించురని కార్యదర్శి బి. గోపాల కృష్ణరావుగారు మాకు వ్రాసిరి.

శ్రీ చెన్నపురి ఆయుర్వేద ప్రచారణి సభ:—మాంటుకోడు నందు డైటను గార్డెన్సనందున్న ఆయుర్వేద కళాశాలా భవనమున (1183-వ నంబరు) విజయ దశమి (ఈ

నెల 25-వ తేదీ గురువారము) నాడు సాయంత్రము 5 గంటలకు ధన్వంతరీ పూజా మహోత్సవము జరుపబడును. ఎస్. కస్తూరి రంగయ్యంగార్లు వారు బి. ఏ. బి. ఎల్. అధ్యక్షత వహింప సంకీర్తించిరి. గొల్ల రావుల హదరు బయ్య నరసింహేశ్వరశర్మగారు యవన్యసించెదరని మేనేజింగు డైరెక్టరు ఆయుర్వేద మార్తాండభిషజ్యణి పండిత డి గోపాలాచారిగారు మాకు వ్రాసిరి.

గడ్డివాటి మాణిక్యంబగారు గతించినఅదివారము ప్రాద్దున మదరాస్ కారల్ మర్చంట్సువీధి 59వ గృహమునందు 11½ గంట సవ్యర్థులైన తెలుపుటకు విచారమును బొందుచున్నాము. ఈమె కమృతులమునకు జెందియుండిరి. ఆమె భర్తబాల్యము నుండె మృతినొందినందున పునర్వివాహమును జేసికొని కమృతులమునందు సంఘసంస్కరణమునకు మార్గదర్శకురాలైనది. ఆమె మరణశాసనమునందు బందరు జాతీయ కళాశాలకు రూ 10000 కర్రేపండితుని విలంతు శరణాలయమునకు రూ 500 బీదల కన్నదానమును జేయుటకై రూ 1000 ఇతరదానములనుకూడ జేసిరిని తెలియుచున్నది. ఆమెకు 1½ సంవత్సరములు బాలుడుగలడు. భర్తకును కుటుంబమునకును సానుభూతిని తెలుపుచున్నాము.

నాన్యస్థాన చార్తరులు

కట్టెమోపులదొంగతనము:—పెరియమెట్టు వంటెన యొద్దనుండి మునుస్వామిప్ప ఆచారి యను కట్టెలరక్తుని డిగోనుండి యీ నెల 20-వ తేదీన 8 కట్టెల మోపులను ఎత్తుకొనిపోయిన ఆయ్యగారు నల్లనికి 6 వారముల కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

తిరునల్వేలి హత్యకేసు:—తిరునల్వేలిజిల్లా శంకర నాయగరు కోయిలతాలూకా అయ్యగారుగాను కాపరస్తుడగు శంకరసాండ్వడేశ్ అనునతడు తనభావమరదని హత్యగా వించినట్లు కేసుచేయబడి జిల్లా జడ్జిగారిచే నురిశిక్ష విధింప బడెను. ఆపీలునందు ఉరిశిక్ష తప్పింపబడి మాంతకుడు విడుదలచేయబడెను.

పైనిక వస్త్రసరఫరా గృహమును దొంగతనము:—ఈ నెల 18 వ తేదీన సాబూమియాకో, కుప్పస్వామినాయి కరు అనునెద్దలు పనివాండ్లు వైగృహమునండి కొన్ని బట్టలను దొంగిలించినట్లు వారిరువురై కేసుచేయబడెను. మేజిస్ట్రేటు, సి. బి. ఎల్. వెల్లెగారు కేసు విచారణచేసి ముద్దాయిలకు చెరి యొక 9 మాసముల కఠినశిక్ష విధించిరి.

బిడ్డను చంపివేయుట:—పొన్నమ్మయను విభవశ్రీ వ్యభిచరించి వ్యభిచారమున కలిగిన శిశువును చంపివేసినట్లు తంజావూరు జడ్జిగారియొద్ద కేసు చేయబడెను. శిశువు మార్పు వ్యాధిచే మరణించినదని వైద్యులు సాక్ష్యముచెప్పిరి. లోకులకు తెరచి శ్రీయే తన శిశువును చంపివేసినదని భావించి జడ్జిగారు రామెకు ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధించిరి. ఈ తీర్మానముపై హైకోర్టునందు ఆపీలు చేయబడెను. శ్రీవల్ల సేరములేనట్లు హైకోర్టువారు భావించి ఆమెను విడుదలచేసిరి.

దేశీయమహాసభ; మాంటెగుగారు:—ఈ నెల 21 వ తేదీన మాగడేశ్ రాష్ట్రీయ సంఘమువారిొక సభను గావించిరి- సి-ఆర్-దాసుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి- గాబోవు దేశీయమహాసభయొక్క ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు మాంటెగుగారిని సభ కాన్వేనియంట్ల కొక తీర్మానము గావించ బడినది- మరియు నాహ్వానసంఘసభ్యులలో 25 గురకు ప్రతి నిధి సంఘముగ మాంటెగు రాజప్రతినిధి సందర్శించు నిమిత్త మంతుటకు గూడ తీర్మానము చేయబడెను-

కలకత్తాలో హిందూ మహాదేవు కలహ భయము నానాటికి తగ్గుచున్నది. ఉభయుల ఐకమత్యతకు నెట్టి హానిని గలిగింపకలదని, వంగదేశ మహాదేవు సంఘాధ్యక్షుడు మహాదేయుల నందరిని గోరెను.

మధ్య పరగణాల దేశీయసభా సంఘమువారిొక సభను గావించి మాంటెగు దాదాభాయిగారిని రాబోవు ఎన్నికలపుడు సామ్రాజ్య శాసనసభ్యత్వము నభిషింపగూడదనియు, అతడు తక్కినవారలకు వెనుకపడుచున్నాడనియు, ఒకవేళ నతడు రాజీనామా నిచ్చిన నతని స్థానమున స్థానిక శాసనసభ్యులు తగినవారి నెన్నుకొందురు గాక యనియు తీర్మానము చేయబడెను.

THE GREAT WAR

ZEPPELIN RAID: FURTHER DETAILS

NAVY'S WORK IN DESTROYING SUBMARINES

RIGA GULF OPERATIONS: GERMAN SHIPS TORPEDOED

RUSSIA & PEACE: SITUATION AT PETROGRAD

LORD SYDENHAM'S EBULLITION ON INDIAN SITUATION

[Reuter's Agency]

Great Britain

Lord Sydenham's Views. On India's Most Pressing Need.

LONDON, October 22. Writing in the "Sunday Times", Lord Sydenham says: The situation in India is menacing and will require very careful handling.

The National Congress and the Moslem League in no wise represent the People of India, and the release of Mrs. Besant, out of deference to the Indian equivalent of the Council of Workmen's and Soldier's Delegates is a step towards anarchy.

The Indians' most pressing need is the abolition of the caste system and here lies a magnificent field of work for real Indian patriots. Such patriots exist, but not in a small body of political agitators, which is demanding power for its own ends. Lord Sydenham instances the failure of the Volunteer Movement as proof of how completely this class misrepresents real Indian opinion. The contention, that, because the fighting classes of India have gallantly acquitted themselves in the field, the Government of India ought immediately to be handed over to a section of English-speaking Indians dominated by Brahmins and lawyers is a curious example of perverted reasoning, and there is nothing that the fighting classes of India, if they understood the issues, would so bitterly resent. Opposition to the crazy constitution formulated by Home Rulers is deep and widespread, and it is inexplicable that proposals contemplating the transference of power to a narrow oligarchy should be supported by professing democrats. There is ample scope for reforms in India, such as drastic decentralisation, and the gradual raising of every province to the status of a Council Government. It would be easy to give Indians more posts in the administration, provided competitive examinations were not accepted as the only test of fitness. Local and Municipal Government could be transferred to Indians in an even greater degree than at present and an attempt to restore village panchayats is well worth making. The development and reform of education and complete overhauling of the Civil Law and procedure are also needed. Such reforms would hasten the time when we might hand over our great trust to the Indian government based on representative institutions and controlled by enlightened public opinion. The present unrest has been artificially created and is visibly retarding what every lover of India must desire.

LONDON, October 22. Meanwhile the first interest of the masses is peace and order which British rule alone can secure. If by obeying to interested

Clamour of a Little Minority

we permit that rule to be weakened we shall court disaster darker and deeper than that following the break up of the Mogul Empire. We must continue to govern fearlessly with the single purpose of uplifting the masses and remedying every legitimate grievance thus retaining general confidence which we have deservedly won. As soon as the Indian people are fit for self-government it will instantly be given them.

The Zeppelin Raids. Home Secretary's Statement.

LONDON, October 22. In the House of Commons to-day Mr. Cave, Home Secretary, stated that air raid on the 19th instant, was apparently carried out by ten or more Zeppelins of which five failed entirely to reach their objective and leaving the country without causing material damage. Of five which came near London four failed to penetrate the defences. A fifth drifted over London with its engines out of dropping three bombs.

Our aeroplanes ascended but atmospheric conditions were most unfavourable and they were unable to bring the raiders to action. However four Zeppelins were accounted for by the French forces. [Cheers].

Information regarding others was awaited. Greatest possible credit was due to the French airmen and French anti-aircraft service for their splendid performance. [Cheers]. But in justice to the British Anti-aircraft Service it should be remembered that Zeppelins flew over France in daylight and at lower altitude than they did over Eng and.

German Towns will be Bombed.

Government had already announced its intention of bombing German towns until the end was put to such cold blooded attempts upon the civil population of England and two such British attacks had already been made. The House might rest assured that this process would continue until this purpose had been attained.

Their Majesties Visit Bombed Area in London

LONDON, October 22. The King and Queen yesterday visited London area which had been bombed and conversed with the sufferers for an hour and a half.

The Operations in the Gulf of Riga. GERMAN LANDING.

A British Submarine's Work

LONDON, October 22. A Wireless Russian official communique says: Germans after bombardment by Destroyers landed on Werder Peninsula on Sunday, pressed back our advanced posts and occupied the western part of the Peninsula. A British submarine in Gulf of Riga launched two torpedoes at a German Dreadnought but did not witness the result. Subsequently the submarine attacked a transport blowing one up.

Hostile Airships over England

The Raiders' Victims.

Family of Eight Destroyed.

LONDON, October 21. Of the twenty-seven deaths in what is styled the silent raid on Friday, seven were killed by a bomb in a shopping district in the West End and thirteen by a bomb which wiped out three houses in a suburban street. Eight of the latter belonged to one family, mother, two boys, four girls, and a baby. Another bomb demolished a tall suburban house, in the cellar of which fifteen persons had taken refuge. These were rescued after some hour's work. The Premier visited the bombed areas yesterday. The damage to property in London is not serious.

A remarkable feature is that numerous people in the suburbs knew nothing of the raid till it had passed. In a street in London, a solitary bomb fell. Nobody heard the engines of the Zeppelin, and the fall of the bomb was most surprising. There is much criticism regarding the silence of anti-aircraft guns.

Air Ministry Demanded.

The air raid has evoked articles in the "Sunday Times" and "Observer" demanding that there shall be no further delay in the Government announcing the constitution of an Air Ministry.

The Lobby correspondent of the "Sunday Times" says the political group which is watching Mr. Churchill is convinced that he is manoeuvring to be Air Minister immediately. Parliamentary authority for the latter is obtained. Much depends upon whether General Smuts is able to remain much longer. Meanwhile Mr. Churchill is drastically reorganising the Ministry of Munitions. He has dismissed Mr. S. F. Edge, Controller of Agricultural Machinery, and Lieut.-Col. A. G. Stern, Director-General of Mechanical Warfare Supply. The latter is one of the two men entitled to the credit of the tanks.

Mr. Churchill's Attitude.

The "Weekly Despatch" says that Mr. Churchill does not desire to leave the Ministry of Munitions.

The Rout of the Raiders.

Their Destruction and Capture Described.

LONDON, October 22. PARIS.—France is very delighted at the rout of the zeppelin fleets. Apparently the five zeppelins captured or destroyed in France were part of the fleet of the eleven invaders of England which became lost in the fog there and drifted to France. At first it was believed that they formed part of a gigantic double expedition against France and England, but the fact that there were no bombs on board those brought down confirms the view that the fleet was returning from England and was caught in the fog. Apparently the airships exhausted their petrol and drifted in a south easterly direction before the wind and found themselves over France, believing they were approaching their own base. Three seem to have escaped. The remainder were sighted at daybreak and hurried by gunfire and aeroplanes throughout France. One fell in flames at St. Clement, a victim of gunfire, which it vainly tried to escape by ascending to 18,000 metres. Five mutilated bodies were found around it and others were buried beneath the debris. Its consorts L. 49 and L. 50 were compelled by aeroplanes to descend at Boulogne and Montigny La Reine respectively.

The crew of the former which was intact was captured. The latter caught in a tree and sixteen of the crew landed and detached and destroyed the car. Then the zeppelin broke from the tree and disappeared with four of the crew. She is believed to be lost. The fourth landed at Haragne in the Basses Alpes and the fifth passed over France at five in the afternoon and disappeared over the Mediterranean drifting vertically. There is no further news hitherto of the remnant of the scattered fleet.

TELEGRAMS.

The Navy's War on Submarines and Mines Some Stirring Incidents.

LONDON, October 22. The following stirring incidents taken from Admiralty records give a further glimpse of the methods and daring employed in tackling submarineism. A patrolling air vessel sighted a steamer which had been torpedoed, but was capable on being towed to harbour. The airship wirelessed for necessary assistance and hovered as protector until the arrival of tugs. Subsequently it sighted the conning tower of a submarine in the neighbourhood of the convoy, apparently manoeuvring for another shot. The airship instantly wirelessed the position of the submarine to warships in the vicinity and swooped down to attack the enemy. The latter attempted to dive, but too late, and received the effects of two bombs. A violent explosion ensued, followed by ominous oil and gas bubbles. The same airship subsequently attacked another submarine with desired results.

A submarine taking advantage of bad weather daringly attacked a convoyed steamer. An airship shot down and along the track of the torpedo at a speed of ninety miles an hour. At the end of the track it sighted the outline of the submerged submarine and released bombs above the green cigar shaped shadow. An explosion, followed by a vast evulsion of air bubbles, ensued.

A British steamer was torpedoed in thick weather but not totally disabled while accompanied by a patrol ship. The latter searched the neighbourhood quickly and at length sighted what turned out to be a large submarine on the surface. The patrol ship effectively rammed and sank her.

A Lieutenant of the Naval Volunteer Reserve was commanding a motor launch attending a flotilla of mine-sweeping trawlers. A drifting mine was sighted, but a gale was blowing and attempts to sink the mine by gunfire proved impossible. Darkness was approaching when the mine would disappear, so the officer lowered a boat and pulled as close to the mine as he dared. He then dived overboard and swam to the mine with a line which he passed through the ring bolt in the top. Thus his motor launch was enabled to tow the engine of destruction into smother water, where it was sunk by rifle fire. It is pointed out that the ring bolt can only be reached with difficulty, and a mistake like an inadvertent grab at one of the horns of the mine owing to the roughness of the sea would have finished off the officer.

Trafalgar Day in London.

Optimistic Speeches at Navy League Dinner. Tributes to Allied Navies.

LONDON, October 22. Trafalgar Day was celebrated in the customary fashion. The wreaths on the Nelson monument included one from the Navy League to the memory of the French who fell at Trafalgar. The Lord Chancellor, speaking at the Navy League luncheon, paid a tribute to the services of Japan and the effort of America. He described in glowing terms the work of the navy, saying that Admiral Sir David Beatty's sailors had fought as gallantly as Nelson's. He declared that when we dictated the terms of peace the crews of German submarines, and these in high places who had given them orders should be treated as pirates. The dawn was already beginning to appear, and we might look forward at no distant date to achieving durable peace.

A Japanese Ambassador said that Japan had loyally fulfilled her obligations. She was gradually extending her naval and military operations, and to-day was actively engaged in certain portions of the European theatre of war. It was amusing to read how the Germans boasted of the success of submarines in breaking down British naval supremacy. The German submarine was in itself an admission of British supremacy. The fighter who hit below the belt was a defeated man.

British Prisoners in Turkish Hands.

Efforts to Improve Their Lot.

LONDON, October 22. In the House of Commons Mr. Hope, replying to Mr. Hume Williams, said the Government has continually pressed Turkey to improve the lot of the British prisoners, but it cannot be said that improvement has resulted. Large numbers of able-bodied prisoners have been however, transferred to working camps on the Bagdad railway, east of Aleppo, to work under the railway Construction Company, with which the Netherlands Minister in Constantinople has been able to make arrangements for better feeding and clothing. As it will be to the Company's interest to maintain the health of the prisoners, it is to be hoped that the change will be to their benefit. No permission has been given for visits by the Geneva Red Cross, but the Netherlands Minister has obtained leave to send a member of his staff to visit the camps, not indeed to report on the condition of prisoners, but to ascertain the amount of winter clothing they require.

The Victims of the "Seedler."

LONDON, October 21. MELB. URNE.—Naval authorities announced the rescue of forty-eight men of the vessels sunk by the "Seedler" who were marooned on Mopeha.

LONDON, October 22

NEWYORK.—Death from pneumonia is announced of Mr. Fitzsimmons, a former Heavy Weight Bearing Champion.

TELEGRAMS.

Russia

Rumania's Gallant Stand. French Minister on Russia's Duty.

LONDON, October 22.
OCESSA.—The French Minister to Rumania has arrived here. In a speech he said that Germany had tried to expel the Rumanian army from Moldavia with the object of establishing at Bukharest a Government that would agree to a separate peace, but the Rumanian army was resisting vigorously and protecting Bessarabia, and as a result of German and Bulgarian atrocities in occupied Rumanian territory the Germanophile politicians remaining in Bukharest declined to consider an infamous peace. Rumania, however, threatened Moldavia, and it was the duty of Russian democracy speedily to organise supplies.

Germans Land on Dago Island.

LONDON, October 22.
A German wireless communique says:—We landed troops on Dago Island.

Germans Occupy Dago Island.

LONDON, October 22.
A German wireless communique says:—Dago Island is in our hands. We have taken several hundred prisoners on Dago Island. We have occupied Schildau Island. The Russian naval forces have left Moon Sound, proceeding in a northerly direction and abandoning the 'Slava' and four grounded vessels.

The Riga Gulf Battle.

Russian and German Losses.

LONDON, October 22.
HEIST GROSS.—The crews of two Russian torpede boats which participated in the fight at Oesel have arrived here. They declare that the fighting lasted practically without interruption from October 12th to 17th. The Germans lost one Dreadnought and one cruiser sunk, another cruiser wrecked, four torpedo-boats sunk and two disabled.

The Situation in Riga Gulf.

Russian War-ships Removed.

LONDON, October 22.
A Russian naval communique says: The general situation in the Baltic Islands on the 19th inst. was as follows:—The islands of Oesel and Moon are definitely in enemy hands. The operations on Dago are hampered by marshes and also because the small garrison is merely defending the coast batteries. The naval base on Moon Sound, including the bulk of warships, tugs, transports, etcetera has been transferred in the most orderly fashion to a safer point at the mouth of the Gulf of Finland despite enemy opposition.

A Russian Submarine.

Torpedoes a German Dreadnought.

LONDON, October 22.
A Russian naval communique says: Base abandoned on Moon Sound was completely dismantled, the Russian warships are now proceeding the northern entry of Moon Sound into the mouth of the Gulf of Finland against any fresh enemy attack. During operations in the Gulf of Riga a submarine attacked enemy fleet and fired two torpedoes at a Dreadnought but was shelled and riddled by seaplanes and compelled to submerge. Rising again it saw clouds of smoke in a distance presumably from a dreadnought and also a fleet of transport one of which it torpedoed.

RUSSIA AND PEACE.

Will Never Capitulate to Force.

Premier's Appeal to People.

LONDON, October 22.
PETROGRAD.—In the course of his speech at the opening of the preliminary Parliament, M. Kerensky declared in the name of Democracy that, although longing for peace it would never capitulate to force. The difficulties of governing the country at present were most painful, because they could not have recourse to measures outraging the ideas of equality and fraternity. Therefore he appealed to all parties and people to end the terrible anarchy which was more and more invading the State and leading rapidly to an economic and financial crisis. The efforts of Government hitherto had not availed against the apathy of the masses. The army was only waiting for the rear to do its duty in organising the work of production especially in feeding the army which was becoming more difficult daily.

Russia's Peace Terms.

LONDON, October 22.
PETROGRAD.—The following are among Russian peace demands which M. Sakheloff, delegate of the Council of Workmen's and Soldiers' Delegates will press when he attends the interallied conference in Paris:—A free and unimpeded plebiscite as regards the future Alsace-Lorraine and Italian Frendents, the restoration of Belgium, Serbia, and Montenegro with compensation from an international fund (restitution to Germany of all her colonies; neutralisation of all straits leading to inner seas including the Buz and Panama Canals; disarmament on land and sea, and the creation of a system of militia."

The Situation at Petrograd.

Press Appeal to the Public.

LONDON, October 22.
PETROGRAD.—The papers unanimously call on the people to realise the gravity of the events in the Gulf of Riga and concentrate on the defence of the country.

They declare that the fleet will defend the approaches to Petrograd to the last. General Tcheremissoff has issued an order on the northern front denouncing agitators who are spreading rumours that troops will desert from trenches on a given date. M. Kerensky considers that the evacuation of Petrograd is by no means urgent, but that it can be carried out gradually. The "Bouras Gazette" understands that the Government will go to Moscow in the first fortnight in November. The removal of factories, workshops and military schools, has begun.

Germany

Foreign Minister in Austria.

LONDON, October 22.
AMSTERDAM.—Baron Von Kuehlmann is holding conferences with Austro-Hungarian statesmen in Budapest and Vienna.

Situation in Turkey Critical.

LAHORE, October 22.
An Exchange telegram from Athens says:—It is stated that the situation in Turkey has become critical. Liberals are openly co-operating with the old Turks making Enver Pasha's position difficult. It is believed that Turkey under the pressure of the populace will be forced to abandon the struggle.—("C. and M. Gazette" special cable)

Germany and Her Allies.

Turks and Bulgars Dissatisfied.

LAHORE, October 22.
LONDON, October 21st.—The "Daily Mail" correspondent at Athens states that official headquarters learn that Turkey and Bulgaria demanded German reinforcements in Macedonia and that on the other hand Germany desired to draft troops from there to the western front. The Turks and Bulgarians threatened to make separate peace before Greece would be ready to apply her whole force. A meeting of Monarchs at Sofia was called to reconcile these differences.—("C. and M. Gazette")

Mutinous Spirit Amongst the German

Army.

LONDON, October 22.
Reports from Dvina front state that German prisoners admit that there is a mutinous movement in the army at the prospect of a winter campaign. Mutineers have been severely punished.

A Great Explosion in Germany.

LONDON, October 22.
ZURICH.—An Interpellation in the Reichstag revealed that a great explosion occurred in August in a munition works at Stenfeld owing to spontaneous combustion of captured enemy ammunition. Immense damage was done and twenty soldiers were killed and 360 soldiers and officials injured.

U-Boat Captain.

Escapes on Kaiser's Orders.

LONDON, October 21.
MADRID.—The "Newspaper 'Imparcial'" states on good authority that the Kaiser has ordered the commander of the Submarine U 293 to return to Cadiz whence he escaped.

Greece

In a Precarious State.

LAHORE, October 22.
LONDON, October 21st.—The "Matina" Zurich correspondent states that ex King Constantine has undergone an operation in consequence of his old wound. His condition is grave.—("C. and M. Gazette" special cable).

Chamber Resolves to Prosecute Cabinet Ministers.

LONDON, October 21.
ATHENS.—The Chamber has voted in favour of prosecuting members of Skoulondia cabinet including Ex-Premier Gounaris.

America

Accused Found Guilty.

LONDON, October 22.
CHICAGO.—M. Gustav Jacobson and three confederates have been found guilty of conspiring to foment rebellion in India.

British Front

British Aerial Activity.

Great Bombing Raids.

Thirteen Enemy Machines Felled.

LONDON, October 22.
A communique from F. M. Sir Douglas Haig with regard to aviation to-night says:—Despite much mist our aeroplanes this afternoon dropped a ton of bombs on a foundry and railway junction ten miles north-west of Saarbrücken with very good results. Bursts were seen on the foundry and railway station and a big explosion occurred. Many scouts attacked the bombing squadrons and four were driven down. Photographs were taken. All our machines returned except one. Two hundred and thirty-eight bombs were dropped on Saturday on aerodromes at Gontrode and Roulers and also on Cortemarek station and various billets and hutments. One of the aerodromes at Roulers was bombed from a low height. One bomb blew to pieces a German machine on the ground and another fell through the centre of the hanger. The enemy's personal and machines on the ground were machine-gunned from aeroplanes.

Our scouts operating in the neighbourhood meanwhile brought down seven machines which crashed in full view of the aerodromes. A ton of bombs was dropped at night time on Ingelouster aerodrome and railway station and also on the aerodromes at Courtrai, where a direct hit was obtained on a machine endeavouring to leave. During the day nine German machines were brought down and four driven down. Three of ours are missing.

LONDON, October 22.
A German wireless communique says:—The enemy bombarded Ostend from the seas. There was violent cannonading between Vauxhallion and Braye.

Successful British Raid.

Great Artillery Firing.

LONDON, October 22.
F. M. Sir Douglas Haig's communique to-night says:—The Irish troops made a successful raid northeast of Croisilles, took a few prisoners and returned without suffering any casualties. Our patrols took twelve prisoners southeast of Polygon Wood. There has been great reciprocal artillery firing along the battle front.

Pounding the Germans.

Terrible Effectiveness of British Artillery.

German General's Fears.

LONDON, October 21.
Reuter's correspondent at the British Headquarters wires:—Day and night our gunners are mercilessly pounding the Germans and the terrible effectiveness of this is evident from many sources. The artillery battle is forcing the enemy to make constant reliefs owing to the demoralisation of his troops. A letter of a captured enemy officer bitterly complains of the shelling from the enemy's own artillery resulting in a "most unfavourable effect on men who have been exposed for seven days to continuous heavy artillery fire". Another letter states that the English in four days smashed seven divisions and added:—Yesterday two companies of infantry were buried". Another letter instances a case of a company 140 strong which paraded a fortnight later eighteen strong, adding that it was the same with the whole regiment. The bulk and flower of the Kaiser's army is being hammered to the limits of human endurance. General Von Ardenne writes that he is profoundly concerned over the demoralisation of the German army facing the British and expresses the apprehension that it is the grim determination of the British to gain complete mastery of the Flanders Ridge system.

Latest British Report.

LONDON, October 22.
The British Communique says:—Early this morning we carried out local attacks astride Ypres Staden Railway. French co-operated on our left. Progress is reported to be satisfactory.

Enemy Stations Bombed.

LONDON, October 21.
The Admiralty announces that naval aircraft at noon yesterday bombed Vlissinghem and Houttave aeroplanes. Bombs appeared to burst accurately. The enemy aircraft attacked our bombers but we shot down two. All our machines returned. Five of our scouts during an offensive reconnaissance of patrols engaged twenty hostile scouts destroying two and driving down two. One of our pilots is missing.

French Front

Enemy Attack Defeated.

Violent Artillery-Struggle on Aisne.

LONDON, October 21.
Last night's French communique reports a violent artillery struggle at various points on the front especially in the region of Allies and Cerny. A strong enemy attack northwest of Bezonvaux was driven off after violent fighting. Enemy aeroplanes dropped sixty bombs in the region of Dunkirk in the evening of October 21st.

French Progress.

LONDON, October 22.
This afternoon's French communique says:—We attacked this morning in Belgium on the left of the British army on a front of a kilometre and captured all objectives. We made appreciable progress northwards Volcke and took prisoners. Our scout penetrated enemy line at various point southeast of St. Quentin near Minnejean farm in Pantheon region and at Tahure. Artillery duel continued to be very lively on the entire Aisne front.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla

Mesopot Operations.

Enemy Driven Back.

Across the Diahah.

SIMLA, October 22.
The General Officer Commanding Mesopotamian Expeditionary Force, reports that during the 18th, 19th and 20th October successful operations were carried out in the vicinity of Delta wa and Kizil Robot. Our column concentrated during the night of the 18th-19th took offensive on the following morning and an enveloping movement drove the enemy across the Diahah at a point to north of Beloi Ruz and at Kizil Robot, where the Turkish forces destroyed the bridge and occupied the southern Hills of Jopol Hamrin ridge. Some prisoners were taken and also some wagon loads of ammunition.

TELEGRAMS.

"Our Day".

The Nizam's Letter.

SIMLA, October 22.

The Nizam of Hyderabad has addressed the following letter to Her Excellency Lady Chelmsford:—"I shall be glad if Your Excellency will be good enough to receive a general subscription of one lakh on my part towards this truly beneficent and praiseworthy object which you are so kindly promoting for the benefit of the British and Indian troops, serving in the field."

A Public-Spiritual Indian.

Offers Four Lakhs for Lady Hardinge Medical College.

SIMLA, October 22.

Rai Bahadur Seth Sarupchand, Hukem Chand of Indore, has offered a donation of Rs. 4,00,000 to the Lady Hardinge Medical College for women, Delhi. In gladly accepting this offer, His Excellency the Viceroy expressed his warm appreciation of the Rai Bahadur's public spirit and his generosity which will prove of greatest benefit to that valuable institution. His Excellency has conveyed his sincere congratulations to Rai Bahadur on his munificence.

Calcutta

Increase in Price of Dhovaties.

Bengal Government's Communique.

CALCUTTA, October 22.

The Bengal Government has issued a communique in regard to the rise in prices of dhovaties and other cotton cloth. The communique says:—"In this connection the Governor-General has received memorials signed by the inhabitants from various parts of the province and his attention has also been drawn to the articles appearing in the daily press in which the cause of increase in the price of cloth has been attributed to the dealers holding up of stocks on the part of the whole sale dealer whose main object is to obtain higher profits. Her Excellency in Council has made enquiries into the matter and is satisfied that there is no adequate evidence of

Improper withholding of Stocks

in the hopes of illegitimate gains. It is no doubt the case that the present prices of dhovaties and saris are considerably higher than those prevailing before the war, but this is primarily the result of economic causes arising out of the war in particular and the great increase in the price of cotton amounting to nearly 300 per cent combined with the scarcity of tonnage. While the increase is to be regretted it is inevitable under the existing conditions and in regard to the present circumstances and the future requirements it is more than likely that drastic action towards a reduction in the existing prices would in the long run create a situation even more difficult than which at present obtains.

Congress and Mr. Montagu.

Invitation to Attend Sitzings at Calcutta.

CALCUTTA, October 22.

(Delayed in Transmission.)

At a meeting of the Bengal Provincial Congress Committee held this evening Mr. C. R. Das presiding it was resolved that the Chairman of the Reception Committee of the forthcoming session of the Indian National Congress should be asked to invite Mr. Montagu to attend the Congress sittings. It was also resolved that a deputation of 25 members of the Provincial Congress Committee would wait upon the Secretary of State and the Viceroy with an address and a scheme of reforms.

The panic with regard to the apprehended Hindu Moslem riots is growing less and less in Calcutta. The President of the Bengal Moslem League has issued an appeal to Moslems not to disturb in any way the harmonious relations between the two communities.

400 Bengali Soldiers.

Arrival in Calcutta.

To Proceed to the Front.

CALCUTTA, October 22.

A batch of 400 Bengalee soldiers who had just finished their training arrived here this evening and were received on arrival at the station by Lieutenant Quarry and other promoters of the Bengalee battalion movement. The soldiers who looked quite smart and in good form will shortly proceed on service.

Bombay

The Navy's Part in the War.

Rear-Admiral Gaunt Counsels Patience.

BOMBAY, October 22.

A dressing Blue Jackets on parade last evening Rear Admiral Gaunt, C. M. G., Naval Commander-in-Chief said:—"I have had much pleasure in inspecting you and congratulate you on your appearance. This completes my inspection of the personnel of the station at I have already inspected the ships in Mesopotamia. I have only one fault to find. There is everywhere a tendency to 'grouse', because people think they are not actively in it. Everyone wants to be always going over top, and it is not possible for everyone to be actively engaged. You are doing your duty out here with the aid of our brothers in the merchant service and our Allies and are as such shocking the life out of the enemy and killing him as the soldier at the front who is sticking in his bayonet. My staff and I came out from the Grand Fleet where the same feeling prevailed, but on this (Nelson's) Day we may remind ourselves that he had two years to wait before he could effectively deal with his enemy. The Grand Fleet had twenty months to wait for a rub at them at Jutland and has now done another sixteen without being able to get

at them. Coming out here we saw where the navy was actively engaged in the Suez Canal, saw how the blockade holds the Turks down in the Red Sea, and saw the ports at which so many of you were in action. At Aden we saw the Royal Naval air section with their balloons assisting our soldiers in observing. Up the Tigris we saw battle scarred gunboats and heard of our engagement in which out of seven officers who went in only two returned unscathed. Coming down here it is a pleasure to see the ships companies looking so well, remembering that they have to battle against the air, as well as the Hun and that the former has claimed many victims. The Honorary Secretaries of the Navy League writing to the papers quoted Nelson's signal as 'Britain expects every man to do his duty'. One of the leading papers somewhat typically pointed out that the signal was 'England expects every man to do his duty'. But Nelson was a man of progress and no doubt had he lived in these days his signal would have read 'The Empire expects every man to do his duty.' For us, some of whom hail from Great Britain and Ireland, and some from the Overseas Dominions, it will be sufficient and we shall be happy before the last post sounds for us if we can say as Nelson said and with the same truth, 'Thank God! I have done my duty.'

Burma

Burma Legislative Council.

Ghee Adulteration Bill.

MAYMYO, October 22.

A special meeting of the Burma Legislative Council was held at 11 this morning at the Government House, Maymyo, in connection with Burma ghee adulteration Bill. The Hon'ble Mr. W. F. Rice, Officiating Lieutenant Governor presided, and with the exception of three all members were present. The President thanked the members for coming to Maymyo in spite of personal inconvenience and explained the reason for causing the Legislative Council to assemble at this time. The widespread practice of adulteration of ghee had recently come to notice and the need of putting a stop to the practice would be readily admitted. This was desirable not only on behalf of many private consumers most of whom were not in a position to protect themselves but also on account of the Government which supplied ghee rations to large numbers of military police and troops. It was very important that the Government should supply pure ghee but that was almost impossible so long as there was no effective means preventing adulteration. It was therefore proposed to introduce a bill to make provision in Burma for preventing adulteration of ghee and to refer it to a Select Committee. It was hoped the Bill might then receive final consideration at the hands of the Council on the 24th October.

The Hon'ble Mr. Webb in asking leave to introduce the Bill made a short speech.

The Hon. Mr. Jamal Points out some

Practical Difficulties.

The Hon'ble Mr. A. K. A. S. Jamal in supporting the Bill referred to the great demand for ghee all over India and Burma and of its considerable increase in the last 50 or 60 years and of still greater demand owing to war when large quantities were sent to Africa and Mesopotamia. That had resulted in insufficient supply to meet all requirements and the people had started making ghee from grease and oil. The ghee made by that means was sold cheaply costing about 18 as against Rs. 38 to Rs. 45 for better stuff and those who would not afford to pay higher price used to purchase cheap stuff knowing it was not pure ghee. If the Council passed the bill nobody would be able to sell anything except ghee made of milk and the price would be prohibitive for all except the rich. Furthermore the speaker pointed out the cost to the Government would be three times greater than at present for supplying material to troops. At present forty lakhs of rupees worth of ghee came to Burma from India of which twelve lakhs worth was supplied to Government for military purposes. The Hon'ble Member went on to say that Burmans, Mahomedans, Europeans, native Christians and Chinese had no objection to using grease or oil. It was only Hindus who objected. The Council would therefore have to consider what poor class would suffer if ghee adulteration were entirely stopped. The question of adulteration of ghee had been going on to his knowledge some thirty or forty years ago when he was a lad. Since then people had been using that ghee without any deleterious effect. The question has now come forward so prominently on account of objections recently taken by the Marwaris in Calcutta. He thought that the Council must make provision for the people to use imitation ghee if they so desired. Otherwise great difficulty would arise.

The President pointed out Mr. Jamal's remarks would be dealt with by the Select Committee who would consider the Bill. Leave was given to introduce the Bill. It was also unanimously carried to refer it to a select committee with instructions to report by Wednesday. The Council adjourned to that day at 12 45 p.m.

Punjab

A Punjabi Moslem Gives

3 Sons to the Army.

His Patriotism Praised by Government.

LAHORE, October 22.

The following Press communique has been issued by the Punjab Government:—"A typical instance of the zeal and loyalty of a Punjabi has recently been brought to the notice of the Government by the Director of Public Instruction. The story might be paralleled many times over, but while it is impossible to chronicle all the devoted services of the Punjabis in the present war, it is fitting that on this occasion the public be informed of the sacrifices and efforts that are being made. M. Nizam Mahomed Qureshi, 5th Master, Government High School, Gujrat, has already given his three sons for military service, one in the Punjab Brigade Signal Section, one in the 24th Punjab, and one in the 33rd Mountain Battery. Not content with this he has obtained the enlistment of ten other, combatants and non-combatants, and he is still engaged in his spare time, in forwarding the work of recruiting in co-operation with the Commanding Officers of certain regiments, so much as one individual can do.

Mysore

A Railway Bridge Washed Away.

Owing to Excessive Rain.

BANGALORE, October 22.

A correspondent reports on the 20th instant in the 'Daily Post' a washaway in the Madras and Southern Mahratta Railway about a mile or two from Birur railway station. A bridge is said to have been washed away with other metaling. Later in the day, he states, passengers had been transhipped. Damage done to the bridge is serious and it is said it will take a fortnight to complete repairs.

His Highness the Gaekwar will be, as at present understood, the only distinguished visitor during the coming Khedda operations next month in Mysore.

Central Provinces

C. P. P. Congress Committee.

Mr. Dadabhoi's Conservatism Condemned.

NAGPUR, October 22.

At a meeting of the C. P. Provincial Congress Committee held yesterday a resolution requesting the Hon'ble Mr. Dadabhoi not to offer himself for re-election for the Imperial Council as he does not keep pace with the progress of the present political thoughts, and in case he goes, requesting the members of local Legislative Council to do justice to the claim of other candidates, was passed by an overwhelming majority.

The Neill City High School, Nagpur was closed until further notice for the open defiance of the school authorities by the students, and their firm determination to violate rules regarding their attendance at public meetings. The Neill City High School is a private institution with Government grant.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సభాస్థాయి సంఘ సభ:— రాజ్ వంశ మామూలు జరుగు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సభాస్థాయి సంఘ సభలో తామి క్రింది తీర్మానమును సుపపాదింప బోవుచున్నామని కార్యదర్శికి వ్రాసితిమని ఆ. సూర్య నారాయణమూర్తి గారు చిత్రపురమునుండి వ్రాయుచున్నాడు. తీర్మానము:— హిందూ జాతి మనం దంతకుమ వివిధ రాష్ట్రములందు సంచరించి భాషా ప్రముఖ రాష్ట్ర విభజనమును దాని ముఖ్యకార్యకర్తల సూర్య ముచ్చటించుటకు క్షుణ్ణం చేస్తామని బడిన వారిని సంఘముగా నియమింపవలెను. వార్యయములను సంఘమువారు భరింపవలెను. (1) భోగరాజు పట్టాభిషిక్త రామరావు (2) కొండ వేంకటప్పయ్య (3) ఆ. సూర్య నారాయణమూర్తి (4) వెలగపూడి సుబ్బరావు (5) పిల్లలమఱి అంజనేయలు (6) గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు.

మా మండల న్యాయాధికారి గారు నేటికిని న్యాయ వారుల గుమాస్తా లెవరను న్యాయస్థాన భవనములలోనికి వెళ్లకూడదని ఖండితముగా ఉత్తరువు చేసినది. ఆ ఉత్తరువు నిష్పాదించి, కార్యక్రమముగా అధికారమునుగా అనుబంధమున ఉండిన బొగుండునిని తలచెద! ఒక స్వామి కాజు వెంబయలో జిల్లాకి పూర్తి గాని, తన వశము న్యాయముగాగాని న్యాయుడు దరిభాగమునైన యెడల వశము వచ్చుటకు తలచుచు మామూలు కాలము పట్టుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములలో నై ఉత్తరువు ఆమెలులో నున్న యెడల నశింపకు శ్రమకాలములో పొందగలరనియు న్యాయవాదుల గుమస్తాలను పై ఉత్తరువు వల్ల నిండా సౌఖ్యమనియు నమ్ముచున్నాడను. (వెల్లూరి విశేషం)

అభినవభీముడగు కోడి రామమూర్తి నాయకుగారు:— ఈనెల 16 వ తేదీని విశాఖపట్టణముందు స్వీర్జ్యమైన సంఘము వారిచే నామామూలై వీరవారిసన్మానములనందిరి, సంఘము వారు నాయకుగారిని పుష్పమాలలంకరకులజేసి స్వాగత ప్రత్యముల సేసినది. హితకారిణి సమాజమువారును సన్మానముల సేసినది. అనంతరము నాయకుగారి మాళిగిందిరి. మధ్యాహ్నము పురపతనమందిరమందు సభ జరిగెను. స్వీర్జ్యమైన సంఘము తరపున కొందఱువన్యసింపిరి. ఈసంఘమునకు కోడి రామమూర్తి స్వీర్జ్యమైన సంఘమని పేరిడి.

గోదావరిజిల్లా బ్రాహ్మణేతర ప్రభువు మహాజనసభ విక్రమోయ:— గోదావరిజిల్లా బ్రాహ్మణేతర ప్రభువుమహాజనసభ యానెల 27-28 తేదీలు (శనివారం, ఆదివారం) విక్రమోయపురమున జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈసభ యందు (1) బ్రాహ్మణేతరులకు సంబంధించి విద్యా, సాంఘిక, వ్యవసాయ, రాజకీయ విషయములును (2) ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యములును (3) హిందూ జాతి మృతిగారికి విజ్ఞాపన మొదలగు విషయములను గూర్చి తీర్మానములు చేయుటను ముఖ్యజిల్లా నేతకులరెడ్డి నాయకుగా రాహ్మణ సంఘాధ్యక్షులును చట్టపట్టి కుమారరాజు బి.వి. గారు అగ్రాసనాధిపతిగా నుండుటకు అంగీకరించినారు, ప్రతినిధులను ఇరిగిజిల్లాల నుండి వచ్చు ఆహాదతులనును బరలును. భోజనసదులును ఆహ్వాన సంఘమువారు ఏర్పరచెదరు.

విరోధామహాసంగ్రామము

విమానములదాడి, వివరములు-నౌకాదళము పని

రీగా జలసంధి-జర్జను నౌకలు ముంచబడుట

(0) రమ్యాసంధి-పెట్రోగేడు స్థితి

(0) హిందూదేశము సిద్ధహము ప్రభువు.

(రైటరు ఏ.కె.సి.)

ఇంగ్లండు

వైమానిక మంత్రివర్గము.

దొరతనమువారు వెంటనే వైమానిక మంత్రివర్గమును నెలకొల్పి వలసినదని "సండే టైము" పత్రికయు, "అబ్జర్వరు" పత్రికయు వ్రాసినవి.

"సండే టైము" పత్రికయొక్క లాన్సెట్ యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. పాల్లమెంటువారు వైమానిక మంత్రి వర్గము నెలకొల్పి ప్రకటించినంతనే చర్చిలుగారు దానికి మంత్రిగా బ్రహ్మాంధిచివరి అతనియనుచులు నమ్ముచున్నారు. జనరలు స్ట్రెట్టుగారికి విశేష కాలము వరకుండ గలరా లేదా మనసంగతిమీద చాల నాధార పడియున్నది. ఈలోక చర్చిలుగారు ఆయుధసామగ్రి మంత్రివర్గమును బాగవూకతో నెలకొల్పి జూచుచున్నారు. వ్యవసాయ యంత్రాధికారి ఎఫ్. ఎఫ్. జిట్టిగారిని వారు తొలగించిరి. యుద్ధ యంత్రసామగ్రి డైరెక్టరుజనరలు ఏ. జి. టైల్బర్నగారిని గూడ వారు తొలగించిరి.

చర్చిలుగారు ఆయుధసామగ్రి మంత్రివర్గమును విడువ నొల్లనని "వీక్లీ డెస్పాచ్" పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

నౌకావర్గమువారు జలాంతర్గాములమీద

దండెత్తుట.

లండను, అక్టోబరు 21:—జలాంతర్గాముల ధ్వంసమొనరించుట కైట్ల ప్రయత్నములు గావించబడుచున్నదియు తెలియజేయుచు నౌకావర్గమువారు మనోరంజకమగు వృత్తాంతమును నివేదించిరి. రక్షకవిమాన మొకటి ఒక స్టీమరును దూరమునందు యాదెను. అట్టియరు టార్గెట్తో కొట్టబడెను. కాని నౌకావర్గమునందునుటకు నీటికలిగి యుండెను. అంతనా సంరక్షక విమానము దాని కొర్రాడప్రయత్నించుచు మీద నెగురుచుండెను. ఇంతలో నది కొంత దూరమున జలాంతర్గామి కొడలు మీది కెగయుచుండుటను జూచెను. ఆ జలాంతర్గామి మరయొక గుండును వేయుటకు బ్రయత్నించుటను గనిపెట్టి ఆ సమీపమునందు యుద్ధనౌకలకు సంజ్ఞ జేయుచు నది దానిమీదికి దిగును. జలాంతర్గామిలోన మునుగజూచెను గాని కార్యము లేకపోయెను. రెండు గుండ్లపై దానిమీదపడెను. పిచ్చుట భయంకరమగు చప్పుడు విననయ్యెను. సముద్రమంతయు నూనె ముచుచున్నది. ఈ విమానమే మరయొక జలాంతర్గామి నెదిరించెను. అభిలషించిన ఫలితములు సిద్ధించినవి.

మరయొక జలాంతర్గామి.

నాయుభారము బాగులేకుండుట జూచి మహా ధైర్యముతో నొక స్టీమరు నెదిరించి దాని వెంటదించి పోవుచుండెను. ఇంతలో నొక విమాన మీ సంగతిని గనిపెట్టి గమ్యమున కొచ్చి జలాంతర్గామి ననుసరించుచు గంటకు 90 మైళ్ల వేగ గమనమున బోయి దానిమీద గుండ్లను వ్రేల్చెను. పెద్ద చప్పుడు విగబడి పిరప సముద్రమంతట పెద్ద పెద్ద బుంగలు రాసాగెను.

సంరక్షక యోధ సహాయముగ బోవుచుండిన ఒక బ్రిటిషుయోధ టార్గెట్తో కొట్టబడియెను. నష్టము గలిగి నశ్వతి కదిమునుగలేను. సంరక్షకపు యోధ శత్రునౌక కొఱకు వెదకుచు నీ జలాంతర్గామిని జూచెను. చూచినదియు తడవుగ తుపాకుల గాల్చి దాని ముంచివేసెను.

నావికా శక్త్యంద సహాయ దౌర్ధికారి యొక నౌక మోటారు నౌకలో ప్రయాణము చేయుచుండెను. శత్రువుల చిరుతనౌక యొకటి గన్పించెను. కాని గాలి ప్రవాహము వీచుచుండుటవలన దాని ముంచివేయుటకెన్ని ప్రయత్నముల సాగించినను గఫలము కాలేదు. చీకటి క్రమ్ముచున్నది. తడవుచేసిన నది తప్పించుకొని పోవును. అందుచే డైరెక్టుచేసిన యతడు తననౌకను వలయునంత సమీపమునకు

తెచ్చి అచ్చట బుడక పెట్టి దానిమీదబడి ముంచివేసెను. ఇది చాల యసాధారణమైనపని. ఆనౌక యిండుకంత ప్రయత్నము గావించిన నాయుధాగ్ని జీవితము పూర్తియై యుండెడిది.

లండను నగరమునందు ట్రాఫాల్డరు దినోత్సవము మహా సంతసముతో నిర్వహింపబడెను.

బీసెంటుగారిని విడుచుట.

లండను, అక్టోబరు 21:— బొంబాయి దొరతనము వారుగాని, మధ్యరాష్ట్రముల దొరతనమువారుగాని బీసెంటు గారిని విడుదల చేయనిచ్చగించు సంగతి తనకు తెలియదని మాంట్టెగు గారు ప్రజలమందెరుమున చెలిపిరి.

శత్రువైమానికపు దాడులు.

లండను, అక్టోబరు 21:— గతశుక్రవారము నాడు మరణించిన 27 గురియందును 7 గురు దుకాణమునంద నుండగా చంపివేయబడిరి. నగరమునకు సమీపమున దొక గ్రామమున నొకబాంబు పడి మూడు ఇండ్లు తగులబడినవి. 13 గురు మరణించిరి. అందు 8 గురు ఒకేటటుంబమునకు చెందినవారు. ఒక తల్లియు, నిద్రలుచుగపిల్లలును నలుగురు ఆడపిల్లలును, ఒక చంటిపిల్లయుని హతులైరి.

మరియొకబాంబు మరయొకగృహమును నాశనమొనరించెను. అగృహమునందొక కొట్టుగదిలో 15 గురు మనుష్యులు దాగియుండిరి. కొన్ని గంటలకాలము విశేషముగ శ్రమనొందిన పిదప వారు సంగ్రహింపబడిరి. ప్రధానమంత్రిగారు నిన్నటి దినమున బొంబులుపడిన స్థలముల జూడబోయిరి. లండను నగరమునందు ఆస్తుల కంతగా నష్టముకలుగలేదు.

ఇందు గమనింపదగు ముఖ్యాంశమొకటి గలదు. వైమానికులు వచ్చి లేచిపోవువరకును అనేకమందికి ఈదాడుల సంగతి తెలియనే తెలియదు. లండను నగరము దొక వీధిలో నొక బాంబు పడెను. ఆచటివా రెవ్వరును విమానములు వచ్చుచప్పుడే వినలేదు. అందువలన బాంబు ఎట్లు పడినదియు వారలకు మిగుల ఆశ్చర్యముగ నుండెను. విమానవిధ్వంసకుల ఫిరంగు లేల యూరకుండిననని జనులు విశేషముగ తర్కించుకొనుచున్నారు.

నౌకావర్గ సహాయము.

బొంబాయి, అక్టోబరు 21:— 20 వ తేదీ నాటి నాయుకాలము నౌకాదళ శక్త్యసేనాని రేరు ఆధ్వర్యముగాంట్టు సి.ఎం.జి. గారు "బ్లూజేకెట్టు" టైనికుల కొక గంభీరపనానము మెనగి అందెట్లు చెప్పిరి: మిమ్ముల పరిక్షింప తలస్థించినందులకు నేనెంతయు సంతసించుచున్నాను. మరియు మీ రింతయంది ఈ విధమున వచ్చినందులకు మిమ్ము భిన్నమందుచున్నాను. నిన్నటిదినము నేను మెసపోలేమియా యందలి ఓడలనున్నటిని జూచియున్నవాడ నగుటచే నిచ్చట మిమ్ముల పరిక్షించినంతనే నాపని పూర్తి కాగలదు. ఒక్క తప్పిదము మాత్రము నాకు కన్పించుచున్నది. టైనికులందఱు నుత్సాహముతో యుద్ధ మొనరింపకు న్నారని ప్రజలయరేనోయని కొంతమంది గొణుగు కొను చున్నట్లున్నది. ప్రతి వారును ఉన్నతస్థానమునకు బోవలయు ననియె తలంతురు. ప్రతివారును మెప్పు వడయునట్టి స్థాన ముండుండి యుద్ధము చేయుట పొసగ నేరదు. వర్తకనౌకలం దుండు మన స్నేహితుల సహాయమున మీరందఱు మీధర్మమును నిర్వర్తించుచున్నారు. మన మిత్రమండలి వారును మీవలెనే శత్రువుల జంప నియోగింపబడకుండ నచటచట వేచియో పనిచేయ నియోగింప బడినందులకు నెమ్మకొను చున్నారు. నేను "గ్రాండుస్టీటు" నుండి వచ్చుచున్నాను. అచ్చటగూడ జను లిట్లు యభిప్రాయమున పొందుచున్నారు. కాని నెల్లనుగారి యుత్సాహవలన మగు ఈ నుదినమున నెల్లనుగారు శత్రువులను

తగిన రీతి నెదుర్కొనుటకు రెండు సంవత్సరముల కాలము వేచియుండెనని మీ రెఱుంగవలయును. జట్టుండువద్ద యుద్ధచేయుటకు పూర్వము "గ్రాండుస్టీటు" 20 మాసములు కాచుకొనవలసి యుండెను. వారి మీదికి బోకుండనిప్పటికి 16 మాసముల నది గడవెను. ఇక్కడికి వచ్చిన పిమ్మట "నూయజు" కాలువనందెనుట నౌకాదళము విశేషముగ సుపయోగింపబడినదియు మేము గాంచివారము. మఱియు ఎట్లు సముద్రమున తురపుల్లెట్లు ముట్టడింపబడినదియు మేము జూచినాగము. మీ రెంత ధైర్యముతో పనిచేసినదియు మేమచ్చటచట జూచినారము. ఏడేను వద్ద "రాయలు" నౌకావైమానికవర్గము మాకొనరించిన సహాయమును మేము గుర్తెఱిగియున్నారము. ఇచటికివచ్చి ఈనావికా వర్గములన్నియు నింత యుత్సాహముతో నుండుటకు గాంచుటకు మాకెంతయు సంతస మగుచున్నది. నౌకావర్గ గౌరవకార్యదర్శులు ప్రతికలకు వ్రాయుచు "ప్రతి మనుజుడును తన ధర్మమును నిర్వర్తించునని బ్రతుకు తలచుచున్న"దని నెల్లనుగారి వాక్యముల నుదహరించిరి. ప్రధాన ప్రతికలలో నొకటి నెల్లనుగారి క్కాలమునకు దగినట్లుగ నట్లు పల్కిరిగాని యిప్పటివరకును బ్రదికియుండినవారు నిరంతరము మానసిక వైచిత్ర్యములందు వృద్ధి గాంచుచున్న వారలలోనివారగుటచే "ప్రతిమనుజుడును తన ధర్మమును నిర్వర్తించునని సామ్రాజ్యము తలచుచున్న"దని వ్రాసియుండునని మాచించెను. గ్రేటు బ్రెటునుండి కొందఱును, ఇంగ్లండునుండి కొందఱును, వలసదేశములనుండి కొందఱును గలసియున్న మనకా మాట జూతును. నెల్లనుగారివలె "వైవమునకు వందనములు నాధర్మమును చేను నెరవేర్చితి"నని మనలో నందఱును ననగలుగుట సంభవించెనేని మనము సంతోషము నొందగలము.

బ్రిటిషు డిప్యూయరుల ముంచుట.

లండను, అక్టోబరు 20:— నావికాధికారు లిట్లు తెలియజేయుచున్నారు. "మేరీరోజు" "ప్రాంగుబో" అను బ్రిటిషు డిప్యూయరులు, రెండు జర్మను సాయుధపునాడి నౌకల రెండింటిని బుధవారము నాడెదిరించినవి. చిట్ట చివరకవి రెండును ముంచివేయబడినవి.

సిడెనుహాము ప్రభుని యభిప్రాయము.

లండను, అక్టోబరు 21:— నౌకాదళ వైమానికయందు సిడెనుహాము ప్రభు విట్లు వాగ్దాయించున్నారు. "హిందూదేశమున వ్యవస్థ గంభీరమై మిగుల నేర్పుతోడను శత్రుతోడను పరిష్కరింపబడవలసినదై యున్నది.

దేశముమహాజన మహమ్మదీయ మహాసభలు భారతవర్ష ప్రాతినిధులు డె సెంటుమ్యను విడుదలచేయుట ఆరాజక సంస్థాపనమున కొక సోపానమైయున్నది.

మత వివక్షతలను తుదముట్టించుటయే భారతవర్షమునకు చాల ప్రాధాన్యము. దేశభక్త్య లీనియమున పరిశ్రమ విశేషముగ జేయవలసియున్నది. స్వాధ్యపవలై రాజకీయాం దోళనమును జరుపు స్వల్ప సంఖ్యాకులగు రాజకీయ వ్యాపారస్థులలో నిట్టిదేశభక్త్య బుండజాలరు. ఈ తరగతివారు ప్రజాప్రతినిధులు కారు. ఇందులకు తార్కాణముగ సిడెనుహాము ప్రభువు ఇండియా రక్షణ సేనోద్యమమును పొందుపరచెను. ఆంగ్లయుద్ధరంగముల వీరులై కొన్ని భారతీయులు పోరాడుచుండిరి గాన నిచటి విద్యాధికులు హిందూదేశ పరిపాలనమును తమవశ మొనరింపవలసినదని గోరుట యుక్తియుక్తముగ నుండుటలేదు. యుద్ధభూమియందుండిన భారతీయు లీవాదమును, సహింపని యివట వేరవక్కాణింప నగత్యములేదు. హోముయాలరులే నేర్పురపవడిన సంస్కరణ విధానమునెడ నసంతృప్తులగువారనేటలు భారతవర్షమున కలరు. హిందూదేశమున సంస్కరింపవలసిన యంతయును, విశేషముగనున్నవి. రాష్ట్రములను క్రమక్రమముగ పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యములయందు దభివృద్ధి నొందించుట, భారతీయులకు పాలనా కార్యములయందు నియోగించుట, మున్నగు ననేక మగు సంస్కరణముల జేయవలసియున్నది. స్థానికపరిపాలనము, మ్యానిసిపాలిటీలు భారతీయుల యాజమాన్యము క్రింద నుంపవచ్చును. గ్రామ పంచాయతులను నెలకొల్పవచ్చును. విద్య నభివృద్ధి నొందించుటయు, విద్యాపద్ధతులను సంస్కరించుటయు బరగవలసియున్నది. ఈ సంస్కరణము లన్నియు జరిగిన పిమ్మట భారతవర్షము ప్రతినిధివర్ణములతో గూడిన స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యమును పొంద నర్హమైయుండును. ప్రస్తుతపు టాండోళన మకాలమే గాక, భారతవర్ష శ్రేయస్సునకు భంగకారియై యున్నదని సిడెనుహాము ప్రభుని తలంపు.

జెప్పిను గాడులు.

లండను, ఆక్టోబరు 22:—ప్రజల మందరమున ఇంగ్లండు కార్యదర్శి కేపుగా రిట్లు చెప్పిరి.—19-వ శేరి నాటి జెప్పిను గాడిలో పది కంటే సభిముగ జెప్పిను న్నవి. అందులో నైదు తామసకొనిన చోటునకు బోలేక పోయినవి. అవి జేశమున కిందుకయు నట్లము గల్గింప లేకనే లేచిపోయినవి. లండను నగరమును సమీపించిన 5 దింటిలో నాగుల సంరక్షక పంతుల నాట తేకుండినవి. అయినక జెప్పిలో లండనునందు ప్రవేశించి మూడు బొంబుల వేసెను. దాని ఇంజనులు కొట్టివేయబడెను.

మన విమానములు మీది కెగసినవి గాని వాయుభారమేమి బాగులేకుండుటవలన లాభము లేకపోయెను. అయిన నాలుగు జెప్పిలను మాత్రము పరాసువారు నేలగూల్చి గని తెలియచచ్చినది. (ఉత్సాహము.)

తిక్కినవాని సమాచార మింతలోనే రాగలదు. పరాసువారి నివృత్తియును వారి వైమానిక పుష్కలము లెంతయు ప్రశంసనీయములు. (ఉత్సాహము) అయినను జెప్పిలు పగటిపూట ఇంగ్లండులో కంటే చాల తక్కువ ఎత్తునండియే పోవుటవలన బ్రిటిషువారి విమానవిధ్వంసక వర్తమువారిని గర్హింపదగదు. ఈ క్రూరకార్యమునకు పుత్రిక జర్మనల పట్టణములమీద బొంబులను వేసెదమని దొరతనమువారు తమ యభిప్రాయమును తెలియబరచిరి. ఇదివరకు బ్రిటిషువారపై డేరెండుమాట్లాడుల దండెత్తిరి. జర్మనులు తమ దుండగముల విడువనంతవరకు దొరతనమువారిట్టి దాడుల గానింపక మానరని సభివారు నమ్మవచ్చును.

శ్రీ రాజ దంపతులు.

బొంబులు పడిన స్థానమును జూడర్శించుట.

లండను, ఆక్టోబరు 22:—బొంబులు పడిన స్థానమునకు బోయి నిన్నటి దినమున శ్రీ వారలు గానుపడిన వారలతో గంటన్నర కాము ముచ్చటించిరి.

ప్రాస్తు

ఆస్ట్రేలియాను ముట్టడించుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:—జర్మనీయు లిట్లు ప్రకటించి యుండిరి. సముద్రముద్వారా ఆస్ట్రేలియా ముట్టడింపబడినది. వాక్యానియను, బ్రెయిలకు నడుమనుం కేరంగులు తీవ్రముగా కాలవడును.

ఆంగ్ల విమానదళములు.

బొంబులను వేయుట.

శత్రు యంత్రములు 18 ధ్వంసపగుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:—నూర్సులు హాయిగు గా రిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— మంచుచే నావరింపబడి యున్నను లెక్కజేయక మా వైమానికులు సామ్రాజ్యకై న వాయవ్యభాగమున మెంటన్న బాంబులను వేసిరి. అందు వలన చాలబోట్ల ను పుష్పించు కొని కొన్ని స్థలములయందు భయంకరమగు ధ్వని విసవచ్చెను. శత్రువుల వేగు విమానములు పెక్కులు ముమ్మ నెదిరించెను. వీటిలో నాలిగిటిని పడిగొట్టి తిమి. ఒకటి తిప్ప మా విమానము లన్నియు నురలినవి. గత శని వారమునాడు గారుట్రోడు, రూలర్సువిమానశాలల వైనను, కార్తిమాన్యు డ్రిమనువైనను, 238 బొంబులు వేయబడినవి. రూలర్సువిమానశాల వైన కొండవై నుండి బొంబులను వేసియున్నారు. బాంబొకటి జర్మనీయుల విమానమువై బడి విమానము ముక్కలొనర్చెను. వైమానికుల వైనను, విమానముల వైనను మొండి మనభీరంగుల బ్రయోగించితిమి. మొయిన వెలు గ్రామపరిసరమున యుద్ధ మొనర్చుచుండిన మా వేగు విమానములు కొన్ని, శత్రువిమానముల నేడిటిని గూల్చెను. ఇండొలువన్ద్రువు విమానశాలల, రైలుస్టేషను, కూర్చెవిమానశాలలపై సొక టన్ను బొంబులు నిన్నటిరాత్రి వేయబడినది. పగటియందు మొత్తమునై 18 జర్మనీ విమానములు ధ్వంస మొనరింపబడినవి. మా విమానములు 3 గానవచ్చుట తేదు.

విద్రాండు సైనికులు ముట్టడించుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:—విద్రాండు సైనికులు క్రోయి సెల్సు ఈకార్యభాగమున ముట్టడిచిరి శత్రువులను గొందర బంధించి తా మెట్టి నష్టములను బొందక యెదిరించిరి. పోలిగను అరణ్య ఆశ్శేయభాగమున మా కావలి వైస్యములు వైరిసైనికులు 12 రను బంధించిరి. రంగమున దంతటను ఇరువీడుల వారొండొరులపై ఫిరంగులుగాల్చుకొనుచుండిరి హాయిగు గారు ప్రకటించిరి.

జర్మనీయుల పిండి యొకర్చుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:—ఆంగ్లేయుల ప్రధానస్థానముల నుండిన రైటు విలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.— రాత్రింబగళులాంగ్ల ఫిరంగిదళములు జర్మనీయులను పిండిజేయుచున్నవి. జర్మనీయులకీ ఫిరంగిదళముల వలన సభికునుబాధ కలుగుచున్నట్లనేకమాగ్గముల గానవచ్చుచున్నవి. జర్మనీయుల వైస్యములు నైతిక సంపత్తిని గోల్పోయి యున్నవి. తత్కారణమున వారు తమ తమ గోళరంగమున క్రొత్తసేనలను పయోగింపవలసి వచ్చుచుండెను. సైనికులు వరుసగ నేడుదినములు ఆంగ్లేయుల ఫిరంగిబాల్లలకు గుండ్రయొండి రనియు, అమృతమున నానైవుల కభైర్యము గలిగెననియు జర్మనీ సైనికోద్యోగి వ్రాసికొనిన లేఖ మా చేజిక్కినది ఆంగ్లేయులు నాలుగుదినములలో నేడు డివిజనుల వైస్యముల దగ్గ మొనర్చిరి జేకొక లేఖను వివరింపబడియుండెను. కైజరుయొక్క యెన్నిక సేనలన్నియు యుద్ధ తీవ్రతను సహింపజాలని వ్యవస్థయేపడినది. స్థాండర్సు పక్షతీ పంతులను స్పాన్సరపరచుకొన నాంగ్లేయులు దృఢ మనస్కతతో బోరాడుచుండి రనియు, తత్కారణమున జర్మనీవారి సేనలు వారిధాటి కోర్కెలక యున్నవనియు జనరలు ఆర్డె కూనుగారు వ్రాయుచున్నాడు.

వైమానికులు వచ్చిన మాగ్గము

స్ట్రాస్సు, ఆక్టోబరు 22:—జెప్పిను యల్లరిగాండ్రును జూచి ప్రాస్తు చాల సంకోషించినది. ఇంగ్లండుమీదికి బోయిన పరుసొకండు జెప్పిలలో నైదు ప్రాస్తునందు గూల్చబడినవి. తక్కిన వెక్కడగూలినదియు తెలియకున్నది. మొట్టమొదట నీవి ఇంగ్లండు ప్రాస్తుల రెండింటి మీద బొంబులను వేయ బయల్పడెదనని తలంప బడినది. కాని విమానములలో గుండ్లులేకుండుట జూడ నవి ఇంగ్లండునుండి తిరిగి వచ్చుచున్నవను సంగతి స్పష్టమయ్యెను. వారు తలవని తలంపు గ ప్రాస్తుజేశమును జేరిరి. మాడు జెప్పిలు తిప్పించుకొని నట్లు గన్పించుచున్నది. మిగత విమానములు తెల్లవారుజామున జూడబడి ఫిరంగులచేతను విమానములచేతను తిరుమబడిరి ఒకటి పెంటుక్లెమెంటువద్ద 18,000 అనుగుయెత్తునక గని తిప్పించుకొన ప్రయత్నించెను గాని దాని ప్రయత్నము వృథామయ్యెను. దాని చుట్టును ముక్కలు ముక్కలుగ జేయబడిన శవము లయిరుపడి యుండెను. తక్కినవి దానిచేత క్రింద పడిపోయెను. దాని ననుసరించియుండు చిన్న విమానములు రెండు బలంతమున బోర్నోనీమాంటిగ్ని లీరాటులవద్ద నేలగుల నేయబడినవి.

మొదటిదానియందుండు వాగులు పట్టుకొని బంధింపబడిరి. రెండవది యెట్లనో యొక చెట్టునందింబుకుకొనియెను. దానినుండి 16 గురు క్రిందికిదిగిరి. పిమ్మట జెప్పిను నలుగురితో వైకెగసిపోయెను. ఆ జెప్పిను చెడిపోయినదని నమ్మబడుచున్నది. నాల్గవది హెర్మిన్వద్ద దిగినది. 5 వది సాయంకాల మయిదు గంటలప్పుడు ప్రెజుమనుదాటి పిమ్మట మధ్యదరా సముద్రమీది కెగసిపోయెను. కంటికిగడకుండపోయెను. తక్కిన విమానములనుగూర్చి ఇంతవరకేమును తెలియలేదు.

ఫ్రెంచిచేబరు.

స్ట్రాస్సు, ఆక్టోబరు 10:—కొంతవారు జేశమునందును, బతుకుగావించిన విధానమేమియు బాగులేదని ప్రజాస్వాతంత్ర్యవాది ఒక తీర్మానము ప్రవేశపెట్టెను. సాంఘిక వాదిదాని బలపంచెను. మొన్నటి గారందులకు తగినప్రత్యుత్తరము నొసగుచు కొరత నము వారి యిబ్బందుల నన్నిటిని అందుచుభ్యముగ సరఫరాలు వస్తు సానుగ్రులను సృష్టించుటలోగల శ్రమలను విశదపరచుచువియె యాకస్మికముగ దొరతనమువారి కాటంకము గలిగించినననిరి. యుద్ధ ఫలితము మెల్లండినను, ఆత్మకు లాభమును లిచ్చివేయబడు వరకును యుద్ధమును జరిగించుటకు ప్రాస్తు నిశ్చయించుకొనినదని ప్రాస్తు యుద్ధోద్దేశముల నన్నిటిని విస్తరించిరి.

చేంబరునందలి వివాదము ఆచకొనినంత తీవ్రముగ లేదు. ప్రతికారనాయకు లెవ్వరును ముట్టాడలేదు. మొన్నటి గారు మంచి దృఢత్వమును చాకచక్యమును గన్పించిరి. యుద్ధయంత్ర గానుండు తన స్థితిని బాగుగ దృఢపత్తియు గావించుకొని యెను. సభికులలో ననేకు లొకేమధ్యప్రాచ్యము గలిగియుండి నను నాస్త్రప్రతికలు మాత్రము మంత్రినగ్గమున నురల బాగుగ నేగ్గురుపడునని ఆశించుచున్నవి.

శత్రుసేనల నోడించుట

లండను, ఆక్టోబరు 11:—నిన్నటిదినమున ననేకస్థలములయందు ఆర్టిలరీ దళములు బోరాడుకొనినవి. ఎల్లెను, నెర్ని ప్రదేశములయందు యుద్ధ మతితీవ్రముగనుండెను. బెజాను నోరు వాయవ్య భాగమున శత్రువైస్యములు ముట్టడించి, భీకరముగ పోరాడి గూడిపోయెను. నిన్నటి సాయంకాలమున డెన్విర్కు మండలమున వైరులు 60 బొంబులను వేసిరిని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

లండను, ఆక్టోబరు 21:—జర్మను లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—హాత్తార్డు వనమవద్ద ఫిరంగి యుద్ధము దట్టముగ నున్నది. వెల్స్పిండెయిలీవద్ద గూడ తీవ్రముగ నున్నది. హెటావెల్లు, జాన్సూడిలకు చుట్టును, సాయుసమున కాగ్నెయమును గూడ ఫిరంగి యుద్ధము తీవ్రముగ నున్నది.

మ్యా

రీగా వ్యవస్థ

లండను, ఆక్టోబరు 22:—ఈజిప్టు, మానువీవులు శత్రువుల వశమై యున్నవి. బురద నేలలు మున్నగు నాటి మూలమున డేగొడియందు జర్మనీయుల యుద్ధకార్యముల కంతరాయము కలుగుచుండెను. మానుసవుండుననుండు యుద్ధకౌశలమున్నగు నవన్నియు ఫిన్లెండు సింధుకాఖా ముఖమునకు చేర్చబడినవి. శత్రువు లీ సందర్భమున నెదిర్చిరి. గాని కార్యములేక పోయెను. రీగాసింధు కాఖయంగు 19-వ తేదీన వ్యవస్థ వైతిరున నుండెనని మ్యా వారు ప్రకటించిరి.

డేగొడిని నాక్రమించుట.

లండను, ఆక్టోబరు 21:—జర్మనీయుల నాయువార్త యిట్లు తెలియ జేయుచున్నది.—డేగొడిల మానుధీనమున నున్నది. ఈ పరిపై ననేకమందిని కైచిల నొనర్చితిమి. షిజ్డా ద్వీపమునుగూడ నాక్రమించితిమి. మ్యావారి నొకాదళములు మానుసవుండును వీడినవి. స్థాపు మున్నగు తిప్పపట్టినవాకల గొన్నిటిని వీరువిడచి పోయిరి.

ప్రిలిమినరీ షార్ల మెంటుసభ.

ప్రధానయంత్ర శిక్షి శి.

వెట్రొగ్రాడు ఆక్టోబరు 21:—ప్రిలిమినరీ షార్ల మెంటు సభాప్రారంభమున ప్రధానయంత్ర యిట్లునుడివెను:—కాంతి నవేక్షించుచున్నను మ్యావా రెన్నడును బలవంతముగ లొంగిపోరు. సమావత్వము సామ్రాత్మత్వ భావముకు భిన్నమగు పాలనానూత్రముల నవలంబింప వీలులేదు గానవర్తమానమున పాలనాకార్యములయందు లీ శేషమగు కష్టము కలుగుచున్నది. గనుక వివిధపక్షములవారందరేకమై, యిటీవలప్రబలిత ఆరాజకము నణగద్రొక్కవలయును. ఈయరాజకమును వృద్ధిచేందనిచ్చినయేడల ఆర్థికములయందు సంస్థాపనకర్తయేర్పడునని నమ్మము విశ్వసింపవచ్చును. దొరతనమువారిదివరలో సునర్వీన యత్నములు ఆరాజకము నణగజాలక పోయెను. వైస్యమున కావారపదార్థముల సరఫరా నానాటికి కష్టమగుచున్నది. ప్రజలకు సైనికుల పోషింప విస్యవృత్తార్థము. గనుక ఆహారాదిపదార్థనిర్మాణమును వీరు జరుపుచు నని వైస్యములెరుచుచున్నవని కెరెకెస్సి గారు నుడివరి.

వెట్రొగ్రాడు వ్యవస్థ

ప్రతికల హెచ్చుంకలు.

వెట్రొగ్రాడు, ఆక్టోబరు 21:—రీగా సింధుకాఖయందు దిటీరల నడచిన సమాచారము కను గాంభీర్యము. జేశమును సంక్షించుకొని మన బలమునంతయు కేంద్రీకరింపవలయును. వెట్రొగ్రాడు పురుషునకు గల మాగ్గుల నన్నిటిని నొకాదిదళములు జానుకత్తుల గాపాడును. ఒకానొకతేదీని వైనికులందరును తమ కందకములను విడిచి పోవుదురని కొందరాంధోళనకారులు నడుతులు పుట్టించుచుండిరి. ఈకార్యముల సత్వములని శిక్షరంగమున జనరలు చెర్రిసాన్ గారు ప్రకటించిరి. తక్షణమే నగరమును వీడు నవసరములేదనియును, మెల్లగ పురుషులు వీడవచ్చుననియును కెరెనెస్సి గారు. తలంపుచున్నవని ప్రతికలు వ్రాయుచున్నవి. నవంబరు మాసప్రథమ పక్షమున దొరతనము మాస్కోగగమునకు మార్గపడునని బోర్సు గజెట్టునకు తెలియవచ్చెను. యంత్రాలయములు సైనిక పాఠశాలలు అప్పుడే మాస్కోనగరమునకు చేరుచున్నవి.

రుష్యను జలాంతరము.

లండను, అక్టోబరు 22:—రుష్యను కొన్ని ప్రకటించుచున్నాడు. రుష్యను యుద్ధశక్తులు మూడు పాండునకు తగ్గినవని, జాగ్రూకతతో గాఢపాడుచున్నది. రీగా నముద్రణాభివృద్ధి యుద్ధములలో మా జలాంతరము యొక్క శత్రుసాహాయ్యము నెదిరించి శత్రువుల “డ్రెడ్ నాలు” మీద రెండు గుండ్లను వేసినది. కాని శత్రువులు విశేషముగ తుపాకులను గాల్పుటకులను నదిలోనికి మునుగవలసివచ్చును. చుగట నది, తేచిచూచునదికి దూరమున శత్రువులసౌకర్యము పొగలెగయుచుండెను. అది “డ్రెడ్ నాలు” వలెనే గన్పించెను. సామగ్రిపట్టు వారిలో నొక దానిగూడ నదిముంచివేసెను.

అక్టోబరు

నేర నాశనము

పీకాగా, అక్టోబరు 21:—హిందూదేశమున విప్లవమును లేవదీయ గట్టజూపిన మున్నగువారి కుట్రలు పన్ని యున్నానని నేరారోపణ మొనర్చబడెను. ముద్దాయిలు దోషులని తీర్మానింపబడెను.

హిందూదేశమునందల్లరిజేయ బ్రయత్నించుట.

చికాగో, అక్టోబరు 21:—అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములనుండి హిందూదేశమునందల్లరుల గలిగింప బ్రయత్నించుచున్న గుప్తయోజనాకల్పనగాను వారి మిత్రులు ముగ్గురును పట్టుకొనబడి విచారణపడుచున్నారు. హిందూదేశమున విప్లవోద్యమములనుజరిపేయ ప్రయత్నించుచున్న బ్రిటిషు ఉద్యోగిగణులనందఱి మొక్కిమారుగ చంపుటకు తీవ్రములు జరుగుచున్నవి.

లండను, అక్టోబరు 21:—ఉర్దూ ప్రెస్ డెంటుగారు, గాన్ధీ ప్రాయశఃకష్టాన గారి నాడరించిరి.

రుమేనియా

రుమేనియా రాష్ట్రపు పరాక్రమము.

పరామరుత్రి ప్రశంసించుట.

బుడెస్టా, అక్టోబరు 21:—పరామరుత్రి పుత్రి యిటుకు పుట్టెను. ఉపన్యాస సందర్భమున నాతడిట్లు చెప్పెను:—కనుకూలమగు తమ పాలకవ్యవస్థను బుఖారెసులో ప్రతిష్ఠింప జరగినవారు మాజేదయానుండి రుమేనియావారి వైశ్యముల వెడలగొట్టి యత్నించిరి గాని రుమేనియావారి వైశ్యములు ద్విస్థాపనములతో దెసరేదీయాను రక్షించుచుండెను. రుమేనియాలో తా మాక్సిమిచుకొనిన భాగమునందు బల్గేరియనులను, జర్మనీయులను కడు దుర్మార్గులై వర్తించుచుండిరి. కనుక బుఖారెసులోని జర్మనీవారియెడ సానుభూతి గల రాజనీతిజ్ఞులు గూడ ఎన్నివారితోడి సంధి నిచ్చుగింపవలెరి. మాజేదయాలో కఠవుకెట్టినట్లున్నది. కనుక తక్షణమే సప్లయల యత్నములయందు గవ్యావారు చరింపనగును.

టర్కీ

తురుష్కరాజ్య వ్యవస్థ

లండను, అక్టోబరు 22:—ఏకైకముండి యిట్లు తంత్రి వార్త వచ్చెను:—తురుష్క రాజ్యముందలి వ్యవస్థ గంభీరమయ్యెను. ఉర్రటావృత్తులు, మరుగుల లగు తురుష్కలతోడ బహిరంగముగ సహకారము గలిగి యుండిరి. కనుక ఎన్నగు పాపాగారి స్థితికి భంగము కలుగునట్లున్నది. ప్రజలయొత్తిడిచే తురుష్కరాజ్యము యుద్ధము మానుకొననని విశ్వసించుచున్నారు.

తురుష్కల విశిష్ట వైదీలు.

లండను, అక్టోబరు 18:—ప్రజలమండిరమున హోపు గారు హ్యూము ఫిలియన్నగారికి ప్రత్యుత్తరము నొసగుచు నిట్లుచెలికిరి. దోహతులు వారు గొంతము బ్రిటిషు వైద్యుల స్థితిని బాగుపరచునని గుర్తుచేసెను. దేశమును గోరుచున్నారు. కాని వాడట్లుచేసినట్లు కానరాదు. వారిలో దృఢకాయలగు వారు బాగాడు రయిల్వేయందు పనిచేయ నియోగింపబడిరి. అరయిల్వేపనుల నెడలైండు తంత్రియారు చున్నందున వారియన్న వస్త్రముల కంతంగా లోపము రాకుండునని నిలబడుచున్నది. కంపెనీవారు వైదీలు బాగుండునట్లు జూచిననె వారికి లాభముండగలదు గాన ఈ మార్పు మంచిదిగ నె తోచుచున్నది. జినివా రెడ్డుగ్రామవారు వారిని నూడగోరగా సంధిగ్రామున కనుజ్ఞ చేయబడలేదు. అయిన వారి స్థితియెట్లున్నదియు గనుగను నిమిత్తమువారు పోలేరు. శీతకాలమునందు కేగిన్న వస్త్రముల నీయవలెనని వారచాటికి బోయిరి.

కేరళీయ ఆయుర్వేద వైద్యశాల.

(1)

గవర్నరుగారు తెరచుట

ఈనెల 20వ తేదీన గవర్నరుగారు సహవారముగా మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పోరనూరుకు వచ్చిరి. వైద్యవేదమున పోషారముగ నలంకరింపబడెను. రాజమార్గములను శృంగారింపబడెను. అచటి పోలీసునా రంగరక్షకులుగ నేర్పడిరి. 20 నిమిషములలో గవర్నరుగారిబండి వైద్యశాలమున కేగిరి. అగ్రాము కేలము పట్టెను. కేరళీయ ఆయుర్వేద సమాజమునా రాక్షగ్రామమునకు సంపూర్ణభోధను కలగజేసిరి. చెరువుతిట్టినము కొండలప్రాంతమునకును శుద్ధపట్టెను. హిందవుల కత్వోతిపూజ నీయవగు భారతానదిగట్టున నీగ్రామమున్నది. ఈనడితీరమున కడపానము కూడదని 1918 వ సంవత్సరమున బ్రిటిషుదొరతనమువారు కాసింపిరి. దానివలననే ఈనడిగ్రామముల మాహాత్మ్యము వెల్లడి కాగలదు. వలబారు కొచ్చి రాష్ట్రములందును ప్రముఖులగు నెంబుడ్రీలు వీరుడములబడెనవారు శ్రీమంతులు జమిందారులు మున్నగువారు 500 మంది అచట సమావేశమైరి. గవర్నరుగారు రాగానే కొచ్చి తిరువాన్కూరు రెసిడెంటు వైద్యశువుగారును కొచ్చి దివాను భోరుగారును ఇతర అధికారులు సాధికారులును గవర్నరుగారికి స్వాగతమొసంగిరి. నాయరునేనవా రంగ రక్షకులుగ నేర్పడిరి. గవర్నరుగారు పటాలమును పరికించి కాలాని కేగిరి. వేదికవై నమగ్నబడిన బంగారపు కుర్చీవై కూర్చుండిరి.

స్వాగతము.

కొచ్చి 9వ రాజు రామవర్మఅప్పను తంపరనగారు స్వాగత మొసంగిరి. ఈయత్నమునకు గూడ నీ రాజుగారె చాల వరకు ప్రోత్సహకులు. వైద్యశాల పూర్వచరిత్రమును వారు స్పష్టముగా వివరించిరి. చెరువుతిట్టినము కొచ్చి వలబారు దేశముల వారి కందరికిని అందుకాటులో నుండుటచేతను అచట నీవైద్యశాల నేర్పరచినచో కొచ్చి సంస్థానమువారి ధికముగ ధనసహాయము చేయ నంగీకరించుటచేతను వైద్యశాల నాగ్రామమున నెలకొలుప నిశ్చయింపబడినది. సమాజమువారు కొచ్చిసంస్థానమువారికి చాల కృతజ్ఞులు. గవర్నరుగారు గూడ ఆయుర్వేదవైద్యముపట్ల సానుభూతిని చూప ప్రార్థితు లని రాజుగారు నడిపిరి.

గవర్నరుగారి ఉపన్యాసము.

ఈదేశమునందాయుర్వేదాది వైద్యవిధానముల స్థానములను గూర్చి ఖటికల చాల చర్చ కలిగినది. దానిని గూర్చి చెన్నపురి దొరతనమువారు తమ భావములను పలుపారులు వెల్లడించుచుండటమిట్లను విదితమే. కాని అది కొంతమందికి సంత్సృతి కలిగింపజాలియండలేదు. ముఖ్య విషయములను నగగ గ్రహించుటకుయే ఆ విమర్శలకు కారణమని తోచెడిని. కాన విద్యాధికులు వదాన్యులను పరోపకారించియే ప్రధానము గావలవారు నగుమారు నాచరణముల యధాధి భావమును నగగ గ్రహింతురని నమ్మెదను.

ప్రాచీన కాలమునందు నాగరికత మనమిత్రుడు తలంచిన కీర్తిని లేవతీరిని భారతీయులు మత తత్వశాస్త్ర చిత్రకళా ప్రకృతి రాస్త్రదులందు చూపిన అభివృద్ధికి నేను వాతసంతతి వారగు భారతీయు లున్నాంకుటయం దెట్టి దోషమునులేదు. అట్లు గర్వపడుట సమచిత్తము. పాశ్చాత్యులకు గల పాండిత్యము గ్రీసులోను దేశములనుండియే మొదట కలిగినదని వారు నేటికిని ప్రశంసించుచుండురు. అటులే ఆశోకవిక్రమాదిత్యాది చక్రవర్తుల పరిపాలనమున భరతఖండమున సర్వవిషయములందు ను జరిగిన అభివృద్ధికి భారతీయు లున్నావంతులగుట సహజముగాని పాశ్చాత్యదేశములందు క్రమక్రమముగ నభివృద్ధి అతిశయించినది. మరియు నాసిద్ధాంతములు పరిశుభు నిలిచినవి. అట్లు పరిశుభు నిలుచుటచేతనే వానికి గౌరవ మతిశయించినది. కాని నిర్మాత పేర బలమును బట్టి అతిశయింప లేదు. హిందూదేశమున కస్తుగుణమునకు గాక పేరు బలమునకే ప్రాధాన్య మియ్యబడుచున్నది. సుప్రసిద్ధులగువారు వారిగ్రంథములలో వ్రాసిన సంతమాత్రముననే హిందూదేశమున విషయములకు గౌరవ మొసంగ బడుచున్నది. వారు వ్రాసిన కాలమున నవి యుపపరింది యుండవచ్చును. ఈ విషయముననే ప్రాకృత్యుదేశజాలకభిప్రాయభేదము కలుగుచున్నది. విధానము సామధ్యమును గూడ బాగుగా పరిశీలించినచో గాని వాడుకలోనికి లేరాదు. వాడుక కనుమతంపరాదు. ప్రాచీన వైద్యవిధానములు నంతపరంపరాగత సహకృతములుగ

గ్రంథకర్తలపేరు బలిమిమిదనే ఆధారపడియున్నంత కా. ము నవీనశాస్త్రజ్ఞుల ఆమోదమును బడయజాలవు. నేను మీరట్టి ప్రాచీనాధారములైనచో పనిచేసు బూనలేదని నేననుగుదును. రోగ విచారణమును నూతనాన్వేషణముల నొనర్చు సంసిద్ధులైతిరి.

సంఖ్యా విశేషము

ఉష్ణదేశములందు జనసంఖ్యయు తరుగుల్యులతాగుల సంఖ్యయు సత్యధికముగ నే యుండును. అందులనుబట్టి ఆపాయములు సత్యధికమునే యుండును. ఆ ఆపాయములకు నివారక సాధనములను గూడ ఓ మధుల రూపమున నుష్ణదేశములందు ప్రకృతి మన కదికముగ మొసంగియున్నది. ఈవిషయమున భరతఖండమున కేదేశమునుగూడ నీదురాదని చెప్పదగును. రోగములను గుర్తించి ఈ యోషాధుల గుణములను గ్రహించి వారి నుపయోగించి మేలు కలిగింపవలెనని నవీన శాస్త్రీయ విధానమున పరిశోధనల నొనరించుట యత్యవసరము. మీ రిట్లానంతరునియే నేను నేనీ విషయములను ముచ్చటించితిని. వైద్యరసాయన, వస్తుతత్వబోధక శాస్త్రములలో భిన్నత కవకాశము లేను. పాశ్చాత్య, ఆయుర్వేద, యూనానీ విధానములు మున్నగు నన్ని విధానములకును గూడ మూలమొక్కటియే కావలెను. కాన సత్యమగు పనిని చూపవలెనని ప్రతివిధానమును పరిశీలకాగవలసియుండును.

వైద్యుడు.

వైద్యుడు చేయుపని కఠినమైనది ఒకరిని కేరీరధర్మముండదు. మార్పు గలుగుచుండును. ఆమార్పును వైద్యుడు గుర్తించవలెను. ఈవిషయమున ఈ దేశవిధానము అసంగ్రహముగ నున్నది. పాశ్చాత్యవిధానము సుగ్రహముగను సక్రమముగను గూడ నున్నది. పాశ్చాత్యదేశములందు వైద్యులు, యందులిచ్చువారు, ఉపచారకులు, మందులను చేయువారు మున్నగువారందరును సుశిక్షితులు. ఓషధులు పరిశీలములు. ఆపాయమున కవకాశములేదు. సున్నితములగు పుముట్లు గలవు.

ఓషధులు.

ఈ దేశమున నుపయోగింపబడుచున్న ఓషధులిట్లు పరిశీలంపబడలేదు. ఇవటి వైద్యులు ఓషధుల తత్వమును గురించియు అవికలిగించు మార్పులను గురించియు సహేతుకముగ చెప్పజాలరు. కాన నవీన శాస్త్రజ్ఞులు వీని నంగీకరింపకు న్నారు. నిద్రావములు కారలెననుచున్నారు. ఇది సహేతుకమనియే నామను తోచుచున్నది. కాన మీరు పరిశోధనమున కేర్పాటు చేయువలెను. ఇదియే చాల ముఖ్యమని నేను తలంచుచున్నాను. క్రమముగ చెన్నపురి దొరతనమువారు వైద్యపీఠమును గూడ నేర్పరచెదరు. అందులకు దేశీయ వైద్యవిధానమునందభిమానము గలవారందరును దొరతనమువారికి తోడ్పడవలెను. ధనము లభించినను గూడ నని చాల అసాధ్యమగు కార్యము. అని గవర్నరుగారు నడిపిరి. పిచ్చుట వెండితాళము చెలితో భవనమును తెరచిరి. గవర్నరుగారు సభ్యులును భవనమును తిలకించిరి. పిచ్చుట రాజుగారు గవర్నరుగారిని ప్రుష్టమాలాలంకృతుల గావించిరి. పిచ్చుట గవర్నరుగారు సహవారముగ పోరనూరు కేగి అచట భుజించిరైలులో మధురకేగిరి. గవర్నరుగారికి సన్మానపత్రము పచ్చముఖులుమిద ముద్రింపబడి పేటికయందమర్చబడి యుండునడినది.

కాంపైలైను గాజుగారి యారోగ్యము.

లండను, అక్టోబరు 19:—కాంపైలైను రాజునకు శాస్త్రచికిత్స జరిగినది. వాతశరీరస్థితి సంస్థముగ నున్నదని జారీచే విశేషభుడు మేటిసామ్రాజికకు తెలియజేయుచున్నాడు.

గీగా సింధు శాఖా యుద్ధము.

హెల్సింగుపోర్సు, అక్టోబరు 21:—ఈ జిలయందు మున పాల్గొనిన వానికులు కొందరికుట వచ్చిరి. విరామములేక 12 వ తేదీ మొదలు 17 వతేదీ వరకు యుద్ధము జరిగెననియు డ్రెడునాటుయుద్ధ నాకయొకటియు రెండు క్రూరములు ఆరు టార్పిడో పడవలును జర్మనీయులును నష్టమొందిరి.

శత్రుపక్షమున కలహము.

లండను, అక్టోబరు 21 — ఏథెన్సువిశేషభుడు డెయిలి మెయిలు పత్రిక కిటుల తెలియజేయుచున్నాడు.—మేసిడోనియాకు సహాయవైద్యములను బంపవలసినదని టర్కీ బల్గేరియా రాష్ట్రములు జర్మనీయుల గోరియుండిరి. కాని యారంగమున నుండి వైద్యముల పట్టుచురంగమునకు బంప జర్మనీవారు నిశ్చయించి యుండిరి. గ్రీసురాష్ట్రము తనబలమునంతయు వినియోగించుటకు పూర్వముతాము మిత్రులందరితోడ ప్రత్యేకముగ సంధిజేసికొందు మని తురుష్కలును, బల్గేరియనులును, జర్మనువారిని బెదిరించుచున్నారు. ఈకలహముల పరిష్కరించుటకు సోఫియానగరమున గాజులందరు సమావేశమగుదురు.

భారతదేశ విద్యాభివృద్ధి.

(౧)

పునర్విద్యార్థి నిధానము.

ఇండియా ప్రభుత్వము వారి లేఖ.

సియో, అక్టోబరు 20:— భారతదేశ విద్యాభివృద్ధి గూర్చియు, రాష్ట్ర విద్యాభివృద్ధి గూర్చియు పట్టిక సర్వేయ కమిషను వారినొసంగిన సలహాల ననుసరించి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్ర విద్యాభివృద్ధి కమిషనుకు లేఖను వ్రాసి యున్నారు. ఈ లేఖ యందు తెలుపు లను గూర్చియు, విద్యకును గూర్చియు ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి అభిప్రాయములను వ్యక్తీకరింపలేదు. మరియు, కమిషనువారు సలహానిచ్చినట్లేని ప్రస్తుత విద్యాభివృద్ధికి శ్రీలను తీసికొను విషయమై కూడ వాచిమియు తెలుపలేదు. విద్యాభివృద్ధిని క్రింది యితర యుద్ధాంగుల విషయమును గూర్చి కమిషనువారు లేమియు విచారించలేదు. ప్రస్తుతము విద్యాభివృద్ధి విద్యార్థులను ముఖ్య విషయముల గురించియు, వేతను రాష్ట్ర విద్యాభివృద్ధి గురించియు మాత్రము కొన్ని సలహా లొసంగబడినవి. ఈ ముఖ్యవిషయముల గూర్చి కమిషనువారు చేసిన విచారమును సలహాలను గూర్చి స్థానిక ప్రభుత్వములు తమ అభిప్రాయములను తెలుపవచ్చును. ఈ భాషా పునర్విద్యార్థి నిధానమునకు వలయు ప్రధాన మాత్రములగు స్థానిక ప్రభుత్వముల అభిప్రాయములను సాధ్యమైనంత త్వరలో కమిషనువారికి ఇండియా ప్రభుత్వము వారి యుద్దేశ్యము. ఈ విషయమై కమిషనువారి సలహాలు 4 వ అనుబంధమున, 26 వ పార్కలో సంగ్రహముగా తెలుపబడినవి. ప్రస్తుత మొదలగు బడిన లేఖ అందలి నెంబరులు (1), (8), (10), (18) గూర్చియే వ్రాయబడినది. ఎచ్చటనో కొన్ని చిల్లర యుద్ధాంగములు లేవు, ప్రస్తుతమున్న శాఖ, కళాశాలా సంబంధమునను, పరిపాలన సంబంధమునయు రెండువిధములుగా విభజింపబడినది. వీనిలో నొక శాఖనుండి రెండవ శాఖకు కొన్ని రాష్ట్రములలో మార్పులతి త్వరితముగ జరుగుచున్నను, మరొక రాష్ట్రములలో మిగుల నరుదుగనున్నవి. ఉన్నత శాఖ భారతదేశ విద్యాభివృద్ధియందు, రాష్ట్ర విద్యాభివృద్ధియందు, ద్వితీయముగా విభజింపబడినది. ఈ రెండును పేరునకెట్టి భేదమును కలిగి యుండక పోయినను తీర్పువిషయమున వ్యత్యాసమును కలిగి యున్నవి. మొదటి శాఖకు ఇంగ్లాండులో విద్యాభివృద్ధి సమనంతము. అచ్చట ఘన పరిశీలనలను తీర్చునవారికి 500 రూపాయలు మొదలు 1000 రూపాయలవరకు జీతము వృద్ధి గావించబడును. రెండవ శాఖకు హిందూదేశములోని విద్యాభివృద్ధి లేనియెడల జీతమును వీరికి 200 రూపాయలు మొదలు 700 రూపాయలవరకు జీతమువృద్ధి గావించబడును. కమిషనువారు చేసిన నిర్ధారణమును నూచనల ననుసరించి గాక పోయినను, వారలంబించిన పద్ధతులబట్టిగాని, లేక యీ దిగువ పేర్కొనబడినట్లేనిగాని, యీ శాఖా పునర్విద్యార్థి నిధానము గావించబడును. ఈ రెండు విధములగు సలహాలను స్థానిక ప్రభుత్వమువారు రాల్చించి, వారి అభిప్రాయములను తమకు తెలియచేయవలెనని రాజప్రతినిధి గారును, వారి సభ వారును కోరుచున్నారు. కమిషనువారు సలహాలు నివేదికములో 4 వ అనుబంధమున గాననగునుగాన, యిట్ల వానిని విచారముగా వ్రాయుట నవసరము.

ఉపాధ్యాయుల నియోజకము.

కళాశాలాభివృద్ధి— పరిపాలనా శాఖల విభేదమును కమిషనువారు రామోదించుచున్నారు. కాని ప్రాథమిక విద్యార్థులను ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞానుసరణముగను లేవు, యొక శాఖనుండి మరొక శాఖకు మార్పులు జరుగరాదని వారి అభిప్రాయము. ఇరువదియందొక ప్రాథమికము ఇంగ్లాండు నుండిగాని, హిందూదేశము నుండిగాని నియమింపవచ్చుననియు, రెండవ శాఖకు సంబంధించిన కొన్ని యుద్ధాంగములకు ప్రత్యేకముగా నియోగింపవలసినదనియు వారు సలహానిచ్చిరి. మొదటి విషయము మిగుల ప్రాముఖ్యమైనదని కమిషను వారి అభిప్రాయమును చున్నారు. ఏలనన ఈ విధానము ఉన్నత విద్యాభివృద్ధి సమయమున నూతన పరిశోధనమునకును సహకారముగ నుండునని వీరి అభిప్రాయము. కాని యీ యుద్ధాంగములకును, ప్రస్తుతమున్న విశ్వవిద్యాలయ పద్ధతులకును గల సంబంధమును వీరు గ్రహింపలేకపోయిరి. అందుమూలముననే యీ యుద్ధాంగములు ప్రభుత్వమువారి కళాశాలలకు కలకత్తా మదరాసు, అలహాబాదు మున్నగు ప్రదేశములలో నున్నట్టి విశ్వవిద్యాలయములకుగాని, పట్టపరిశీలనలందు తీర్చునవారి పరిశోధనా ప్రతిష్ఠాప

నమునకుగాని సంబంధించి యుండవలెనని వారు సలహానిచ్చిరి. ఈ సలహాలు వివరణీయములు. ఒక ఉదాహరణము. ప్రభుత్వ కళాశాలాభివృద్ధియందు, విశ్వవిద్యాలయమున నున్నత విద్యాభివృద్ధి గావించుట కొరకు అన్ని కళాశాలలతోడను సంబంధముగలిగి యుండవలెను. మరియు, విశ్వవిద్యాలయ పండితులకు కళాశాలలలో సంబంధములేదు. కావున, నతకు తయారుచేయని విద్యార్థులతో పరిశోధనము గావించుట మిగుల కష్టము. మరియు, కమిషనువారు కోరిన పరిశోధనా ప్రతిష్ఠాపనము త్వరలో లభ్యము కాజాలదు.

ప్రత్యేక శాస్త్ర వేత్తల యావశ్యకత.

వీరు నియోగింపవలసినదని కోరిన కొన్ని పండితులు, కళాశాలలలోని సాధారణ పండితుల స్థితికి కష్టము గలిగించునట్లుగా చెప్పవచ్చును. అన్ని విద్యాభివృద్ధియందును, కళాశాలలో భోధనాపద్ధతుల సభివృద్ధి గావించి, పరిశోధనా పద్ధతులను వ్యాపింపజేయుట ప్రత్యేక శాస్త్ర వేత్తలు అత్యవసరమని కమిషనువారు చేయు సలహాను ఇండియా దేశమున రామోదించుచున్నారు. ఉద్ధాగ నిర్ణయము గూర్చి ముందును దాలోచించిన బాగుండును. కాని యీ విషయమై యిప్పుడు సుప్రసిద్ధ యూజీ భావమును వహింపరాదు. ఈ విధముగానే 4 వ అనుబంధమునందలి మూడవ పార్కలో చెప్పబడిన ప్రత్యేక పద్ధతుల గూర్చియు యోచించవలెను. కొన్ని నూతనోద్ధాగము లిక్కడ వరకు. ఈ యుద్ధాంగముల సంఖ్యను గూర్చి నిర్ధారణముచేయు సలహాల నివేదనలనందలి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కోరుటలేదు. కమిషనువారు పేర్కొనని యుద్ధాంగము లేవియైన యున్నచో, స్థానిక ప్రభుత్వములు వీనిని గూర్చి తెలియపరచెదనని నమ్ముచున్నాము. (సశేషము)

స్కూలు వర్తమాన సమాజము.

(ప్రోగ్రెసివ్ యూనియన్)

స్కూలు, అక్టోబరు 16:— ఈ సంఘమువారి తరపున నిన్నటి సాయంకాలము లక్ష్మీ నరసారెడ్డి హాలులో స్కూలు పురజనసభ శ్రీయుత ఒంగోలు వేంకటరంగయ్య పంతులవారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినది.

శ్రీ వేంకటేశ్వర రాజగోపాలరావు బి. ఏ. గారు ఆంధ్రుల పూర్వచరిత్రను గూర్చి దీప్తిముగ నుపన్యసించిరి. ఆంధ్రులు అనువారు వేదములకాలమునుండియు ఒక తెగవారుగా పరిగణింపబడినట్లును ప్రాచీనతః ఆకాలమున వీరు దండకారణ్య మధ్యభాగమున ఇరవుని యుండిరినియు తెలిపిరి. ఉత్తర రామాయణమునందును, దశకుమార చరిత్రమునందును దండకారణ్య మధ్యమున యోజనాయుతమై హంససారస కారండవాది పక్షులచే శోభించుచుండిన యొక మహాసరస్సు న్నట్లు వర్ణింపబడినట్లును ఆంధ్రవర్ణమున ప్రఖ్యాతపట్టణము ఈ సరస్సునకు చేరునను నుండినట్లును చెప్పిరి. మనుస్మృతి యందు ఆంధ్రులు స్పష్టముగా పేర్కొనబడి యున్నారు. ఆశోక చక్రవర్తి మిత్రకోటిలో ఆంధ్రులు ప్రస్తావించబడి యున్నారు.

ఇట్టి ప్రమాణములచే ఆంధ్రుల ప్రాచీనత్యము స్థాపించిరి. ఆంధ్రదేశమునకు పేరువచ్చుటకు కారణము విచారించుచు జలిచక్రవర్తి సంతతిలో ఆంధ్రుడను నొకడు ఉండినట్లును అతడు రాజ్యముచేసిన దేశము ఆంధ్రదేశమైనట్లును, భాగవత ప్రమాణము నాటి ఆంధ్రులవారు తెలుగువారు కారనియు, మహారాష్ట్ర ప్రాంతములలో నుండిన ఒక తెగవారనియు కొందరు చెప్పుదురూహలను ఖండించిరి.

కాట్టవో, కేంద్రే లోనగు సామ్రాజ్య పండితులు ఆంధ్రుల యుత్పత్తి కృష్ణాయుధవ్యాన సమీపమున గల శ్రీ కాకుళము అను దుర్వాదమున నిరసించినారు. పురాణప్రసిద్ధులగు ఆంధ్రులు ఈ నాటివారిలో నెవరగుదురని అను నీ విషయమును దీప్తిముగ చర్చించి యీ నాటి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాచీనాంధ్రపదభాక్తులని స్థిరపచిరి. మొదటినుండియు తెలుగు కవులు తాము ఆంధ్రమున గ్రంథములు వ్రాయుచున్నారని ప్రస్తుతించుకొనుటయు తెలుగు గాక ఆంధ్రుని వ్యవహరింపబడుభాష మతీయొకటి లేనందునను ఆంధ్రులనబడువారు తెలుగుజిల్లాలవారై యుండుటచేత ను వైదికాంతము దృఢపడుచున్నదనియు జెప్పిరి.

ఆంధ్రభందమును కన్నడభందముతోను ద్రావిడభందముతోను సోల్పివానికిగల సామ్యములవలన ఆంధ్రభందముగాని భాషగాని నన్నయవలన ఏర్పడినదిగాదనియు ఆయన కాలమునకు పూర్వము అనేక శతాబ్దములనుండి ఆంధ్రభాష ఆత్యున్నతస్థితిలో నుండుటయొక్క భందో వ్యాకరణాలం

కారాధిభాషిత మై యున్నట్లును చూపిరి. అన్ని విధములను ఆంధ్రులు ఒక గొప్ప ప్రాసంగికముగాను ఆంధ్రభాష ప్రత్యక్షమైనదనియు స్థాపించిరి.

అగ్రాసనాధిపతి ఉపన్యాసకుల గ్రంథోద్యమ ప్రాచీనవిషయక విచారముగూర్చి ప్రశంసించిరి. ఉపన్యాసకులు ద్రావిడమునకును గ్రీకులమునకును సంబంధమును వివరించుచు గ్రీకులో విద్యయునకు సేరైన 'అగ్రా' అనుశబ్దము అరవములోని 'అరి' అనుదానినుండి పుట్టినదని చాచాత్వాభిప్రాయమును పురస్కరించి అగ్రా అనుదాని 'అరి' అనుదానియు వైదికపదమైన 'అరి' యనుదాని వికృతులనియు 'అరి' అనుదాని అరవమునెగాక తెలుగువారు అరితెలులోను కలదనియు 'అరి' అనుమాట వేదములు అరవవారి మాత్రమే కాదనియు చెప్పిరి. ఇప్పుటికిని అరితెలు విద్యార్థులందరితో చేయబడుచుండుట ఎల్లప్పుడూ తెలిసిన విషయమే. ఆంధ్రశబ్దము విచారించుటలో ఆంధ్రులు వేదము ద్రావిడులు వేదములకును పు స్కరించి యున్నాడనియు ఆంధ్రులు ద్రావిడజాతులలో వారను ఆంధ్రుల సామ్రాజ్యభిప్రాయము సప్రమాణముగాదని చెప్పిరి.

ఉపన్యాసకులకును అగ్రాసనాధిపతి గారికిని వందనములతో సరసముగినది.

స్కూలు వర్తమాన సమాజమువారు ఆవువపుడు విజ్ఞులచే ఇట్టి ఉపన్యాసములు ఇప్పించి సామాన్య జనులకు శాస్త్ర చారిత్రక విషయములు సులభసాధ్యములు చేయుచుండవలయునని కోరుచున్నారు. ఈ సంవత్సరము ఈ సమాజము వారు ప్రారంభించిన నవరాత్ర సమావేశములు ఆటపాటలతోను నాటకములతోను ఫలాహారములతోను సరి జోవునట్లు తెలియుచున్నది. 1, 2 విద్యానిషయకమైన చర్చలు జరిగిన బాగుండును. వర్తమాన విద్యసాధకము విద్యాభివృద్ధిని విజాతీయముగా భావించునా? చెప్పవచ్చును గాన ఈ పేగుల (అగ్రా ప్రోగ్రెసివ్ యూనియన్) ఒకవైపు ప్రభుత్వమున కేవల వైద్యప్రచారసభకు నుండి కొలదిగావించు రాత్రి పాఠశాల జరుప నానంబించి అటువైద్యుని వృద్ధిచేసి ఇతడు సామాన్య వేటలో గొప్ప సెకండరీ పాఠశాలను నిర్వహించుచున్నది. స్కూలు ప్రోగ్రెసివ్ యూనియన్ ప్రెసిడెంటు గారైన చంగయ్య పంతులవారు ఆ ప్రోగ్రెసివ్ యూనియన్ (మదరాసు) సభ్యులుగా నుండి యిప్పుడు గౌరవ సభ్యులుగా నున్నట్లు తెలియుచున్నది.

స్కూలు ప్రోగ్రెసివ్ యూనియను చెన్నపట్టణపు దానివలె సర్వజనోపయోగ మై ప్రకాశింపజేయ కోరుచున్నాను. (ఒక విలేఖరి)

మొన్నటికినను 18-వ తారీఖున, మిస్సెస్. ఏ. వియక్ కాతేజీ విద్యాభివృద్ధి ప్రాధికర్ కోడి రామమూర్తిగారిని తమ కాలేజికి పిలిపించిరి. కాలేజి అంతయు బహు అందముగా పువ్వులతోను, కొమ్మలతోను అలంకరించిరి. వుద్రవాండ్ల మేష్టరులు, ఇంక ఇతరులు రమారమి 800 మంది పోతై రామమూర్తినాయుడుగారిని, కాలేజియందుటనే స్వాగత మొసంగుటకు నిల్చిరి. సాయంత్రము నాలుగు గంటలు అగుసరికి ప్రోఫెసర్ గారు మోటారుమీదబిచ్చేసిరి. అప్పుడు వుద్రవాండ్లు సంకేతముతో, చప్పట్లు వచ్చి ఆయనయొక్క గుమిగూడిరి. కాలేజిలో విద్యార్థుల తీవ్రరసంఘమునకు సెలెబ్రేటిగా నున్న కన్వారి నారాయణమూర్తిగారు ముందుకు వచ్చి, పెద్ద కర్పూరహారమును నాయకుగారికి వేసిరి. అక్కడనుండి, ప్రోఫెసరుగారు మేష్టరులు, విద్యార్థులు, ప్రాధికర్ గారిని మధ్య నుంచి నొకసోటోనుదీయించుకొనిరి.

అనిసాంతమైనవెనుక, సభ ప్రారంభమయెను. నారాయణమూర్తిగారు, ము. రా. సెట్టి లక్ష్మీనరసింహంగారిని అధ్యక్షులుగానుండుటకు కోరగా, ము. రా. కాసాలరామమూర్తిగారు బలపచిరి. సెట్టి లక్ష్మీనరసింహంగారు, కొంచెము సేపు సావకాశముగా మాటలాడిన వెనుక, పెద్ద చప్పట్లులతో, కోడి రామమూర్తినాయుడుగారు బలపరిభావము గుఱించి ఇరువదినిమిషములు నవ్వుపుట్టునట్లుగా ఆంగ్లభాష యందు నుపన్యసించిరి. దానిలో తనను అనిమే పురజం దిరమునకు అయిదుగంటలకు హితకాగ సమాజమువారు పిలుచుట కలన పోవలయునని బలపరిభావము గుఱించి కొంతకాల మరల పురమందిరము నందు ముచ్చటించవలసియుండునని చెప్పి విద్యార్థులనందరిని రమ్మనికోరిరి. రామమూర్తిగారు పవ్యాసమైన వెనుక, విద్యార్థులు చేసిన పంచరత్నములను చదివి నాయకుగారి కొకపత్రిమును సెనుంగిరి. కాసాలరామమూర్తిగారు చాలసంతోషముపుట్టునట్లుగా, రామమూర్తిగారి బాల్యము, ఇప్పటి గొప్పతనము గూర్చి ముచ్చటించిరి. అంత అధ్యక్షులు లేచి బహు వర్ణముగా ఉపన్యసించినతోడనే సభ ముగిసెను.

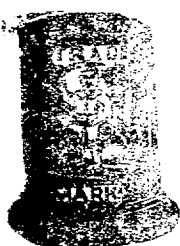
అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

నం.	రూ.
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-2
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	1-4
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-8
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	1-0
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-12
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-12
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-8
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-4
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-6
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-8
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-6
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-4
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-6
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-4
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	1-0
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	1-4
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-8
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	1-0

నం.	రూ.
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-12
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-0
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	1-8
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-10
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	1-0
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	1-0
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-8
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-8
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-12
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-8
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	1-0
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	1-0
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-6
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-6
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-8
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-8
చంద్రావతి పండ్లపొడి...	0-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ 1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా మియ్యబడును. ఆట్లు నిరూపించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి వ్యాధయశోకము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించురు. ఈ సాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము లొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము నుభయము లభించురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వప్నపుష్టికము మానును, ధాతువు మాత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురువ మానును, బహుమాత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరి అనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూగ్, కాంధహార్ శిశువులలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన మనచేతపు 4 గురు మనుష్యుల బలము అడకమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మంచులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపానపుత్రిక పార్శ్వలతో పంపబడును.

15 తులాలు పబ్బివల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవస్యరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

పాదాపిడితులకు వరము: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి. సావంతుని వనోషధిసారసపరిల్లా

ఆపరిశ్రమ రక్తమువలన జనించు వాడ్యములకు కిరీటువంటి వందు. మరుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తొలగించు, ప్రాకరోష్ణమును అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (38)

రక్తావధిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. వీర్యమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును పోష్యలను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 టౌన్సుల బుడ్డిలో ఆమృతమును.

ప్రాప్తిచర్య:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఏకబాహువి ప్రశంస
ఇది రక్తశుభ్రకారిణి అస్పారాయ విరచితము.
నెం 0-1-0 పోస్టేజి అధికము.
ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వకళాకాలవిద్యా ప్రవృత్తి.
ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రాయబడినది. నెం 0-1-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

మరలరహస్యము

అమృతమును డిటెక్ట్ చేసినవల, 256 పేజీలు.
కార్మికలెందు 1-8-0 చందావారై 1-0-0 మాత్రమే.
ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:—
(928) నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

శాకభక్షణము

ధరతంబుననున్న మన మన మార్గముల
వంశజులము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
సెలగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యి
ముగా పోష్టుచాగ్గియు మేమధిరించి పంపుచున్నాము.
నెంబునే వారయిదు.
219 వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అంబికొండగూడెం పోషధాలయం 15కి, బ్రాహ్మ్య మదరాసు.

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయావధములు బృహత్ మంజుష్టాదికావ్యధ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రత్యేకమైనది.
1/4 పౌను సిసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్ధులకు మంచిమందు.
1/4 పౌను సిసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాండ్లయభావలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

మర్కస్

ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మాండ పురాణము

(పద్య కావ్యము)

శాస్త్రసమహర్షి విరచితములగు పద్య నెమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టినది? తలభేదము లేల
కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నమాట? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
గొప్పవారి గ్రంథమువై మంచి యప్రత్యాయమునిచ్చియున్నది.
శ్రీమిగుల సులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర
మున్నవి. నెం 5-0-0. కర్పూలు వేతే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీలి:— సులభము, చదువుధురము, భావగర్భితము
2000 పద్యములకలవు. మంచికాగితమువై అచ్చు. కాలికో
లైదు ధర రు 1-8-0. పోష్టుఖర్చులు శర.
(52) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
తెలుగుపండితుడు, మున్సిసిపల్ హాస్కూలు, కడప.

ఆంగ్లేయ వైద్యయోగ చంద్రిక.

తెనుగుభాషలో రచింపబడినది.

గ్రంథకర్త: డాక్టరు పి. గోపాలకృష్ణగారు యం. డి.
ఇందు నాలుగువందల ప్రక్రియలు గలవు. శ్రీ పుష్పయ్య
ఈ గ్రంథము చూచినచో వా రంతట వారే వైద్యము చేసు
కొనగలరు. నెం రు 1-4-0

2. త్రెయిఫాయిడు ఫీవరు అను విషమ జ్వరము. ఇది
ఇంగ్లీషుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. గ్రంథకర్త
డాక్టరు పి. గోపాలకృష్ణగారు, యం. డి. నెం రు 1-0-0

3. సరస్వతి సమానులగు పులగుర్ల లక్ష్మీనరసమాంబగా
రిచే వ్రాయబడిన స్వరములుగల మంగళహారతుల శతకము.
యీ గ్రంథము ప్రతి శ్రీ చేతులో నుండవలసింది. ప్రతి గుభకా
ర్యమునకు దానిలో పాటలు ఆవశ్యము. నెం రు 0.8-0

ఇవి ప్రతి పుస్తక పావులూగు దొరకును. 750
ఉ. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రి బి. ఎ., చులిహామ్. కాకినాడ.

శ్రీశేఖరై న గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని రంగుల చిత్రవటము

ప్రతి 1-8 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
పి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోష్టు బాక్సు 212, మదరాసు.